

Spis treści

II Akty o charakterze nieustawodawczym

DECYZJE

- ★ **Decyzja Komisji (UE) 2021/1757 z dnia 4 grudnia 2020 r. w sprawie programu pomocy SA.38399 – 2019/C (ex 2018/E) wdrożonego przez Włochy Opodatkowanie przedsiębiorstw – porty we Włoszech ⁽¹⁾**..... 1
- ★ **Decyzja Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2021/1758 z dnia 21 września 2021 r. zmieniająca decyzję EBC/2007/7 w sprawie warunków uczestnictwa w systemie TARGET2-ECB (EBC/2021/43)** 29

WYTYCZNE

- ★ **Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2021/1759 z dnia 20 lipca 2021 r. zmieniające wytyczne EBC/2012/27 w sprawie transeuropejskiego zautomatyzowanego błyskawicznego systemu rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym (TARGET2) (EBC/2021/30)** 45

⁽¹⁾ Tekst mający znaczenie dla EOG.

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

DECYZJE

DECYZJA KOMISJI (UE) 2021/1757

z dnia 4 grudnia 2020 r.

w sprawie programu pomocy SA.38399 – 2019/C (ex 2018/E) wdrożonego przez Włochy
Opodatkowanie przedsiębiorstw – porty we Włoszech

(Jedynie tekst w języku włoskim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag ⁽¹⁾ zgodnie z przywołanymi powyżej artykułami i uwzględniając otrzymane odpowiedzi,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. PROCEDURA

- (1) Pismem z dnia 3 lipca 2013 r. Komisja przesłała wszystkim państwom członkowskim kompleksowy kwestionariusz w celu zgromadzenia informacji na temat opodatkowania przedsiębiorstw mającego zastosowanie do portów, a także na temat ewentualnych innych form wsparcia ze strony państwa w zakresie różnego rodzaju inwestycji w portach lub ich funkcjonowania. Pismem z dnia 12 września 2013 r. i pismem z dnia 1 października 2013 r. władze włoskie przesłały odpowiedzi na pytania zawarte w wyżej wspomnianym kwestionariuszu. Pismami z dnia 24 stycznia 2014 r. i dnia 2 września 2014 r. Komisja zwróciła się o udzielenie dodatkowych informacji, które Włochy przedstawiły pismami z dnia 14 lutego 2014 r., 11 września 2014 r. i 29 września 2014 r. Pismem z dnia 14 listopada 2014 r. władze włoskie przedstawiły dalsze informacje. Pismem z dnia 27 kwietnia 2017 r. Komisja zwróciła się do władz włoskich z wnioskiem o dodatkowe informacje, na który udzieliły one odpowiedzi w dniu 24 maja 2017 r.
- (2) Pismem z dnia 30 kwietnia 2018 r. Komisja – zgodnie z art. 21 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 („rozporządzenie proceduralne”) ⁽²⁾ – poinformowała Włochy o swojej wstępnej ocenie pomocy państwa w zakresie przepisów dotyczących opodatkowania przedsiębiorstw mającego zastosowanie do portów i zwróciła się do władz włoskich o przedstawienie swoich uwag. W dniach 22 maja 2018 r. i 27 czerwca 2018 r. odbyły się posiedzenia z udziałem Komisji i władz włoskich. Pismem z dnia 3 lipca 2018 r. Włochy odpowiedziały na pismo Komisji z dnia 30 kwietnia 2018 r. Włochy udzieliły dalszych informacji w piśmie z dnia 10 września 2018 r.

⁽¹⁾ Dz.U. C 7 z 10.1.2020, s. 11.

⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 248 z 24.9.2015, s. 9).

- (3) W dniu 8 stycznia 2019 r. Komisja przedstawiła propozycję właściwych środków na podstawie art. 22 rozporządzenia proceduralnego. Komisja wezwała Włochy do przyjęcia środków zapewniających, aby organy systemu portowego prowadzące działalność gospodarczą podlegały obowiązkowi uiszczania podatku od przedsiębiorstw w taki sam sposób jak pozostałe przedsiębiorstwa. Ponadto Komisja wezwała władze włoskie do poinformowania jej na piśmie i w terminie dwóch miesięcy od otrzymania tej propozycji, że – na podstawie art. 23 ust. 1 rozporządzenia proceduralnego – bezwarunkowo i jednoznacznie przyjęły propozycję właściwych środków.
- (4) Pismem z dnia 7 marca 2019 r. Włochy formalnie odrzuciły propozycję Komisji. W dniach 2 kwietnia 2019 r. i 7 maja 2019 r. odbyły się kolejne posiedzenia z udziałem Komisji i władz włoskich. W trakcie tych posiedzeń Włochy potwierdziły swoje stanowisko.
- (5) W związku z faktem, że władze włoskie nie zaakceptowały propozycji właściwych środków, pismem z dnia 15 listopada 2019 r. Komisja podjęła decyzję o wszczęciu postępowania określonego w art. 108 ust. 2 Traktatu na podstawie art. 23 ust. 2 rozporządzenia proceduralnego. Decyzja Komisji o wszczęciu postępowania została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ⁽³⁾. Komisja wezwała Włochy i zainteresowane strony do przedstawienia uwag.
- (6) Pismem z dnia 4 lutego 2020 r. Włochy przesłały Komisji swoje uwagi.
- (7) Komisja otrzymała również uwagi od niżej wymienionych zainteresowanych stron:
1. Confetra – Confederazione Generale Italiana dei Trasporti e della Logistica (Włoska Generalna Konfederacja Transportu i Logistyki);
 2. Conftrasporto-Confcommercio (konfederacja stowarzyszeń transportu, żeglugi i logistyki);
 3. Assoporti (Włoskie Stowarzyszenie Portów);
 4. Federazione Italiana Lavoratori Trasporti FILT-CGIL, Federazione Italiana Trasporti FIT-CISL, Unione Italiana dei Lavoratori dei Trasporti UILTRASPORTI (włoska federacja pracowników transportu FILT-CGIL, włoska federacja pracowników transportu FIT-CISL, włoski związek pracowników transportu UILTRASPORTI);
 5. Associazione Nazionale Imprese Portuali ANCIP (Krajowe Stowarzyszenie Przedsiębiorstw Portowych).
- (8) Komisja otrzymała także uwagi od tzw. Międzynarodowego Tymczasowego Przedstawicielstwa (Rappresentanza Internazionale Provvisoria) Wolnego Terytorium Triestu.
- (9) Komisja przekazała te uwagi Włochom, aby te mogły wyrazić opinie na ich temat. Włochy nie przedstawiły żadnych uwag.

2. OPIS PRZEDMIOTOWEGO ŚRODKA I KONTEKST POSTĘPOWANIA

- (10) Organy systemu portowego („PSA”) we Włoszech nie podlegają obowiązkowi uiszczania podatku od przedsiębiorstw („IRES”). Przedmiotem niniejszej decyzji jest środek, jakim jest zwolnienie PSA we Włoszech z podatku od przedsiębiorstw.

2.1. Organizacja i uregulowanie działalności portów we Włoszech

2.1.1. Ustawa nr 84/1994 i ustanowienie organów systemu portowego

- (11) Ustawa nr 84/1994 ⁽⁴⁾, ze zmianami („ustawa nr 84/1994”) reguluje działalność portów oraz zadania i funkcje organów systemu portowego, organu administracji morskiej i innych przedsiębiorstw związanych z działalnością portów.
- (12) Porty, w których znajdują się PSA, uznaje się za „porty lub określone tereny portu o krajowym lub międzynarodowym znaczeniu gospodarczym” (porty kategorii II klasy I i II).

⁽³⁾ Zob. przypis 1.

⁽⁴⁾ Legge 28 gennaio 1994, n. 84 Riordino della legislazione in materia portuale (GU Serie Generale n.28 del 04-02-1994 - Suppl. Ordinario n. 21).

- (13) „Porty lub określone tereny portu o krajowym lub międzynarodowym znaczeniu gospodarczym” (kategoria II klasy I i II) pełnią następujące funkcje:
- 1) funkcje handlowe i logistyczne;
 - 2) funkcje z zakresu przemysłu i wydobycia ropy naftowej;
 - 3) świadczenie usług przewozu pasażerskiego, w tym wycieczkowcami;
 - 4) funkcje z zakresu rybołówstwa;
 - 5) funkcje z zakresu turystyki i wypoczynku.
- (14) Po wejściu w życie dekretu legislacyjnego nr 169/2016 we Włoszech ustanowiono 16 PSA, którym podlega 57 głównych portów. Porty, którymi zarządzają PSA, wymieniono w załączniku A stanowiącym integralną część ustawy nr 84/1994. Istnieje możliwość wprowadzania zmian w załączniku A w celu włączenia danego portu lub przeniesienia danego portu pod zarząd innego PSA, z zastrzeżeniem pewnych warunków.
- (15) Zgodnie z ustawą nr 84/1994 PSA to podmioty publiczne o charakterze pozagospodarczym i znaczeniu krajowym, posiadające szczególny status prawny, które to organy są autonomiczne pod względem administracyjnym, organizacyjnym, regulacyjnym, budżetowym i finansowym. Organy te podlegają nadzorowi Ministra Infrastruktury i Transportu. Budżet i bilans tych organów zatwierdza Minister Infrastruktury i Transportu w porozumieniu z Ministrem Spraw Gospodarczych i Finansów. Zarządzanie finansami PSA podlega kontroli prowadzonej przez Trybunał Obrachunkowy.
- (16) Zgodnie z ustawą nr 84/1994 PSA sporządzają program strategicznego planowania określający ich cele w zakresie rozwoju. Organy te mają promować i przygotować dokument dotyczący planowania w zakresie środków służących poprawie efektywności energetycznej i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w portach.
- (17) Zgodnie z ustawą nr 84/1994 państwo ponosi odpowiedzialność za prowadzenie dużych prac infrastrukturalnych (budowa kanałów morskich, wałów ochronnych, doków i wyposażonych doków, bagrowanie i pogłębianie dna morskiego) w portach należących do kategorii II (klasa I i klasa II). Regiony, gminy lub PSA mogą interweniować, korzystając z zasobów własnych. Aby pokryć koszty prowadzonych prac, PSA mogą pobierać dodatkowe opłaty od towarów załadowywanych lub wyładowywanych lub zwiększać stawkę opłat koncesyjnych.

2.1.2. Zadania organów systemu portowego i organu administracji morskiej

- (18) Zgodnie z art. 6 ustawy nr 84/1994 PSA mają realizować następujące zadania:
- 1) zarządzanie działaniami w porcie i usługami portowymi, ich programowanie, koordynacja, regulowanie, promowanie i sprawowanie nad nimi kontroli, działalność w zakresie udzielania zezwoleń i koncesji, o której to działalności jest mowa w art. 16 (zob. pkt 2.1.4 poniżej), 17 i 18 (zob. pkt 2.1.5 poniżej) ustawy nr 84/1994, a także pozostała działalność komercyjna i przemysłowa prowadzona w portach;
 - 2) zwykłe i nadzwyczajne prace konserwacyjne wspólnych części terenu portu, w tym ochrona dna morskiego;
 - 3) przydział i kontrola realizacji usług świadczonych w interesie ogólnym, które nie są ściśle związane z działaniami w porcie, o których mowa w art. 16 (zob. pkt 2.1.4 poniżej) na rzecz użytkowników portu;
 - 4) koordynacja działań administracyjnych prowadzonych przez organy i podmioty publiczne na terenie portu;
 - 5) wyłączny zarząd gruntami i dobrami należącymi do mienia morskiego zgodnie z przepisami ustawy nr 84/1994 i kodeksu żeglugi;
 - 6) koordynacja i promowanie połączeń z systemami logistycznymi poza portem oraz pomiędzy portami.
- (19) Zgodnie z ustawą nr 84/1994 organ administracji morskiej jest odpowiedzialny za działania związane z egzekwowaniem przestrzegania przepisów i bezpieczeństwem przewidziane w kodeksie żeglugi i w przepisach szczególnych.

- (20) Zgodnie z art. 6 ustawy nr 84/1994 PSA nie mogą prowadzić ani bezpośrednio, ani za pośrednictwem spółek, w których dokonano inwestycji, działań w porcie⁽⁷⁾ i działalności ściśle z nimi związanej. Ponadto PSA nie mogą świadczyć technicznych usług morskich pilotażu, holowania, cumowania i lichtowania.
- (21) Należy powołać komitet konsultacyjny składający się z pięciu przedstawicieli pracowników przedsiębiorstw prowadzących działalność w porcie, jednego przedstawiciela pracowników PSA oraz po jednym przedstawicielu każdej z następujących kategorii przedsiębiorstw prowadzących działalność w porcie: właścicieli statku; przedsiębiorstw przemysłowych; przedsiębiorstw, o których mowa w art. 16 (zob. pkt 2.1.4 poniżej) i art. 18 (zob. pkt 2.1.5 poniżej); spedytorów; marynarzy i agentów oraz przewoźników prowadzących działalność w sektorze portowym. Komitet ten ma pełnić funkcje doradcze w kwestiach udzielania, zawieszania lub cofania zezwoleń i koncesji.
- (22) PSA ustanawiają własne biura terytorialne, w których sekretarz generalny PSA lub jego przedstawiciel jest odpowiedzialny między innymi za udzielanie koncesji na okresy do czterech lat i ustalanie odpowiednich opłat koncesyjnych, z zastrzeżeniem opinii komitetu konsultacyjnego i komitetu zarządzającego.

2.1.3. Zasoby finansowe organów systemu portowego

- (23) Na przychody PSA składają się:
- 1) opłaty koncesyjne, o których mowa w art. 18 ustawy nr 84/1994 (zob. pkt 2.1.5 poniżej), odnoszące się do będących własnością państwa terenów i nabrzeży na terenie portu i w granicach terytorialnych;
 - 2) opłaty za wydanie zezwolenia na działania w porcie, o których mowa w art. 16 ustawy nr 84/1994 (zob. pkt 2.1.4 poniżej);
 - 3) opłaty za kotwiczenie (*tassa di ancoraggio*);
 - 4) opłaty pobierane za rozładunek i załadunek towarów (*tassa portuale*);
 - 5) wkłady regionów, samorządów terytorialnych i innych podmiotów publicznych;
 - 6) pozostałe przychody.
- (24) Zgodnie ze sprawozdaniem włoskiego Ministerstwa Infrastruktury i Transportu w 2017 r. „opłaty portowe” (czyli opłaty od wyładowanych i załadowanych towarów oraz opłaty za kotwiczenie, tj. odpowiednio *tassa portuale* i *tassa di ancoraggio*) wraz z opłatami koncesyjnymi stanowiły dwa główne składniki dochodów włoskich portów, tj. odpowiednio 53,2 % i 27,1 % przychodów operacyjnych⁽⁸⁾.

2.1.4. Działania w porcie (art. 16 ustawy nr 84/1994)

- (25) Działania w porcie obejmują załadunek, wyładunek, przeładunek, magazynowanie, ogólne przemieszczanie towarów i wszystkich pozostałych przedmiotów, które to działania realizuje się na terenie portu. Usługi portowe to dodatkowe usługi specjalistyczne stanowiące uzupełnienie cyklu działań w porcie. PSA mogą określić takie usługi w drodze przepisów szczegółowych przyjmowanych dekretem Ministra Transportu i Żeglugi.
- (26) PSA zajmują się regulowaniem i nadzorowaniem działań w porcie i usług portowych oraz stosowania opłat taryfowych podawanych do wiadomości publicznej przez każde przedsiębiorstwo, a także przedstawiają regularne sprawozdania Ministrowi Transportu i Żeglugi.
- (27) Realizacja działań w porcie i usług portowych realizowanych na własny rachunek lub przez osoby trzecie podlega zezwoleniu wydawanemu przez PSA. Zakres stosowania takiego zezwolenia obejmuje prowadzenie działań w porcie lub świadczenie co najmniej jednej usługi portowej, które to działania i usługi należy wskazać w tekście zezwolenia.
- (28) Upoważnione przedsiębiorstwa podlegają rejestracji w oddzielnych rejestrach prowadzonych przez dany PSA i są zobowiązane do uiszczania corocznej opłaty i zapewnienia zabezpieczenia.

⁽⁷⁾ Działania w porcie obejmują załadunek, wyładunek, przeładunek, magazynowanie, ogólne przemieszczanie towarów i wszystkich pozostałych przedmiotów, które to działania realizuje się na terenie portu. Usługi portowe to dodatkowe usługi specjalistyczne stanowiące uzupełnienie cyklu działań w porcie. Definicja działań w porcie znajduje się w art. 16 ustawy nr 84/1994 oraz w opisie w pkt 2.1.4 poniżej.

⁽⁸⁾ Relazione sull'attività delle autorità di sistema portuale, Anno 2017, Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti, opublikowane w dniu 16 września 2019 r. <http://www.mit.gov.it/node/11420>

- (29) W celu wydania zezwoleń Minister Transportu i Żeglugi określa dekretem:
- 1) wymogi osobiste, finansowe i zawodowe dotyczące operatorów i przedsiębiorstw będących wnioskodawcami;
 - 2) kryteria, procedury i terminy udzielania, zawieszania i cofania zezwolenia, jak również związane z tym kontrole;
 - 3) parametry służące do określania minimalnych i maksymalnych kwot rocznych opłat i zabezpieczenia w odniesieniu do okresu ważności i szczególnych cech zezwolenia, z uwzględnieniem wielkości inwestycji i działalności, która ma być prowadzona.
- (30) PSA podają do wiadomości publicznej opłaty taryfowe z tytułu działań w porcie. Upoważnione przedsiębiorstwa muszą powiadomić dany PSA o opłatach taryfowych, które zamierzają nałożyć na użytkowników, a także o wszelkich późniejszych zmianach.
- (31) Okres ważności zezwolenia ma być związany z programem operacyjnym zaproponowanym przez przedsiębiorstwo lub, w przypadku gdy zatwierdzone przedsiębiorstwo jest również posiadaczem koncesji w rozumieniu art. 18 ustawy nr 84/1994 (zob. pkt 2.1.5 poniżej), ma być identyczny z okresem ważności samej koncesji. Zezwolenie może zostać odnowione w związku z nowymi programami operacyjnymi lub po odnowieniu koncesji.
- (32) PSA, po konsultacji z lokalnym komitetem doradczym, ma określić maksymalną liczbę wydawanych zezwoleń, biorąc pod uwagę wymagania operacyjne i ruch w porcie, w każdym przypadku zapewniając maksymalny poziom konkurencji w sektorze.

2.1.5. *Koncesje na prowadzenie działalności na obszarach lądowych i nabrzeżach (art. 18 ustawy nr 84/1994)*

- (33) PSA przekazują obszary lądowe i nabrzeża znajdujące się na terenie portu w drodze koncesji przedsiębiorstwom, o których mowa w art. 16 ustawy nr 84/1994, w celu prowadzenia działań w porcie.
- (34) Koncesji udziela się w oparciu o odpowiednie formy reklamy określone w dekrete Ministra Transportu i Żeglugi w porozumieniu z Ministrem Finansów. W tym samym dekrete wskazano również:
- 1) okres obowiązywania koncesji, uprawnienia nadzorcze i kontrolne organów udzielających koncesji, warunki przedłużenia okresu obowiązywania koncesji oraz koncesję na prowadzenie działalności w obiektach na rzecz nowego koncesjonariusza;
 - 2) minimalne opłaty koncesyjne, które koncesjonariusze mają obowiązek uiścić.
- (35) Aby uzyskać koncesję, wnioskodawcy muszą:
- 1) przedstawić biznesplan, poparty odpowiednimi gwarancjami, służący zwiększeniu ruchu portowego i wydajności portu;
 - 2) posiadać odpowiednie narzędzia techniczne i organizacyjne, również w zakresie bezpieczeństwa, aby sprostać potrzebom ciągłego i zintegrowanego cyklu produkcyjnego i operacyjnego na użytek własny i na rzecz osób trzecich;
 - 3) opracować plan zatrudnienia, który odpowiada biznesplanowi.
- (36) W każdym porcie koncesjonariusz będącego własnością państwa obszaru lądowego musi bezpośrednio prowadzić działalność, na którą udzielono koncesji. Koncesjonariusz nie może być jednocześnie koncesjonariuszem innego obszaru państwowego w tym samym porcie, chyba że działalność, na której prowadzenie wymagana jest nowa koncesja, różni się od działalności objętej obowiązującymi koncesjami na tym samym obszarze państwowym, oraz nie może prowadzić działalności portów na obszarach innych niż obszary, które przydzielono w ramach koncesji.
- (37) PSA są zobowiązane przeprowadzać coroczne kontrole w celu sprawdzenia, czy w chwili udzielenia koncesji i realizacji inwestycji ujętych w biznesplanie spełnione były wymogi.
- (38) W przypadku nieuzasadnionego niewywiązywania się przez koncesjonariusza z powziętych zobowiązań oraz z realizacji celów określonych w biznesplanie, PSA może cofnąć koncesję.

2.2. System opodatkowania przedsiębiorstw we Włoszech i zwolnienie PSA

- (39) Włoski podatek dochodowy jest uregulowany dekretem prezydenckim nr 917 z dnia 22 grudnia 1986 r.: *Testo Unico delle Imposte sui Redditi* (skonsolidowana ustawa podatkowa „TUIR”) (7). W tytule II TUIR ustanowiono przepisy dotyczące opodatkowania przedsiębiorstw.
- (40) Poniżej przedstawiono główne elementy włoskiego podatku od przedsiębiorstw (*Imposta sul reddito sulle società IRES „IRES”*) (8).

2.2.1. Podatnicy (art. 73 i 74 TUIR)

- (41) Zgodnie z art. 73 ust. 1 TUIR podatki od przedsiębiorstw podlegają następujące podmioty:
- 1) spółki akcyjne i spółki komandytowe, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, przedsiębiorstwa współpracujące i towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, spółki europejskie zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2157/2001 (9) oraz spółdzielnie europejskie zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1435/2003 (10), mające siedzibę na terytorium państwa;
 - 2) podmioty publiczne i prywatne niebędące przedsiębiorstwami oraz trusty, mające siedzibę na terytorium państwa, których wyłącznym lub głównym przedmiotem działalności jest prowadzenie działalności gospodarczej;
 - 3) podmioty publiczne i prywatne niebędące przedsiębiorstwami, trusty, których wyłącznym lub głównym przedmiotem działalności jest nie prowadzenie działalności gospodarczej, jak również przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania oszczędności, mające siedzibę na terytorium państwa;
 - 4) jakiegokolwiek przedsiębiorstwa i instytucje, w tym trusty, posiadające osobowość prawną lub jej nieposiadające, niemające siedziby na terytorium państwa.
- (42) W art. 74 TUIR wprowadzono przepisy szczególne dotyczące organów państwowych i publicznych oraz określono rodzaje działalności, których nie uznaje się za działalność gospodarczą.
- (43) Zgodnie z art. 74 ust. 1 TUIR podatki od przedsiębiorstw nie podlegają podmioty państwowe i administracje państwowe, w tym administracje obszaru autonomicznego, nawet w przypadku gdy posiadają osobowość prawną, gminy, konsorcja jednostek samorządu terytorialnego, stowarzyszenia i podmioty zarządzające własnością publiczną, wspólnoty górskie, prowincje i regiony. Zgodnie z art. 74 ust. 2 TUIR sprawowanie funkcji państwowych przez organy publiczne nie stanowi działalności gospodarczej.

2.2.2. Dochód podlegający opodatkowaniu

- (44) Wszystkie dochody uzyskiwane przez spółki prowadzące działalność gospodarczą uznaje się za dochody z działalności gospodarczej podlegające IRES (art. 81 TUIR). Podstawą opodatkowania jest dochód uzyskiwany na całym świecie wykazany w rachunku zysków i strat sporządzonym za dany rok budżetowy zgodnie z przepisami prawa spółek i skorygowany zgodnie z przepisami prawa podatkowego dotyczącymi dochodu z działalności gospodarczej.
- (45) Opodatkowanie dochodów z nieruchomości podatkiem od przedsiębiorstw zależy od rodzaju nieruchomości. Jeżeli nieruchomość wykorzystuje się rzeczywiście i wyłącznie w celu prowadzenia działalności gospodarczej (lub, ze względu na jej właściwości, można ją wykorzystywać wyłącznie w celu prowadzenia działalności gospodarczej), dochód uzyskany z nieruchomości uznaje się za dochód z działalności gospodarczej. W związku z tym taki dochód uwzględnia się w dochodach przedsiębiorstwa podlegających opodatkowaniu.

2.2.3. Okres rozliczeniowy

- (46) Okresem rozliczeniowym do celów podatku od przedsiębiorstw jest rok budżetowy przedsiębiorstwa określony przepisami prawa lub statusem spółki. Jeśli roku budżetowego nie określa się w ten sposób lub jeśli jest on dłuższy niż 2 lata, okresem budżetowym jest rok kalendarzowy (art. 76 TUIR).

(7) *Testo Unico delle Imposte sui Redditi* (TUIR), D.P.R., 22.12.1986 nr 917, G.U. 31.12.1986.

(8) Standardowa stawka podatkowa IRES w 2020 r. wynosiła 24 %. Stawkę IRES obniżono z 33 % w 2004 r. do 27,5 % w 2008 r. i do 24 % w latach 2018 i 2019.

(9) Rozporządzenie Rady (WE) nr 2157/2001 z dnia 8 października 2001 r. w sprawie statutu spółki europejskiej (SE) (Dz.U. L 294 z 10.11.2001, s. 1).

(10) Rozporządzenie Rady (WE) nr 1435/2003 z dnia 22 lipca 2003 r. w sprawie statutu spółdzielni europejskiej (SCE) (Dz.U. L 207 z 18.8.2003, s. 1).

2.2.4. *Stawki*

- (47) Stawka IRES wynosi 24 % (art. 77 TUIR) ⁽¹¹⁾.
- (48) W art. 1 ust. 716 ustawy nr 160 z dnia 27 grudnia 2019 r. wprowadzono nowy podatek wyrównawczy IRES w wysokości 3,5 punktu procentowego od dochodów pochodzących z działalności prowadzonej na podstawie zezwoleń i koncesji portowych wydanych zgodnie z art. 16 i 18 ustawy nr 84/1994 ⁽¹²⁾. Jest to środek tymczasowy, który powinien mieć zastosowanie wyłącznie do lat budżetowych 2019–2021.

2.2.5. *Opodatkowanie organów systemu portowego we Włoszech*

- (49) PSA we Włoszech nie podlegają podatkowi od przedsiębiorstw („IRES”). Przedmiotem niniejszej decyzji jest środek, jakim jest zwolnienie PSA we Włoszech z podatku od przedsiębiorstw. Podstawą zwolnienia jest w szczególności art. 74 TUIR zgodnie z wykładnią i zastosowaniem przez władze włoskie.
- (50) Zgodnie z art. 74 TUIR podatkowi od przedsiębiorstw nie podlegają podmioty państwowe i administracje państwowe, w tym charakteryzujące się autonomiczną organizacją, nawet jeżeli posiadają osobowość prawną, gminy, konsorcja między jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszenia i podmioty zarządzające majątkiem wspólnym, wspólnoty górskie, prowincje i regiony.
- (51) Zdaniem władz włoskich PSA są podmiotami publicznymi, którym powierzono wyłącznie funkcje administracyjne i które w związku z tym podlegają zastosowaniu art. 74 TUIR. Ich zdaniem art. 73 TUIR zakłada natomiast, że dany podmiot prowadzi działalność gospodarczą nawet wówczas, gdy jest to działalność drugorzędna, a zatem nie miałby zastosowania do PSA.
- (52) Art. 73 i 74 TUIR – zgodnie z ich wykładnią i zastosowaniem przez władze włoskie – prowadzą do sytuacji, w której PSA we Włoszech są zwolnione z podatku od przedsiębiorstw, w tym w odniesieniu do dochodów pochodzących z eksploatacji infrastruktury portowej.

2.3. **Podstawy wszczęcia postępowania**

- (53) W dniu 8 stycznia 2019 r. Komisja przedstawiła propozycję właściwych środków na podstawie art. 22 rozporządzenia proceduralnego i wezwała Włochy do przyjęcia środków zapewniających, aby PSA prowadzące działalność gospodarczą podlegały podatkowi od przedsiębiorstw w taki sam sposób jak pozostałe przedsiębiorstwa. Pismem z dnia 7 marca 2019 r. Włochy formalnie odrzuciły jednak propozycję Komisji i odmówiły przyjęcia środków zapewniających, aby PSA prowadzące działalność gospodarczą podlegały podatkowi od przedsiębiorstw w taki sam sposób jak pozostałe przedsiębiorstwa.
- (54) Ponieważ Komisja nadal uważała, że zwolnienie z podatku od przedsiębiorstw, z którego korzystały PSA wykonujące działalność gospodarczą, stanowiło istniejący program pomocy państwa, i miała wątpliwości co do zgodności tego programu pomocy z rynkiem wewnętrznym, podjęła decyzję o wszczęciu postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 Traktatu, na podstawie art. 23 ust. 2 przepisów proceduralnych. W niniejszej decyzji Komisja wstępnie stwierdza, że zwolnienie PSA z podatku od przedsiębiorstw stanowi istniejącą pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE i nie można jej uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym.

⁽¹¹⁾ Zob. przypis 8.

⁽¹²⁾ Legge 27 dicembre 2019, n. 160, Bilancio di previsione dello Stato per l'anno finanziario 2020 e bilancio pluriennale per il triennio 2020-2022, GU Serie Generale n.304 del 30.12.2019 - Suppl. Ordinario n. 45. Podatek wyrównawczy jest również należny z tytułu dochodów pochodzących z działalności prowadzonej na podstawie koncesji na budowę autostrad, koncesji na zarządzanie portem lotniczym i koncesji kolejowych.

3. UWAGI WŁOCH I ZAINTERESOWANYCH STRON

3.1. Uwagi ogólne

- (55) Włochy i inne zainteresowane strony twierdzą, że wobec braku prawa Unii dotyczącego portów i wspólnej koncepcji organów portowych w prawie Unii państwa członkowskie posiadają kompetencje w zakresie określenia i regulowania charakteru i funkcji organów zarządzających portami, jak wynika z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/352 ⁽¹³⁾.
- (56) Uważają, że stosowanie w odniesieniu do Włoch zasad określonych w decyzjach przyjętych przez Komisję w konkretnych przypadkach w innych państwach członkowskich nie jest uzasadnione. Ich zdaniem sytuacja we Włoszech nie jest porównywalna z sytuacją w innych państwach członkowskich ⁽¹⁴⁾.

3.2. Przedsiębiorstwa/działalność gospodarcza

3.2.1. Działalność niegospodarcza prowadzona w interesie publicznym

- (57) Według Włoch i zgodnie z większością uwag zainteresowanych stron PSA nie są przedsiębiorstwami i nie prowadzą działalności gospodarczej ⁽¹⁵⁾. Zgodnie z wymogami włoskiego systemu prawnego PSA są podmiotami publicznymi o charakterze niegospodarczym i znaczeniu krajowym, posiadającymi autonomię administracyjną, organizacyjną, regulacyjną, budżetową i finansową.
- (58) PSA podlegają nadzorowi Ministerstwa Infrastruktury i Transportu, a sprawozdania z ich zarządzania finansami podlegają kontroli Trybunału Obrachunkowego w taki sam sposób jak sprawozdania wszystkich organów będących częścią administracji publicznej. Znajdują się one w sporządzonym przez włoski instytut statystyczny wykazie wykorzystywanym do ustalenia skonsolidowanego rachunku finansowego państwa. PSA stanowią zatem nie tylko część sektora publicznego, ale są prawdziwymi podmiotami publicznymi o charakterze niegospodarczym ⁽¹⁶⁾.
- (59) Włochy i większość zainteresowanych stron zauważają, że PSA nie świadczą samodzielnie usług portowych ani technicznych usług morskich ⁽¹⁷⁾. Uprawnienia regulacyjne w zakresie technicznych usług morskich pilotażu, holowania, cumowania i lichtowania należą do organu administracji morskiej, który jest zdecentralizowaną strukturą Ministerstwa Infrastruktury i Transportu. Zasady udzielania zamówień na takie usługi określono we włoskim kodeksie żeglugi i przepisach wykonawczych. PSA nie prowadzi również samodzielnie innej działalności, takiej jak bunkrowanie i zbieranie odpadów.
- (60) Według władz włoskich i większości zainteresowanych stron PSA zapewniają w interesie publicznym niedyskryminujący dostęp do rynków usług portowych w warunkach wolnej konkurencji oraz całkowicie przejrzyste i bezstronne zarządzanie własnością państwa ⁽¹⁸⁾. Działalność PSA określona w ustawie nr 84/1994 jest podyktowana interesem publicznym związanym z właściwym funkcjonowaniem terenów portu.

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/352 z dnia 15 lutego 2017 r. ustanawiające ramy w zakresie świadczenia usług portowych oraz wspólne zasady dotyczące przejrzystości finansowej portów (Dz.U. L 57 z 3.3.2017, s. 1).

⁽¹⁴⁾ ANCIP (Krajowe Stowarzyszenie Przedsiębiorstw Portowych); Confetra (Włoska Generalna Konfederacja Transportu i Logistyki).

⁽¹⁵⁾ ANCIP (Krajowe Stowarzyszenie Przedsiębiorstw Portowych); Assoporti (Włoskie Stowarzyszenie Portów); Confetra (Włoska Generalna Konfederacja Transportu i Logistyki); FILT CGIL, FIT-CISL, UILTRASPORTI (włoska federacja pracowników transportu FILT-CGIL, włoska federacja pracowników transportu FIT-CISL, włoski związek pracowników transportu UILTRASPORTI).

⁽¹⁶⁾ ANCIP (Krajowe Stowarzyszenie Przedsiębiorstw Portowych); Confetra (Włoska Generalna Konfederacja Transportu i Logistyki).

⁽¹⁷⁾ ANCIP (Krajowe Stowarzyszenie Przedsiębiorstw Portowych); Assoporti (Włoskie Stowarzyszenie Portów); Confetra (Włoska Generalna Konfederacja Transportu i Logistyki).

⁽¹⁸⁾ Confetra (Włoska Generalna Konfederacja Transportu i Logistyki).

3.2.2. Koncesje, których wykonywanie nie służy osiągnięciu zysku

- (61) Włochy i kilka innych zainteresowanych stron uważają, że przyznawanie koncesji portowych przez PSA jest działaniem regulacyjnym mającym na celu bardziej efektywne rozdysponowanie infrastruktury portowej w interesie społeczności portowej i użytkowników portu. PSA zapewnia udzielanie koncesji na użytkowanie terenów portu będących własnością publiczną w celu poprawy zarządzania portem i wszystkimi związanymi z nim działaniami. Udzielanie koncesji nie służy w żaden sposób osiągnięciu zysku. Nie odbywa się na konkurencyjnym rynku ⁽¹⁹⁾.
- (62) Włochy i inne zainteresowane strony wskazują, że koncesjonariuszy wybiera się w drodze przejrzystych i niedyskryminujących procedur ⁽²⁰⁾. Ich wybór nie musi być uzależniony od perspektyw najwyższej rentowności w postaci wyższego wynagrodzenia za zajmowanie terenu. Celem jest raczej zmaksymalizowanie użyteczności i wartości terenów portu w interesie publicznym.

3.2.3. Opłaty koncesyjne nie są cenami rynkowymi

- (63) Włochy i kilka innych zainteresowanych stron uważają, że opłaty za udzielanie koncesji i zezwoleń przez PSA prywatnym przedsiębiorstwom na komercyjne użytkowanie podstawowej infrastruktury portowej oraz świadczenie usług portowych nie stanowią wynagrodzenia za świadczoną usługę lub oferowany towar. Ich zdaniem usług, o których mowa, nie można uznać za działalność gospodarczą ⁽²¹⁾.
- (64) PSA udziela koncesji na podstawie przejrzystych, konkurencyjnych i niedyskryminacyjnych procedur. Postępowanie o udzielenie zamówienia prowadzące do wyboru koncesjonariusza jest w pełni odrębne od kwoty opłaty. PSA mają obowiązek nadzorowania koncesjonariusza i sprawdzania, czy koncesjonariusz przestrzega warunków koncesji. Przeprowadzają one kontrole zgodności i posiadają szczególne uprawnienia do nakładania sankcji na koncesjonariusza, takie jak prawo do cofnięcia koncesji w przypadku niewypełnienia obowiązków. PSA nie nawiązują bezpośrednich stosunków umownych z właścicielami statków i operatorami statków, jedynie koncesjonariuszy łączą takie stosunki.
- (65) Zgodnie z uwagami Włoch i kilku innych zainteresowanych stron istnieje zasadnicza różnica między przyznaniem koncesjonariuszom nieruchomości stanowiących własność państwa (jak w przypadku Włoch) a dzierżawą tych nieruchomości ⁽²²⁾. Prawa przyznane koncesjonariuszowi przez PSA są mniej istotne niż prawa typowego dzierżawcy w ramach stosunku najmu w tradycyjnych modelach portów typu *landlord* (modelach gospodarza). Świadczą o tym następujące cechy szczególne systemu włoskiego:
- 1) wyłączone korzystanie z własności publicznej przez koncesjonariusza nie może być sprzeczne z interesem publicznym;
 - 2) PSA może w każdej chwili cofnąć koncesje z określonych powodów związanych z korzystaniem z mórza lub z uwagi na inne względy interesu publicznego. w takim przypadku koncesjonariuszowi nie będzie przysługiwało prawo do odszkodowania;
 - 3) pobór opłat odbywa się w drodze postępowania egzekucyjnego przypominającego postępowanie w przypadku poboru należności podatkowych;
 - 4) po wygaśnięciu koncesji nieruchomości będące własnością państwa są udostępniane PSA, a wszelkie wykonane prace lub ulepszenia pozostają własnością państwa; koncesjonariusz nie otrzyma żadnej zapłaty ani zwrotu za takie prace i ulepszenia.

⁽¹⁹⁾ Assoport (Włoskie Stowarzyszenie Portów); Confetra (Włoska Generalna Konfederacja Transportu i Logistyki); Confrasperto-Confcommercio (konfederacja stowarzyszeń transportu, żeglugi i logistyki).

⁽²⁰⁾ Confetra (Włoska Generalna Konfederacja Transportu i Logistyki).

⁽²¹⁾ Assoport (Włoskie Stowarzyszenie Portów); Confetra (Włoska Generalna Konfederacja Transportu i Logistyki); Confrasperto-Confcommercio (konfederacja stowarzyszeń transportu, żeglugi i logistyki); FILT CGIL, FIT-CISL, UILTRASPORTI (włoska federacja pracowników transportu FILT-CGIL, włoska federacja pracowników transportu FIT-CISL, włoski związek pracowników transportu UILTRASPORTI).

⁽²²⁾ Confetra (Włoska Generalna Konfederacja Transportu i Logistyki).

- (66) W związku z tym – zdaniem Włoch i kilku zainteresowanych stron – opłaty koncesyjne wnoszone przez koncesjonariuszy na rzecz PSA ani nie stanowią opłat czynszowych, ani nie są cenami rynkowymi, ponieważ nie istnieje swoboda uznania między negocjującymi stronami. Wysokość tych opłat ustanawia się na mocy prawa i mają one charakter podatku płaconego przez koncesjonariusza na rzecz państwa za pośrednictwem PSA w zamian za dostęp do rynku działalności gospodarczej w porcie, w szczególności w celu prowadzenia działalności i świadczenia usług z wykorzystaniem domeny publicznej ⁽²³⁾.
- (67) Wynika z tego, że PSA nie prowadzą żadnej działalności gospodarczej, ponieważ nie są w stanie ingerować w główny element każdej transakcji gospodarczej przeprowadzanej na warunkach rynkowych, a mianowicie w cenę usługi ⁽²⁴⁾.
- (68) Niektóre z zainteresowanych stron ⁽²⁵⁾ zauważają, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości nie można mówić o działalności gospodarczej, gdy szczególne metody oferowania określonych towarów lub usług ustala się bezpośrednio za pomocą przepisów prawnych, a zatem nie są one oparte na ocenie ekonomicznej dokonywanej przez oferentów ⁽²⁶⁾. Występowanie opłaty handlowej, której wysokość ustala bezpośrednio przedsiębiorstwo obsługujące infrastrukturę, stanowiłoby zatem warunek do sklasyfikowania tego podmiotu jako przedsiębiorstwa ⁽²⁷⁾.

3.2.4. Składnik ekonomiczny opłat koncesyjnych

- (69) Włochy i niektóre zainteresowane strony twierdzą, że działalność prowadzona przez PSA w zakresie zarządzania terenem portu nie ma wpływu na domenę publiczną. Oznacza to, że nawet jeśli niektóre elementy działalności PSA mają cechy działalności gospodarczej, nie można na tej podstawie stwierdzić, że PSA są przedsiębiorstwami ⁽²⁸⁾. Według władz włoskich orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości wyklucza, że podmioty utworzone i regulowane w celu wykonywania funkcji i działalności publicznej i niegospodarczej, ale jednocześnie wykonujące określoną działalność gospodarczą, są uznawane za przedsiębiorstwa ⁽²⁹⁾.
- (70) Włochy przyznają, że opłaty wnoszone przez koncesjonariuszy zawierają składnik ekonomiczny. Wysokość opłat ustala się zgodnie z kryteriami określonymi na poziomie krajowym. Opłaty uwzględniają jednak również zobowiązania podjęte przez koncesjonariusza w zakresie wielkości przewozów, rodzaju inwestycji i natężenia ruchu. W związku z tym opłata podstawowa może zostać obniżona na przykład w przypadku, gdy koncesjonariusze dokonują inwestycji w zakresie dużych prac infrastrukturalnych lub przeprowadzają nadzwyczajne prace konserwacyjne dóbr publicznych, które podlegają jurysdykcji PSA.
- (71) Podsumowując, zdaniem władz włoskich opłaty koncesyjne rzeczywiście obejmują zarówno składnik stały, jak i zmienny. Składnik stały jest proporcjonalny do powierzchni odnośnych obszarów i uwzględnia kilka innych parametrów (usytuowanie oraz poziom infrastruktury odnośnych obszarów). Składnik zmienny oblicza się na podstawie mechanizmów zachęt gospodarczych w celu osiągnięcia lepszej wydajności, lepszej efektywności energetycznej i środowiskowej oraz poprawy poziomu usług, w szczególności w odniesieniu do transportu i intermodalnej integracji portów. Parametry motywacyjne stosowane w zmiennym składniku opłat koncesyjnych uwzględniają zazwyczaj wielkość ruchu, zarówno pod względem statków, jak i ilości oraz rodzajów towarów, a także rozwój określonych wskaźników jakości rynku i usług (średni czas składowania towarów w magazynach; poziom efektywności działań związanych z przesunięciem międzygałęziowym; poziom efektywności energetycznej i środowiskowej w całym cyklu portowym; poziom wydajności na jednostkę powierzchni terenu portu objętego koncesją).

⁽²³⁾ ANCIP (Krajowe Stowarzyszenie Przedsiębiorstw Portowych); Assoporti (Włoskie Stowarzyszenie Portów); Confetra (Włoska Generalna Konfederacja Transportu i Logistyki); Confrasperto-Confcommercio (konfederacja stowarzyszeń transportu, żeglugi i logistyki).

⁽²⁴⁾ Confrasperto-Confcommercio (konfederacja stowarzyszeń transportu, żeglugi i logistyki).

⁽²⁵⁾ ANCIP (Krajowe Stowarzyszenie Przedsiębiorstw Portowych).

⁽²⁶⁾ Wyrok Trybunału z dnia 17 lutego 1993 r., Christian Poucet/Assurances générales de France i Caisse mutuelle régionale du Languedoc-Roussillon, sprawy połączone C-159/91 oraz C-160/91, ECLI:EU:C:1993:63, pkt 18.

⁽²⁷⁾ Wyrok Trybunału z dnia 17 lutego 1993 r., Christian Poucet/Assurances générales de France i Caisse mutuelle régionale du Languedoc-Roussillon, sprawy połączone C-159/91 oraz C-160/91, ECLI:EU:C:1993:63, pkt 18. Wyrok Trybunału z dnia 24 października 2002 r., Aéroports de Paris/Komisja Wspólnot Europejskich, C-82/01 P, ECLI:EU:C:2002:617, pkt 78.

⁽²⁸⁾ ANCIP (Krajowe Stowarzyszenie Przedsiębiorstw Portowych).

⁽²⁹⁾ Wyrok Trybunału z dnia 19 stycznia 1994 r., SAT Fluggesellschaft mbH/Eurocontrol, C-364/92, ECLI:EU:C:1994:7. Wyrok Trybunału z dnia 26 marca 2009 r., Selex Sistemi Integrati/Komisja, C-113/07 P, ECLI:EU:C:2009:191.

- (72) Opłata koncesyjna (składnik stały i składnik zmienny) obejmuje zatem z jednej strony składnik wynagrodzenia za zarządzanie portem i korzystanie z własności portu jako podstawowej infrastruktury, który ma charakter niegospodarczy, a z drugiej strony obejmuje eksploatację i wykorzystywanie nieruchomości stanowiącej własność publiczną umożliwiającą koncesjonariuszom prowadzenie działalności.
- (73) Włochy uważają, że rozróżnienie między niegospodarczą (składnik stały) i gospodarczą (składnik zmienny) częścią opłaty koncesyjnej pośrednio potwierdzono w rozporządzeniu (UE) 2017/352. Rozporządzenie to stanowi, że opłaty za korzystanie z infrastruktury portowej mogą być zróżnicowane w zależności od własnej strategii gospodarczej i polityki planowania przestrzennego danego portu w celu wspierania bardziej efektywnego wykorzystania infrastruktury portowej ⁽³⁰⁾.
- (74) Włochy uważają ponadto, że przy ocenie charakteru opłat koncesyjnych należy wziąć pod uwagę działalność prowadzoną przez PSA jako podmioty publiczne zarządzające własnością publiczną. W orzecznictwie przedstawiono wytyczne stanowiące, że w zakresie, w jakim podmiot publiczny prowadzi działalność gospodarczą, która może zostać oddzielona od wykonywania jego prerogatyw władzy publicznej, działa on jako przedsiębiorstwo w odniesieniu do tej działalności. Jeżeli jednak tej działalności gospodarczej nie można oddzielić od wykonywania prerogatyw władzy publicznej, działalność wykonywana przez dany podmiot pozostaje w całości działalnością związaną z wykonywaniem tych prerogatyw ⁽³¹⁾.
- (75) W przypadku PSA działalność, która może mieć znaczenie gospodarcze dla zarządzania własnością portu i która może być istotna dla określenia wysokości opłaty koncesyjnej, jest zawsze nierozzerwalnie związana z działalnością publiczną powierzoną prawnie PSA, taką jak sprawowanie kontroli nad własnością portu i zarządzanie nią, a także planowanie wszystkich działań poprzez korzystanie z terenów portu. Nie należy zatem uznawać opłat koncesyjnych pobieranych przez PSA za dochód przedsiębiorstw.
- (76) Włochy przyznają, że zmienny składnik opłaty koncesyjnej ma charakter gospodarczy i że teoretycznie uzasadniałoby to jego uwzględnienie w podstawie oceny w przypadku ewentualnego opodatkowania dochodów przedsiębiorstwa.
- (77) Jednak zdaniem Włoch parametry motywacyjne zmiennego składnika opłat koncesyjnych skutkują tym, że wynikające z nich kwoty opłat są stopniowo zmniejszane, gdy koncesjonariusze osiągają cele gospodarcze. Włochy uważają, że prowadzi to do ogólnego obniżenia wysokości samej opłaty koncesyjnej. W rezultacie przychody PSA w całości lub niemal w całości składają się ze składnika stałego, który ogranicza się do wynagrodzenia za zarządzanie i działalność regulacyjną PSA. Dlatego też, zdaniem Włoch, PSA nie prowadzi żadnej działalności gospodarczej.

3.3. Zasoby państwowe

- (78) Z otrzymanych uwag niektórych zainteresowanych stron wynika, że zwolnienie PSA z obowiązku płacenia podatku od przedsiębiorstw nie spowodowałoby uszczuplenia dochodów podatkowych, ponieważ PSA są częścią państwa. W związku z tym nie doszłoby do skonsumowania zasobów państwowych w formie wydatków podatkowych ani budżetowych ⁽³²⁾.
- (79) Niektóre z zainteresowanych stron zauważają również, że kwoty wpłacane przez PSA do budżetu państwa w przypadku opodatkowania dochodu PSA spowodowałyby przekierowanie środków z PSA, które nie byłyby wówczas dostępne do celów realizacji instytucjonalnej misji PSA. W takiej sytuacji od państwa oczekiwano by zwiększenia wkładu na rzecz PSA.

⁽³⁰⁾ Art. 13 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2017/352.

⁽³¹⁾ Wyrok Trybunału z dnia 12 lipca 2012 r., *Compass-Datenbank*, C-138/11, ECLI:EU:C:2012:449, pkt 38. Wyrok Sądu z dnia 12 września 2013 r., *Niemcy/Komisja*, T-347/09, ECLI:EU:T:2013:418, pkt 29. Wyrok Trybunału z dnia 26 marca 2009 r., *Selex Sistemi Integrati/Komisja*, C-113/07 P, ECLI:EU:C:2009:191, pkt 71–80.

⁽³²⁾ ANCIP (Krajowe Stowarzyszenie Przedsiębiorstw Portowych); Assoporti (Włoskie Stowarzyszenie Portów); Confetra (Włoska Generalna Konfederacja Transportu i Logistyki); FILT CGIL, FIT-CISL, UILTRASPORTI (włoska federacja pracowników transportu FILT-CGIL, włoska federacja pracowników transportu FIT-CISL, włoski związek pracowników transportu UILTRASPORTI).

3.4. Selektyność

- (80) Jeśli chodzi o zwolnienie PSA z podatku od przedsiębiorstw (IRES), Włochy i większość zainteresowanych stron są zdania, że zaklasyfikowanie PSA do kategorii podmiotów publicznych o charakterze niegospodarczym we włoskiej skonsolidowanej ustawie podatkowej TUIR musi pociągać za sobą zwolnienie ich z podatku od przedsiębiorstw ⁽³³⁾. Nie stanowiłoby to wyjątku od systemu ani szczególnego środka na rzecz PSA, ponieważ jest to całkowicie zgodne z zasadami włoskiego systemu podatkowego ⁽³⁴⁾.
- (81) System podatkowy ustanowiony we włoskiej ustawie TUIR jest również całkowicie zgodny z charakterem i funkcjami przypisanymi PSA, ponieważ są one podmiotami publicznymi, którym powierzono wyłącznie funkcje administracyjne i które w związku z tym podlegają zastosowaniu art. 74 TUIR. Natomiast art. 73 TUIR zakłada, że dany podmiot prowadzi działalność gospodarczą nawet wówczas, gdy jest to działalność drugorzędna, a zatem nie miałyby zastosowania do PSA ⁽³⁵⁾.

3.5. Zakłócenie konkurencji oraz wpływ na wymianę handlową

- (82) Jedna z zainteresowanych stron uważa, że środek nie ma wpływu na wymianę handlową i konkurencję, ponieważ we Włoszech nie ma prywatnych portów ⁽³⁶⁾. PSA nie muszą zachęcać potencjalnych koncesjonariuszy poprzez oferowanie niskich lub obniżonych opłat koncesyjnych, ponieważ popyt na dostęp do terenów portu zawsze przewyższa podaż dostępnych terenów.
- (83) Niektóre zainteresowane strony twierdzą również, że porty nie konkurują z innymi dostawcami usług transportowych, ponieważ poszczególne infrastruktury transportowe służą różnym rynkom towarów i przewozów i nie są substytucyjne.

4. OCENA

4.1. Istnienie pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu

- (84) Zgodnie z art. 107 ust. 1 Traktatu wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

4.1.1. Obecność przedsiębiorstw

4.1.1.1. Pojęcie przedsiębiorstwa

- (85) Zgodnie z orzecznictwem pojęcie przedsiębiorstwa obejmuje każdą jednostkę wykonującą działalność gospodarczą niezależnie od jej statusu prawnego i sposobu finansowania ⁽³⁷⁾. Fakt, że podmiot nie dąży do osiągnięcia zysku, nie jest decydujący dla ustalenia, czy jest on przedsiębiorstwem, czy też nie ⁽³⁸⁾. Fakt, że jest on własnością publiczną, również nie jest decydujący.

⁽³³⁾ ANCIP (Krajowe Stowarzyszenie Przedsiębiorstw Portowych); Confetra (Włoska Generalna Konfederacja Transportu i Logistyki).

⁽³⁴⁾ Włochy powołują się na wyrok Trybunału z dnia 21 grudnia 2016 r., Komisja/World Duty Free Group, C-20/15 P, ECLI:EU:C:2016:981, pkt 58.

⁽³⁵⁾ ANCIP (Krajowe Stowarzyszenie Przedsiębiorstw Portowych); Assoport (Włoskie Stowarzyszenie Portów); Confetra (Włoska Generalna Konfederacja Transportu i Logistyki).

⁽³⁶⁾ Confetra (Włoska Generalna Konfederacja Transportu i Logistyki).

⁽³⁷⁾ Wyrok Trybunału z dnia 23 kwietnia 1991 r., Klaus Höfner i Fritz Elser/Macrotron GmbH, C-41/90, ECLI:EU:C:1991:161, pkt 21.

⁽³⁸⁾ Wyrok Trybunału z dnia 1 lipca 2008 r., MOTOE, C-49/07, ECLI:EU:C:2008:376, pkt 27 i 28.

- (86) Jak wyjaśniły sądy unijne, wszelka działalność polegająca na oferowaniu towarów i usług na danym rynku, czyli usług zwykle świadczonych w zamian za wynagrodzenie, uznawana jest za działalność gospodarczą. Istotną cechą wynagrodzenia jest to, że stanowi ono gospodarcze świadczenie wzajemne względem danej usługi ⁽³⁹⁾. Również podmioty nienastawione na zysk mogą oferować na rynku towary i usługi ⁽⁴⁰⁾.
- (87) W odniesieniu do budowy i eksploatacji infrastruktury publicznej sądy Unii wyjaśniły, że to późniejsze wykorzystanie infrastruktury, tj. fakt, czy jest eksploatowana w celach gospodarczych, czy też nie, decyduje o tym, czy finansowanie budowy takiej infrastruktury wchodzi w zakres unijnych zasad pomocy państwa, czy też nie ⁽⁴¹⁾. Uznaje się, że gospodarcze wykorzystanie oraz budowa infrastruktury portowej lub lotniskowej w celu takiego gospodarczego wykorzystania stanowi działalność gospodarczą ⁽⁴²⁾.
- (88) Zgodnie z tym orzecznictwem Komisja stwierdziła w szeregu decyzji, że budowa i komercyjna eksploatacja infrastruktury portowej stanowi działalność gospodarczą ⁽⁴³⁾. Na przykład komercyjna eksploatacja terminalu portowego lub terminalu portu lotniczego udostępnianego użytkownikom za opłatą stanowi działalność gospodarczą ⁽⁴⁴⁾. W związku z tym finansowanie publiczne infrastruktury portowej sprzyja działalności gospodarczej i co do zasady podlega zasadom pomocy państwa ⁽⁴⁵⁾.
- (89) Natomiast inwestowanie w infrastrukturę, która jest niezbędna do prowadzenia działań podlegających kompetencji państwa w wykonywaniu prerogatyw władzy publicznej, nie podlega zasadom pomocy państwa ⁽⁴⁶⁾. Jedynie infrastruktura stanowiąca część zasadniczych funkcji państwa ma charakter niegospodarczy.

4.1.1.2. PSA prowadzą działalność gospodarczą i niegospodarczą

- (90) Włochy i większość zainteresowanych stron twierdzi, że PSA są podmiotami publicznymi o charakterze niegospodarczym i znaczeniu krajowym, posiadającymi autonomię administracyjną, organizacyjną, regulacyjną, budżetową i finansową. Ich zdaniem PSA nie prowadzą działalności gospodarczej i nie są przedsiębiorstwami.

⁽³⁹⁾ Wyrok Trybunału z dnia 6 listopada 2018 r., Scuola Elementare Maria Montessori Srl/Komisja, sprawy połączone od C-622/16 P do C-624/16 P, ECLI:EU:C:2018:873, pkt 104 i przytoczone w nim orzecznictwo.

⁽⁴⁰⁾ Wyrok Trybunału z dnia 29 października 1980 r., Van Landewyck/Komisja, sprawy połączone od 209 do 215 oraz 218/78, ECLI:EU:C:1980:248, pkt 88. Wyrok Trybunału z dnia 16 listopada 1995 r. FFSA i in./Ministère de l'Agriculture et de la Pêche, C-244/94, ECLI:EU:C:1995:392, pkt 21. Wyrok Trybunału z dnia 1 lipca 2008 r., MOTOE, C-49/07, ECLI:EU:C:2008:376, pkt 27 i 28. Zob. również zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz.U. C 262 z 19.7.2016, pkt 9.

⁽⁴¹⁾ Wyrok Sądu z dnia 24 marca 2011 r., Freistaat Sachsen, i in./Komisja oraz Mitteldeutsche Flughafen i Flughafen Leipzig/Halle/Komisja, sprawy połączone T-443/08 i T-455/08, ECLI:EU:T:2011:117, pkt 95, potwierdzony wyrokiem Trybunału z dnia 19 grudnia 2012 r., Mitteldeutsche Flughafen i Flughafen Leipzig-Halle/Komisja, C-288/11, ECLI:EU:C:2012:821, pkt 42–44.

⁽⁴²⁾ Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 47.

⁽⁴³⁾ Decyzja Komisji z dnia 15 grudnia 2009 r. w sprawie pomocy państwa N 385/2009, Finansowanie ze środków publicznych infrastruktury portowej w porcie Ventspils (Dz.U. C. 72 z 20.3.2010, motywy 53–58). Decyzja Komisji z dnia 15 czerwca 2011 r. w sprawie pomocy państwa N 44/2010, Finansowanie ze środków publicznych infrastruktury portowej w Krievu Sala (Dz.U. C 215 z 21.7.2011, s. 21, motywy 60–68). Decyzja Komisji z dnia 22 lutego 2012 r. w sprawie pomocy państwa SA.30742 (N/2010), Budowa infrastruktury terminala dla promów pasażerskich i towarowych w Kłajpedzie (Dz.U. C 121 z 26.4.2012, s. 1, motywy 45–47).

⁽⁴⁴⁾ Decyzja Komisji z dnia 18 września 2013 r. w sprawie pomocy państwa SA.36953 (2013/N), Organ portowy Bahía de Cádiz (Dz.U. C 335 z 16.11.2013, s. 1, motyw 29).

⁽⁴⁵⁾ Decyzja Komisji z dnia 27 marca 2014 r. w sprawie pomocy państwa SA.38302, Port w Salerno (Dz.U. C 156 z 23.5.2014, motywy 32–36). Decyzja Komisji z dnia 22 lutego 2012 r. w sprawie pomocy państwa SA.30742 (N/2010), Budowa infrastruktury terminala dla promów pasażerskich i towarowych w Kłajpedzie (Dz.U. C 121 z 26.4.2012, s. 1, motywy 45–47). Decyzja Komisji z dnia 2 lipca 2013 r. w sprawie pomocy państwa SA.35418 (2012/N), Rozbudowa portu Pireus (Dz.U. C 256 z 5.9.2013, s. 2, motywy 21 i 22). Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. C 262 z 19.7.2016, pkt 215, s. 47).

⁽⁴⁶⁾ Przykładami takiej działalności niegospodarczej są: a) kontrola ruchu morskiego; b) ochrona przeciwpożarowa; c) policja; d) służba celna. Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. C 262 z 19.7.2016, pkt 215, s. 47).

- (91) Komisja uważa, że uznanie PSA za podmioty publiczne o charakterze niegospodarczym zgodnie z prawem włoskim nie jest wystarczające, aby stwierdzić, że nie są one przedsiębiorstwami. W celu ustalenia, czy działalność prowadzona przez PSA jest działalnością przedsiębiorstwa w rozumieniu Traktatu, należy bowiem sprawdzić, jaki jest charakter ich działalności ⁽⁴⁷⁾.
- (92) Na podstawie opisu działalności PSA (zob. sekcje 2.1.2–2.1.5) Komisja uważa, że udzielanie dostępu do portów za wynagrodzeniem (opłaty za kotwiczenie oraz opłaty od załadowanych i wyładowanych towarów), wydawanie za wynagrodzeniem zezwoleń na wykonywanie działań w porcie oraz przyznawanie koncesji za wynagrodzeniem stanowi działalność gospodarczą. Komisja stwierdza zatem, że PSA prowadzą zarówno działalność niegospodarczą, jak i gospodarczą.
- (93) Komisja nie zaprzecza, że PSA można powierzyć wykonywanie niektórych uprawnień publicznych o charakterze niegospodarczym (takich jak działalność w zakresie kontroli i bezpieczeństwa ruchu morskiego lub działalność w zakresie nadzoru nad zanieczyszczeniami, wykonywanych samodzielnie lub we współpracy z innymi podmiotami publicznymi, takimi jak organ administracji morskiej) ⁽⁴⁸⁾. Prowadząc taką działalność, nie są one przedsiębiorstwami w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu.
- (94) Fakt, że podczas prowadzenia części swojej działalności PSA wykonują uprawnienia organu publicznego, sam w sobie nie uniemożliwia jednak zaklasyfikowania ich jako przedsiębiorstw ⁽⁴⁹⁾.
- (95) PSA prowadzą również działalność gospodarczą. Świadczą one ogólne usługi na rzecz użytkowników portów (właścicieli statków i operatorów statków), umożliwiając statkom dostęp do infrastruktury portowej w zamian za wynagrodzenie zwane zazwyczaj „opłatą portową” (mianowicie opłaty od wyładowanych i załadowanych towarów oraz opłaty za kotwiczenie). Wydając zezwolenia i koncesje w zamian za wynagrodzenie, udostępniają one określoną infrastrukturę lub określone grunty przedsiębiorstwom, które wykorzystują te obszary na potrzeby własne lub w celu świadczenia usług na rzecz właścicieli statków i operatorów statków.
- (96) Włochy i kilka innych zainteresowanych stron twierdzą, że PSA nie nawiązują bezpośrednich stosunków umownych z właścicielami statków i operatorami statków (jedynie koncesjonariusze łączą takie stosunki). Komisja uważa jednak, że fakt, iż koncesjonariusze korzystają z niektórych gruntów i infrastruktury portowej, aby świadczyć usługi właścicielom statków i operatorom statków, nie wyklucza tego, że część działalności PSA, w tym wynajem gruntów i infrastruktury portowej tym przedsiębiorstwom trzecim, również ma charakter gospodarczy ⁽⁵⁰⁾.
- (97) Stanowisko to jest zgodne ze stanowiskiem przyjętym przez Komisję w kilku sprawach dotyczących pomocy państwa na rzecz włoskich PSA ⁽⁵¹⁾. Ponadto w sprawach dotyczących zwolnienia portów w Belgii i Francji z podatku od przedsiębiorstw Komisja stwierdziła również wyraźnie, że wynajmowanie domeny publicznej za wynagrodzeniem stanowi działalność gospodarczą ⁽⁵²⁾. Sąd potwierdził to stanowisko ⁽⁵³⁾.

⁽⁴⁷⁾ Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 54.

⁽⁴⁸⁾ Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. C 262 z 19.7.2016, pkt 17, s. 5).

⁽⁴⁹⁾ Wyrok Sądu z dnia 30 kwietnia 2019 r., UPF/Komisja, T-747/17, ECLI:EU:T:2019:271, pkt 64. Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 53 i 54.

⁽⁵⁰⁾ Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 48.

⁽⁵¹⁾ Decyzja Komisji z dnia 19 grudnia 2012 r. w sprawie pomocy państwa SA.34940, Port w Augusta (Dz.U. C 77 z 17.3.2013, motywy 42 i 43). Decyzja Komisji z dnia 27 marca 2014 r. w sprawie pomocy państwa SA.38302, Pomoc inwestycyjna na rzecz portu w Salerno (Dz.U. C 156 z 23.5.2014, motywy 33–36). Decyzja Komisji z dnia 19 czerwca 2015 r. w sprawie pomocy państwa SA.39542, Pogłębianie i usuwanie osadów z pogłębiania w porcie w Taranto (Dz.U. C 259 z 7.8.2015, motywy 38–41). Decyzja Komisji z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie pomocy państwa SA.36112, Zarząd Portu Neapol i stocznia Cantieri del Mediterraneo S.p.A. (Dz.U. C 369 z 7.10.2016, motywy 44–47).

⁽⁵²⁾ Decyzja Komisji z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie pomocy państwa SA.38393, Opodatkowanie portów w Belgii (Dz.U. L 332 z 14.12.2017, pkt 62). Decyzja Komisji z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie pomocy państwa SA.38398, Opodatkowanie portów we Francji (Dz.U. L 332 z 14.12.2017, pkt 55).

⁽⁵³⁾ Wyrok Sądu z dnia 30 kwietnia 2019 r., UPF/Komisja, T-747/17, ECLI:EU:T:2019:271, pkt 65 i 66. Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 47. Od wyroków nie wniesiono apelacji.

- (98) Podsumowując, PSA będzie uznawany za „przedsiębiorstwo”, jeżeli – oraz w zakresie, w jakim – faktycznie prowadzi jeden rodzaj lub wiele rodzajów działalności gospodarczej⁽⁵⁴⁾. PSA umożliwiają właścicielom statków i operatorom statków dostęp do infrastruktury portowej w zamian za wynagrodzenie (mianowicie opłaty od wyładowanych i załadowanych towarów oraz opłaty za kotwiczenie). Wydają zezwolenia na działania w porcie za wynagrodzeniem (opłaty za wydanie zezwolenia) i wynajmują domenę publiczną za wynagrodzeniem (opłaty koncesyjne). Działania te kwalifikują się jako działalność gospodarcza. Komisja uważa zatem, że w związku z prowadzoną przez nie działalnością gospodarczą PSA są przedsiębiorstwami.

4.1.1.3. Brak motywu zysku jest niewystarczający, aby wykluczyć uznanie za przedsiębiorstwo

- (99) Włochy i niektóre zainteresowane strony twierdzą, że PSA nie kierują się logiką handlową i nie dążą do maksymalizacji zysku. W tym względzie Komisja pragnie podkreślić, że okoliczność, iż towary lub usługi są oferowane bez celu zarobkowego, nie stanowi przeszkody w sklasyfikowaniu jednostki, która dokonuje tych czynności na rynku, jako przedsiębiorstwa⁽⁵⁵⁾.
- (100) Komisja zauważa, że ani Włochy, ani zainteresowane strony nie twierdzą, że opłaty pobierane przez PSA są jedynie symboliczne lub nie mają związku z kosztami świadczonych usług. Komisja zwraca uwagę również na fakt, że opłaty portowe (mianowicie opłaty od wyładowanych i załadowanych towarów oraz opłaty za kotwiczenie), a także opłaty za wydanie zezwolenia i opłaty koncesyjne stanowią największy udział w przychodach PSA. Zgodnie ze sprawozdaniem włoskiego Ministerstwa Infrastruktury i Transportu w 2017 r. opłaty portowe (opłaty od wyładowanych i załadowanych towarów oraz opłaty za kotwiczenie) i opłaty koncesyjne stanowiły odpowiednio 53,2 % i 27,1 % przychodów PSA⁽⁵⁶⁾.

4.1.1.4. Ustalanie opłat na mocy prawa nie wyklucza istnienia działalności gospodarczej

- (101) Włochy i kilka zainteresowanych stron twierdzą, że opłaty za koncesje i zezwolenia udzielone przez PSA prywatnym przedsiębiorstwom na komercyjne użytkowanie podstawowej infrastruktury portowej oraz prowadzenie działań w porcie i świadczenie usług portowych nie stanowią wynagrodzenia za świadczoną usługę lub oferowany towar (zob. sekcja 3.2.3).
- (102) Włochy twierdzą, że opłaty koncesyjne są ustalane prawnie. PSA nie prowadziłyby zatem działalności gospodarczej, ponieważ nie są w stanie ingerować w główny element każdej transakcji gospodarczej przeprowadzanej na warunkach rynkowych, a mianowicie w cenę usługi.
- (103) Przede wszystkim Komisja pragnie przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem usługami, które można zakwalifikować jako działalność gospodarczą, są świadczenia wykonywane zwykle za wynagrodzeniem. Istotną cechą wynagrodzenia jest to, że stanowi ono gospodarcze świadczenie wzajemne względem danego świadczenia⁽⁵⁷⁾. W związku z tym istnienie wynagrodzenia stanowi istotny czynnik pozwalający na wykazanie istnienia działalności gospodarczej⁽⁵⁸⁾.

⁽⁵⁴⁾ Wyrok Sądu z dnia 30 kwietnia 2019 r., UPF/Komisja, T-747/17, ECLI:EU:T:2019:271, pkt 64 i przytoczone orzecznictwo.

⁽⁵⁵⁾ Wyrok Trybunału z dnia 1 lipca 2008 r., MOTOE, C-49/07, ECLI:EU:C:2008:376, pkt 27. Wyrok Trybunału z dnia 27 czerwca 2017 r., Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, ECLI:EU:2017:496, pkt 46. Wyrok Sądu z dnia 12 września 2013 r., Niemcy/Komisja, T-347/09, ECLI:EU:T:2013:418, pkt 48. Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 80.

⁽⁵⁶⁾ Relazione sull'attività delle autorità di sistema portuale, Anno 2017, Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti, opublikowane w dniu 16 września 2019 r. <http://www.mit.gov.it/node/11420>

⁽⁵⁷⁾ Wyrok Trybunału z dnia 27 czerwca 2017 r., Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, ECLI:EU:2017:496, pkt 47 i przytoczone orzecznictwo. Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 75.

⁽⁵⁸⁾ Wyrok Trybunału z dnia 19 grudnia 2012 r., Mitteldeutsche Flughafen i Flughafen Leipzig-Halle/Komisja, C-288/11, ECLI:EU:C:2012:821, pkt 40. Wyrok Sądu z dnia 24 marca 2011 r., Freistaat Sachsen i inni/Komisja oraz Mitteldeutsche Flughafen i Flughafen Leipzig/Halle/Komisja, sprawy połączone T-443/08 i T-455/08, ECLI:EU:T:2011:117, pkt 93. Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 76.

- (104) Świadczenie usługi za wynagrodzeniem ustalonym prawnie nie stanowi przeszkody w sklasyfikowaniu przedmiotowej działalności jako działalności gospodarczej⁽⁵⁹⁾.
- (105) Komisja uważa zatem, że argument, iż opłaty koncesyjne są ustalane prawnie, nie jest wystarczający do stwierdzenia, że PSA nie prowadzą działalności gospodarczej. Komisja zauważa również, że prawo określa jedynie minimalne opłaty koncesyjne, pozostawiając PSA możliwość wpływania na wysokość opłat zgodnie z swoimi strategiami biznesowymi. W każdym razie, nawet gdyby prawdą było, że opłaty koncesyjne są w całości ustalane prawnie, nie miałyby to znaczenia, ponieważ PSA udostępniają przedsiębiorstwom za wynagrodzeniem określoną infrastrukturę lub grunty, co jest uznawane za działalność gospodarczą.
- (106) W związku z tym Komisja stwierdza, że udzielanie koncesji za wynagrodzeniem należy uznać za działalność gospodarczą.

4.1.1.5. Zachęty gospodarcze

- (107) Komisja zauważa, że ustalanie opłat na mocy prawa nie wyklucza, że opłaty te przynajmniej częściowo są ustalane na podstawie względów ekonomicznych. W omawianym przypadku przed określeniem na poziomie krajowym opłat koncesyjnych i opłat za wydanie zezwolenia na działania w porcie przeprowadzane są konsultacje z licznymi zainteresowanymi stronami publicznymi i prywatnymi (organami krajowymi i regionalnymi, PSA i innymi podmiotami publicznymi, przedsiębiorstwami świadczącymi usługi portowe i prowadzącymi działania w porcie, związkami zawodowymi). To samo dotyczy opłat portowych (opłaty od załadowanych i wyładowanych towarów oraz opłaty za kotwiczenie).
- (108) Komisja uważa, że zwolnienie z podatku od przedsiębiorstw przyznane PSA pozwala im na stosowanie niższych opłat. Opłaty stanowią ważny element polityki handlowej wdrażanej przez porty w celu zachęcenia właścicieli statków i operatorów statków do korzystania z infrastruktury portowej oraz przedsiębiorstw do zainstalowania się na ich terenie, aby rozwijać działalność produkcyjną lub usługową⁽⁶⁰⁾.
- (109) Ponadto w przypadku koncesji wyłącznie jedna część opłaty koncesyjnej (opłata minimalna) jest określana na poziomie krajowym. Ta część opłaty stanowi stały składnik opłaty koncesyjnej. Zmienny składnik opłaty koncesyjnej pozwala PSA na realizację własnych strategii biznesowych w zależności od szczególnych okoliczności rynkowych.
- (110) Opłaty koncesyjne rzeczywiście obejmują składnik stały i zmienny. Składnik stały jest zazwyczaj proporcjonalny do powierzchni obszarów objętych koncesją i uwzględnia kilka innych parametrów (usytuowanie, poziom infrastruktury odnośnych obszarów). Składnik zmienny obejmuje mechanizmy zachęt gospodarczych w celu osiągnięcia wyższej wydajności, lepszej efektywności energetycznej i środowiskowej oraz poprawy poziomu usług, w szczególności w odniesieniu do transportu i intermodalnej integracji portów.
- (111) Włochy przyznają, że zmienny składnik opłat koncesyjnych ma charakter ekonomiczny i w związku z tym uzasadnione jest jego uwzględnienie w podstawie oceny w przypadku ewentualnego opodatkowania dochodów PSA. W przypadku osiągnięcia przez koncesjonariuszy wyznaczonych celów ekonomicznych odpowiednia kwota opłaty byłaby jednak stopniowo zmniejszana, co prowadziłoby do obniżenia całkowitej opłaty koncesyjnej. W rezultacie, według władz włoskich, przychody PSA z koncesji w praktyce składają się niemal w całości ze składnika stałego, który ogranicza się do wynagrodzenia za zarządzanie i działalność regulacyjną PSA. Ponieważ Włochy uważają, że stały składnik opłat koncesyjnych jest wynagrodzeniem za działalność niegospodarczą, uznają, że PSA nie prowadzą działalności gospodarczej.
- (112) Komisja zauważa jednak, że ani Włochy, ani żadna z zainteresowanych stron nie przedstawiły żadnych dowodów na poparcie swojego twierdzenia, że zmienny składnik opłaty prowadzi do obniżenia całkowitej opłaty koncesyjnej.

⁽⁵⁹⁾ Wyrok Sądu z dnia 12 września 2013 r., Niemcy/Komisja, T-347/09, ECLI:EU:T:2013:418, pkt 30 i przytoczone orzecznictwo. Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 78.

⁽⁶⁰⁾ Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 81.

- (113) Co więcej, nie kwestionuje się, że opłaty koncesyjne są ustalane w sposób odzwierciedlający wartość świadczonych usług (zakres, usytuowanie i poziom infrastruktury). Opłaty koncesyjne nie są również wyłącznie symboliczne.
- (114) Komisja stwierdza zatem, że okoliczność, iż zmienny składnik opłat koncesyjnych może zmniejszyć całkowity przychód z opłat koncesyjnych w przypadku osiągnięcia przez koncesjonariuszy celów ekonomicznych określonych w umowie koncesji, nie jest wystarczający, aby wykluczyć, że PSA prowadzą działalność gospodarczą. Komisja uważa także, że okoliczność, iż przychody z opłat koncesyjnych mogą również finansować pewne rodzaje działalności niemającej charakteru gospodarczego, nie zmienia faktu, że opłaty te są pobierane w zamian za świadczenie usługi, a mianowicie udzielanie dostępu do infrastruktury portowej ⁽⁶¹⁾.

4.1.1.6. Opłaty nie są podatkami

- (115) Włochy i niektóre zainteresowane strony twierdzą ponadto, że opłaty uiszczane PSA mają cechy podatku płaconego przez koncesjonariusza na rzecz państwa za pośrednictwem PSA.
- (116) Komisja jest zdania, że argument ten nie ma znaczenia dla ustalenia, czy PSA prowadzą działalność gospodarczą, ponieważ same kwalifikacje krajowe nie mogą być wykorzystywane do obchodzenia wspólnych przepisów unijnych. Usługami, które można zakwalifikować jako działalność gospodarczą, są świadczenia wykonywane zwykle za wynagrodzeniem ⁽⁶²⁾. Opłaty otrzymywane przez PSA stanowią wynagrodzenie uiszczane przez użytkowników w zamian za świadczenie określonych usług. Jak Sąd zauważył już w sprawie portów hiszpańskich, w której porty również twierdziły, że opłaty portowe są podatkami, opłaty portowe są opłatami pobieranymi za użytkowanie infrastruktury portowej ⁽⁶³⁾.

4.1.1.7. Działalność gospodarcza PSA nie jest działalnością dodatkową

- (117) Włochy są zdania, że zakres działalności gospodarczej prowadzonej przez PSA w ramach zarządzania portami jest nieznaczny i niewystarczający, aby uznać PSA za przedsiębiorstwa. Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości wykluczyłoby, że podmioty utworzone i regulowane w celu wykonywania funkcji i działalności publicznej i niegospodarczej, ale jednocześnie prowadzące określoną działalność gospodarczą, są uznawane za przedsiębiorstwa ⁽⁶⁴⁾.
- (118) Włochy uważają także, że działalność, która może mieć znaczenie gospodarcze dla zarządzania własnością portu i która może być istotna dla określenia wysokości opłat koncesyjnych, jest nierozzerwalnie związana z działalnością publiczną powierzoną prawnie PSA, taką jak sprawowanie kontroli nad własnością portu i zarządzanie nią. Według Włoch nie należy zatem uznawać opłat pobieranych przez PSA za dochód przedsiębiorstw.
- (119) Komisja pragnie przypomnieć, że okoliczność, iż jednostka dysponuje w zakresie wykonywania części swej działalności prerogatywami władzy publicznej, nie stanowi sama w sobie przeszkody dla zakwalifikowania jej jako przedsiębiorstwa do celów prawa konkurencji Unii w odniesieniu do działalności gospodarczej jednostki ⁽⁶⁵⁾.
- (120) Zgodnie z orzecznictwem w zakresie, w jakim jednostka publiczna prowadzi działalność gospodarczą, która może zostać oddzielona od wykonywania prerogatyw władzy publicznej jako organ publiczny, jednostka ta – w odniesieniu do tej działalności – działa jako przedsiębiorstwo. Natomiast jeżeli tej działalności gospodarczej nie można oddzielić od wykonywania prerogatyw władzy publicznej jako organ publiczny, całość działalności wykonywanej przez daną jednostkę pozostaje działalnością związaną z wykonywaniem tych prerogatyw ⁽⁶⁶⁾.

⁽⁶¹⁾ Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 82.

⁽⁶²⁾ Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 75.

⁽⁶³⁾ Wyrok Sądu z dnia 15 marca 2018 r., Naviera Armas/Komisja, T-108/16, ECLI:EU:T:2018:145, pkt 124.

⁽⁶⁴⁾ Wyrok Trybunału z dnia 19 stycznia 1994 r., SAT Fluggesellschaft/Eurocontrol, C-364/92, ECLI:EU:C:1994:7. Wyrok Trybunału z dnia 26 marca 2009 r., Selex Sistemi Integrati/Komisja, C-113/07, ECLI:EU:C:2009:191.

⁽⁶⁵⁾ Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 85 i przytoczone orzecznictwo.

⁽⁶⁶⁾ Wyrok Trybunału z dnia 12 lipca 2012 r., Compass-Datenbank, C-138/11, ECLI:EU:C:2012:449, pkt 38. Wyrok Sądu z dnia 12 września 2013 r., Niemcy/Komisja, T-347/09, ECLI:EU:T:2013:418, pkt 29. Wyrok Trybunału z dnia 26 marca 2009 r., Selex Sistemi Integrati/Komisja, C-113/07, ECLI:EU:C:2009:191, pkt 71–80. Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 86. Wyrok Sądu z dnia 30 kwietnia 2019 r., UPF/Komisja, T-747/17, ECLI:EU:T:2019:271, pkt 82.

- (121) Komisja zauważa, że ani Włochy, ani żadna z zainteresowanych stron nie przedstawiły dowodów na to, że działalności gospodarczej prowadzonej przez porty nie można oddzielić od ich prerogatyw jako organu publicznego. Sama okoliczność, że może istnieć związek gospodarczy między tymi rodzajami działalności w zakresie, w jakim działalność gospodarcza portów umożliwia finansowanie, w całości lub w części, ich działalności niemającej charakteru gospodarczego, nie wystarczy, by stwierdzić, że tych rodzajów działalności nie można od siebie oddzielić w rozumieniu orzecznictwa ⁽⁶⁷⁾.
- (122) Komisja zauważa również, że w niniejszej sprawie działalność gospodarcza PSA nie jest obowiązkowa ze względu na ich działalność o charakterze niegospodarczym w interesie ogólnym i że w przypadku jej braku działalność o charakterze niegospodarczym niekoniecznie jest pozbawiona przydatności ⁽⁶⁸⁾.
- (123) Komisja zauważa ponadto, że ani Włochy, ani zainteresowane strony nie wykazały, iż działalność gospodarcza portów jest działalnością dodatkową do ich działalności o charakterze niegospodarczym prowadzonej/wykonywanej w interesie ogólnym ⁽⁶⁹⁾. Wręcz przeciwnie, opłaty portowe (mianowicie opłaty od wyładowanych i załadowanych towarów oraz opłaty za kotwiczenie), a także opłaty koncesyjne stanowią większość przychodów operacyjnych PSA, ponieważ związana z nimi działalność jest podstawową działalnością PSA ⁽⁷⁰⁾.
- (124) Komisja stwierdza zatem, że działalność gospodarczą PSA można oddzielić od niemającej charakteru gospodarczego działalności prowadzonej/wykonywanej przez nie w interesie ogólnym w rozumieniu orzecznictwa ⁽⁷¹⁾. W związku z tym Komisja przyjmuje stanowisko, że PSA należy uznawać za przedsiębiorstwa, jeżeli – oraz w zakresie, w jakim – faktycznie prowadzą jeden rodzaj lub wiele rodzajów działalności gospodarczej ⁽⁷²⁾.

4.1.1.8. Monopol ustanowiony prawnie jest niewystarczający, aby uznać działalność PSA za działalność o charakterze niegospodarczym

- (125) Włochy i kilka zainteresowanych stron twierdzą, że PSA nie mają konkurentów i że nie istnieje rynek, na którym prowadziliby działalność. Z uwagi na brak rynku, na którym mogłyby oferować swoje usługi, PSA nie można uznać za przedsiębiorstwa. Niektóre z zainteresowanych stron wskazują również, że zarządzanie portami różni się od zarządzania portami lotniczymi.
- (126) W tym względzie Komisja zauważa, że jednostka, która posiada monopol ustanowiony prawnie, może bez problemów oferować towary i usługi na rynku, a zatem być przedsiębiorstwem w rozumieniu art. 107 Traktatu. Pojęcie „działalności gospodarczej” jest pojęciem obiektywnym i wynika z okoliczności faktycznych, a zwłaszcza z istnienia rynku odnośnych usług ⁽⁷³⁾.

⁽⁶⁷⁾ Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 87. Wyrok Sądu z dnia 30 kwietnia 2019 r., UPF/Komisja, T-747/17, ECLI:EU:T:2019:271, pkt 84.

⁽⁶⁸⁾ Wyrok Trybunału z dnia 12 lipca 2012 r., Compass-Datenbank, C-138/11, ECLI:EU:C:2012:449, pkt 41. Wyrok Sądu z dnia 12 września 2013 r., Niemcy/Komisja, T-347/09, ECLI:EU:T:2013:418, pkt 41. Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 89. Wyrok Sądu z dnia 30 kwietnia 2019 r., UPF/Komisja, T-747/17, ECLI:EU:T:2019:271, pkt 82.

⁽⁶⁹⁾ Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 90. Wyrok Sądu z dnia 30 kwietnia 2019 r., UPF/Komisja, T-747/17, ECLI:EU:T:2019:271, pkt 87.

⁽⁷⁰⁾ Relazione sull'attività delle autorità di sistema portuale, Anno 2017, Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti, opublikowane w dniu 16 września 2019 r. <http://www.mit.gov.it/node/11420>

⁽⁷¹⁾ Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 89. Wyrok Sądu z dnia 30 kwietnia 2019 r., UPF/Komisja, T-747/17, ECLI:EU:T:2019:271, pkt 84.

⁽⁷²⁾ Wyrok Trybunału z dnia 12 lipca 2012 r., Compass-Datenbank, C-138/11, ECLI:EU:C:2012:449, pkt 37. Wyrok Sądu z dnia 30 kwietnia 2019 r., UPF/Komisja, T-747/17, ECLI:EU:T:2019:271, pkt 64.

⁽⁷³⁾ Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 56.

- (127) Komisja przypomina również, że Sąd i Trybunał uznały, że udostępnianie infrastruktury portu lotniczego przedsiębiorstwu lotniczemu w zamian za uiszczenie opłaty stanowi działalność gospodarczą⁽⁷⁴⁾. Komisja uważa, że nie ma zasadniczej różnicy między przyznaniem dostępu do infrastruktury portu lotniczego w zamian za opłaty lotniskowe a udzieleniem dostępu do infrastruktury portowej w zamian za prawa portowe⁽⁷⁵⁾, w szczególności ponieważ porty lotnicze również posiadają monopol ustanowiony prawnie podobny do monopolu, którym dysponują włoskie PSA. PSA same eksploatują infrastrukturę portową, gdy zapewniają właścicielom statków i operatorom statków dostęp do infrastruktury portowej lub wynajmują ją w zamian za wynagrodzenie⁽⁷⁶⁾.
- (128) Komisja stwierdza zatem, że argumenty przedstawione przez Włochy i niektóre zainteresowane strony są niewystarczające, aby uznać, że działalność prowadzona przez PSA nie ma charakteru gospodarczego.

4.1.1.9. Wnioski

- (129) W świetle powyższych ustaleń Komisja stwierdza, że PSA prowadzą działalność gospodarczą i w odniesieniu do tej działalności kwalifikują się jako przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu.

4.1.2. Wykorzystanie zasobów państwowych i możliwość przypisania ich państwu

- (130) Aby środek kwalifikował się jako pomoc państwa, w art. 107 ust. 1 Traktatu wymaga się, by był on przyznawany przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie. W przedmiotowej sprawie podstawą zwolnienia z podatku od przedsiębiorstw jest w szczególności art. 74 TUIR zgodnie z wykładnią i zastosowaniem przez władze włoskie (zob. pkt 50–52). Zgodnie z art. 74 TUIR podmioty państwowe i administracje państwowe oraz inne podmioty terytorialne, takie jak np. regiony i gminy, nie podlegają obowiązkowi podatkowemu w zakresie podatku od przedsiębiorstw. Zdaniem władz włoskich PSA są podmiotami publicznymi, którym powierzono wyłącznie funkcje administracyjne i które w związku z tym podlegają zastosowaniu art. 74 TUIR. Przedmiotowy środek można zatem przypisać państwu.
- (131) Ponadto uszczuplenie dochodów podatkowych jest równorzędne z wykorzystaniem zasobów państwowych w formie wydatków budżetowych.
- (132) W istocie, jak orzekły unijne sądy, środek, za pomocą którego organy publiczne przyznają pewnym przedsiębiorstwom zwolnienie podatkowe, które – mimo że nie wiąże się z przeniesieniem środków pieniężnych z zasobów państwowych – stawia jego beneficjentów w sytuacji finansowej korzystniejszej niż sytuacja innych podatników, wchodzi w zakres pojęcia zasobów państwowych w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu⁽⁷⁷⁾.
- (133) W związku z tym, zwalniając z opodatkowania przedsiębiorstw PSA prowadzące działalność gospodarczą, władze włoskie rezygnują z przychodów, które stanowią zasoby państwowe. W związku z tym Komisja przyjmuje stanowisko, że omawiany środek wiąże się z utratą zasobów państwowych, a zatem jest przyznawany przy użyciu zasobów państwowych.
- (134) Jeżeli chodzi o argument przedstawiony przez niektóre zainteresowane strony, że zwolnienie PSA z obowiązku płacenia podatku od przedsiębiorstw nie spowodowałoby uszczuplenia dochodów podatkowych, ponieważ organy PSA są częścią państwa, przypomina się, że unijny porządek prawny jest neutralny w odniesieniu do zasad prawa własności⁽⁷⁸⁾ i w żaden sposób nie narusza prawa państw członkowskich do działania jako podmioty gospodarcze. Jednocześnie, w przypadku gdy organy publiczne bezpośrednio lub pośrednio realizują transakcje ekonomiczne w jakiegokolwiek formie, podlegają one unijnym zasadom pomocy państwa⁽⁷⁹⁾. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem

⁽⁷⁴⁾ Wyrok Trybunału z dnia 24 października 2002 r., *Aéroports de Paris/Komisja*, C-82/01 P, ECLI:EU:C:2002:617, pkt 78. Wyrok Sądu pierwszej instancji z dnia 12 grudnia 2000 r., *Aéroports de Paris/Komisja*, T-128/98, ECLI:EU:T:2000:290, pkt 121.

⁽⁷⁵⁾ Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., *Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja*, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 71. Wyrok Sądu z dnia 30 kwietnia 2019 r., *UPF/Komisja*, T-747/17, ECLI:EU:T:2019:271, pkt 65.

⁽⁷⁶⁾ Wyrok Trybunału z dnia 19 grudnia 2012 r., *Mitteldeutsche Flughafen i Flughafen Leipzig-Halle/Komisja*, C-288/11, ECLI:EU:C:2012:821. Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., *Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja*, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 72.

⁽⁷⁷⁾ Wyrok Trybunału z dnia 15 marca 1994 r., *Banco Exterior de España* w *Ayuntamiento de Valencia*, C-387/92, ECLI:EU:C:1994:100, pkt 14.

⁽⁷⁸⁾ Art. 345 Traktatu stanowi, że „traktaty nie przesądzają w niczym zasad prawa własności w państwach członkowskich”.

⁽⁷⁹⁾ Zob. np. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 10 lipca 1986 r., *Belgia/Komisja*, 40/85, ECLI:EU:C:1986:305, pkt 12.

twem należy zatem rozróżnić obowiązki, które państwo przyjmuje na siebie jako właściciel przedsiębiorstwa, od jego obowiązków jako organu publicznego⁽⁸⁰⁾. Oznacza to, że przychody, które państwo może uzyskać z racji bycia właścicielem przedsiębiorstwa publicznego, nie mogą być brane pod uwagę w ocenie, czy korzyść podatkowa przyznana temu przedsiębiorstwu wpływa na zasoby państwowe. Ponadto ani Włochy, ani żadna z zainteresowanych stron nie przedstawiły żadnego argumentu służącego wykazaniu, że korzyść podatkowa związana ze zwolnieniem organów PSA z podatku od przedsiębiorstw ograniczałaby się do kwoty niezbędnej do finansowania zadań instytucjonalnych PSA.

4.1.3. Korzyść

- (135) Aby środek kwalifikował się jako pomoc państwa, musi także przynosić korzyść finansową beneficjentowi. Pojęcie korzyści obejmuje nie tylko korzyści pozytywne, ale również interwencje, które w różnej formie zmniejszają zwykłe obciążenia przedsiębiorstwa⁽⁸¹⁾.
- (136) W ramach omawianego środka PSA są zwolnione z podatku od przedsiębiorstw, natomiast inne przedsiębiorstwa co do zasady podlegają podatkowi od przedsiębiorstw. Zwolnienie z podatku zmniejsza opłaty, które normalnie są uwzględniane w kosztach operacyjnych przedsiębiorstwa prowadzącego działalność gospodarczą. Zapewnia ono korzyść gospodarczą PSA w porównaniu z innymi przedsiębiorstwami, które nie mogłyby skorzystać z takiej korzyści podatkowej, mimo że prowadzą działalność gospodarczą. W związku z tym środek wiąże się z korzyścią dla PSA.
- (137) Komisja zauważa, że władze włoskie nie twierdzą, że PSA powierzono zobowiązania do świadczenia usług publicznych i że zwolnienie z podatku rekompensowałoby PSA koszty poniesione w związku z wykonywaniem zobowiązań do świadczenia usług publicznych. Komisja nie uważa również, że przesłanki, o których mowa w „wyroku w sprawie Altmark”⁽⁸²⁾, zostały spełnione, ponieważ od PSA nie wymaga się wywiązywania się z zobowiązań do świadczenia usług publicznych, które zostały jasno określone. Ponadto przedmiotowy środek, który łączy kwotę pomocy z osiągniętymi zyskami, nie jest związany z kosztami netto zadań w zakresie świadczenia usług publicznych ani nie jest ograniczony do tych kosztów. Nie wynika on również z zobowiązania do zapewniania realizacji takiego zadania nałożonego na beneficjentów środka.
- (138) W związku z tym, zwalniając z opodatkowania przedsiębiorstw PSA prowadzące działalność gospodarczą, władze włoskie przynajmniej im korzyść. Komisja stwierdza zatem, że przedmiotowy środek zapewnia PSA korzyść.

4.1.4. Zakłócenie konkurencji oraz wpływ na wymianę handlową

- (139) Zgodnie z art. 107 ust. 1 Traktatu, aby kwalifikować się jako pomoc, środek musi wpływać na handel wewnątrzunijny i zakłócać konkurencję lub grozić zakłóceniem konkurencji.

4.1.4.1. Istnienie konkurencji i rynków konkurencyjnych

- (140) Komisja przypomina przede wszystkim, że w ramach konsultacji publicznych z zainteresowanymi stronami na temat projektu rozporządzenia dotyczącego sektora portowego wszystkie zainteresowane strony podkreślały potrzebę stworzenia stabilnych i równych warunków działania w celu zapewnienia konkurencji między portami w Unii⁽⁸³⁾.
- (141) Prawdą jest, że w niektórych państwach członkowskich eksploatacja podstawowej infrastruktury portowej jest prawnie zastrzeżona dla określonych jednostek. W związku z tym operatorzy z innych państw członkowskich nie mogą eksploatować podstawowej infrastruktury portowej w tych państwach członkowskich, w związku z czym ten konkretny rynek można, przynajmniej w pewnym stopniu, uznać za niezliberalizowany lub otwarty na konkurencję. Ten konkretny rynek nie jest jednak jedynym rynkiem, na którym korzyść dla organów portowych mogłaby zakłócić konkurencję⁽⁸⁴⁾.

⁽⁸⁰⁾ Wyrok Trybunału z dnia 14 września 1994 r., Hiszpania/Komisja, sprawy połączone C-278/92, C-279/92 i C-280/92, ECLI:EU:C:1994:325, pkt 22.

⁽⁸¹⁾ Wyrok Trybunału z dnia 23 lutego 1961 r., De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg/Wysoka Władza Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, sprawa 30/59, ECLI:EU:C:1961:2, pkt 19. Wyrok Trybunału z dnia 8 listopada 2001 r., Adria-Wien Pipeline i Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, C-143/99, ECLI:EU:C:2001:598, pkt 38.

⁽⁸²⁾ Wyrok Trybunału z dnia 24 lipca 2003 r., Altmark Trans GmbH i Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415.

⁽⁸³⁾ Zob. pkt 2.1 wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie usług portowych. Zob. również komunikat Komisji w sprawie europejskiej polityki portowej, COM(2007) 616 final, pkt II ppkt 4.2.

⁽⁸⁴⁾ Zob. opinia rzecznika generalnego Wahla w sprawie wyroku Trybunału z dnia 23 stycznia 2019 r., Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, ECLI:EU:C:2018:712, pkt 66: „[...] jednak Trybunał orzekł już, że taki brak liberalizacji nie musi wykluczać możliwości, iż pomoc państwa może mieć wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi i może zakłócać lub grozić zakłóceniem konkurencji”. Zob. również wyrok Trybunału z dnia 23 stycznia 2019 r., Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, ECLI:EU:C:2019:51, pkt 38 i kolejne.

- (142) Po pierwsze, przedsiębiorstwa logistyczne i transportowe, które chcą przewozić towary, mogą w tym celu korzystać z różnych sposobów, w tym z innych portów (zagranicznych lub krajowych) zarządzanych przez inne organy portowe lub nawet w ogóle nie korzystać z portu. Porty z różnych państw członkowskich mogą korzystać z tego samego zaplecza, co sprawia, że organy portowe konkurują ze sobą w zakresie świadczenia usług transportowych na rzecz operatorów pragnących obsługiwać to zaplecze. Może to dotyczyć na przykład operatorów portów w północno-zachodnich Włoszech i na południu Francji. Usługi oferowane przez PSA (udzielanie dostępu do portów) stanowią zatem, przynajmniej w pewnym stopniu, konkurencję dla usług oferowanych przez inne organy portowe i innych dostawców usług transportowych we Włoszech i innych państwach członkowskich. Mówiąc bardziej ogólnie, Komisja zauważa, że ponieważ porty są w znacznym stopniu wykorzystywane w międzynarodowym transporcie towarów i pasażerów, wszelkie korzyści dla włoskich PSA mogą z natury rzeczy odpowiadać również za wpływ na konkurencję i handel wewnątrzunijny.
- (143) W tym względzie fakt, że PSA są jedynymi jednostkami uprawnionymi do eksploatacji własnej infrastruktury portowej (i oferowania dostępu do infrastruktury portowej), nie podważa istnienia szerszego rynku konkurencyjnego, na którym usługi transportowe (dostęp do infrastruktury portowej) świadczone przez PSA są konkurencją dla usług oferowanych przez innych przewoźników towarów mających siedzibę we Włoszech oraz przez inne porty lub dostawców usług transportowych w innych państwach członkowskich⁽⁸⁵⁾. Użytkownicy infrastruktury portowej mogą swobodnie korzystać z innych portów (we Włoszech lub poza ich granicami) i innych sposobów transportu, dzięki czemu PSA świadczą usługi konkurencyjne względem innych operatorów na szerokim rynku usług transportowych i na węższym rynku usług portowych (inne porty unijne zapewniają dostęp do rynku unijnego, a tym samym do Włoch, czasami w połączeniu z transportem drogowym, kolejowym lub wodnym)⁽⁸⁶⁾.
- (144) Ponadto koncesjonariusze, którzy chcą świadczyć usługi portowe, mogą to robić w innych portach zarządzanych przez inne organy portowe. PSA konkurują ze sobą o pozyskanie tych operatorów (koncesjonariuszy świadczących usługi portowe). Wysokość opłat pobieranych przez PSA w zamian za udostępnienie koncesjonariuszom gruntów i infrastruktury (wyposażenia portowego) również odgrywa rolę w wyborze dokonywanym przez koncesjonariuszy, którzy decydują się na rozpoczęcie działalności w danym porcie, a nie w innym⁽⁸⁷⁾. Istnienie konkurencji i skutków transgranicznych na tym rynku zostało potwierdzone w orzecznictwie⁽⁸⁸⁾.
- (145) Ponadto przedsiębiorstwa, które chcą rozpocząć działalność w pobliżu portu, mogą ustanowić swoją siedzibę również poza portem (i to niekoniecznie na gruntach należących do organów portowych lub przez nie zarządzanych), w związku z czym PSA konkurują z innymi operatorami wynajmującymi grunty poza portami.
- (146) Podsumowując, Komisja uważa, że PSA mogą konkurować między sobą i z innymi portami w Europie, a zatem zwolnienie PSA z podatku może mieć wpływ także na konkurencję i wymianę handlową między państwami członkowskimi.

4.1.4.2. Zakłócenie konkurencji

- (147) Uznaje się, że środek przyznany przez państwo zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji, jeżeli może on powodować poprawę pozycji konkurencyjnej beneficjenta w porównaniu z pozycją innych przedsiębiorstw, z którymi beneficjent konkuruje⁽⁸⁹⁾. Zasadniczo uznaje się istnienie zakłócenia konkurencji w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu, jeżeli państwo przyznaje korzyść finansową przedsiębiorstwu w sektorze, gdzie istnieje lub mogłaby istnieć konkurencja⁽⁹⁰⁾. Wsparcie publiczne może zakłócać konkurencję, nawet jeżeli nie pomaga przedsiębiorstwu będącemu

⁽⁸⁵⁾ W tym względzie przesłanki określone w pkt 188 zawiadomienia Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa nie zostały spełnione. Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. C 262 z 19.7.2016, s. 1).

⁽⁸⁶⁾ „Konkurencja między portami może obejmować również rywalizację między organami portowymi w celu oferowania najlepszych możliwości (zarówno rzeczowych, jak i nierzeczowych) wszystkim podmiotom należącym do łańcuchów dostaw poszczególnych gałęzi handlu (np. przedsiębiorstwom sztauerskim, przedsiębiorstwom żeglugowym, nadawcom i operatorom multimodalnym)”. Notteboom T., de Langen P. (2015) „Container Port Competition in Europe” [„Konkurencja między portami kontenerowymi w Europie”]. w Lee CY., Meng Q. (red.) *Handbook of Ocean Container Transport Logistics. International Series in Operations Research & Management Science*, tom 220.

⁽⁸⁷⁾ „Na poziomie organów portowych rywalizacja koncentruje się głównie na oferowaniu najlepszych podstawowych możliwości infrastrukturalnych (doki, nabrzeża) oraz możliwości informatyczno-infrastrukturalnych (IT), najlepszych obiektów logistycznych/dystrybucyjnych oraz najniższych kosztów dla użytkowników portów”. Notteboom T., de Langen P. (2015) „Container Port Competition in Europe” [„Konkurencja między portami kontenerowymi w Europie”]. w Lee CY., Meng Q. (red.) *Handbook of Ocean Container Transport Logistics. International Series in Operations Research & Management Science*, tom 220.

⁽⁸⁸⁾ Wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 99. Wyrok Sądu z dnia 30 kwietnia 2019 r., UPF/Komisja, T-747/17, ECLI:EU:T:2019:271, pkt 103.

⁽⁸⁹⁾ Wyrok Trybunału z dnia 17 września 1980 r., Philip Morris Holland BV/Komisja Wspólnot Europejskich, sprawa 730/79, ECLI:EU:C:1980:209, pkt 11. Wyrok Sądu pierwszej instancji z dnia 15 czerwca 2000 r., Alzetta Mauro i in./Komisja, sprawy połączone T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 do 607/97, T-1/98, T-3/98 do T-6/98 i T-23/98, ECLI:EU:T:2000:151, pkt 80.

⁽⁹⁰⁾ Wyrok Trybunału z dnia 24 lipca 2003 r., Altmark Trans GmbH i Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415, pkt 78 i 79.

beneficjentem w ekspansji i zdobyciu udziału w rynku. Wystarczy, że pomoc pozwala przedsiębiorstwu utrzymać silniejszą pozycję konkurencyjną niż pozycja, którą przedsiębiorstwo miałoby w przypadku braku pomocy. W tym kontekście, aby można było uznać pomoc za zakłócającą konkurencję, zwykle wystarczy, że pomoc przynosi beneficjentowi korzyść polegającą na uwolnieniu go od kosztów, które w przeciwnym razie musiałyby ponieść w ramach swojej bieżącej działalności gospodarczej ⁽⁹¹⁾.

- (148) Ponieważ przedmiotowy środek jest systemem pomocy, który ma zastosowanie do PSA zróżnicowanych pod względem wielkości, położenia geograficznego i prowadzonej działalności, w celu stwierdzenia, że badany środek stanowi pomoc państwa, nie ma konieczności indywidualnego wykazywania, że ów środek prowadzi w przypadku każdego PSA do zakłócenia konkurencji i wpływa na wymianę handlową ⁽⁹²⁾.
- (149) Zwolnienie z podatku od przedsiębiorstw przynosi PSA korzyść, która może poprawić ich pozycję konkurencyjną. W szczególności cena usług świadczonych przez PSA (opłaty za wydanie zezwolenia i opłaty koncesyjne, opłaty od wyładowanych i załadowanych towarów oraz opłaty za kotwiczenie) jest jednym z czynników wpływających na względną konkurencyjność różnych portów w Europie ⁽⁹³⁾.
- (150) Włochy twierdziły, że PSA mają jedynie ograniczony wpływ na ustanawianie opłat za swoją działalność. W kryteriach ustalania opłat za wydanie zezwolenia i opłat koncesyjnych ustanowionych dekretem publicznym określono jednak jedynie opłatę minimalną, tym samym pozostawiając PSA margines swobody uznania przy wyznaczaniu wysokości pobieranych przez nie opłat (zob. sekcja 4.1.1.5). W każdym razie nawet istnienie opłat ustalanych wyłącznie na poziomie centralnym – bez pozostawienia pojedynczym PSA marginesu swobody uznania w zakresie wywierania wpływu na wysokość opłat ustalanych na poziomie centralnym – nie wykluczałoby zakłócenia konkurencji, ponieważ przedsiębiorstwa mogą konkurować również w dziedzinie parametrów innych niż cena (jakość usług itp.) oraz ponieważ korzyść, jaką PSA odnoszą dzięki przedmiotowemu zwolnieniu z podatku, może pomóc im także w podniesieniu jakości ich oferty i pozyskaniu właścicieli statków i operatorów statków.
- (151) Komisja stwierdza zatem, że zwalniając z opodatkowania podatkiem od przedsiębiorstw PSA prowadzące działalność gospodarczą, władze włoskie przyznają im korzyść, która może wpłynąć na konkurencję. W związku z tym Komisja przyjmuje stanowisko, że omawiany środek zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji.

4.1.4.3. Wpływ na wymianę handlową

- (152) Pomoc publiczna dla przedsiębiorstw stanowi pomoc państwa na mocy art. 107 ust. 1 Traktatu, jeżeli wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Nie jest konieczne stwierdzenie faktycznego wpływu pomocy na wymianę handlową między państwami członkowskimi, lecz jedynie, czy pomoc może mieć wpływ na tę wymianę handlową ⁽⁹⁴⁾. W szczególności według orzecznictwa sądów unijnych w przypadku gdy pomoc przyznana przez państwo członkowskie umacnia pozycję przedsiębiorstwa w stosunku do innych przedsiębiorstw konkurujących z nim w ramach handlu wewnątrzunijnego, należy uznać, że pomoc wywiera wpływ na tę wymianę handlową ⁽⁹⁵⁾.
- (153) Przytoczone orzecznictwo można zastosować w niniejszej sprawie, ponieważ zwolnienie z podatku od przedsiębiorstw wzmacnia pozycję PSA. Umożliwia im to obniżenie opłat i zwiększenie atrakcyjności zarządzanej przez nich infrastruktury portowej dla właścicieli statków i operatorów statków, zwłaszcza z innych państw członkowskich.

⁽⁹¹⁾ Wyrok Trybunału z dnia 3 marca 2005 r., Heiser, C-172/03, ECLI:EU:C:2005:130, pkt 55.

⁽⁹²⁾ Wyrok Sądu z dnia 30 kwietnia 2019 r., UPF/Komisja, T-747/17, ECLI:EU:T:2019:271, pkt 102.

⁽⁹³⁾ Cena usług transportowych świadczonych przez porty często stanowi znaczną część całkowitych kosztów transportu. Zob. notatka Komisji Europejskiej z dnia 23 maja 2013 r. pod tytułem „Europejskie porty morskie 2030: wyzwania na przyszłość”: „[k]oszty i jakość usług portowych wywierają istotny wpływ na europejskie przedsiębiorstwa. Koszty portowe mogą stanowić istotną część całkowitych kosztów łańcucha logistycznego. Koszty przeładunku, opłaty portowe i koszty portowych usług morskich mogą stanowić 40–60 % całości kosztów logistycznych w przypadku przedsiębiorstw korzystających z transportu morskiego bliskiego zasięgu dla swoich towarów” (podkreślenie dodane przez Komisję). Zob. przypis 72.

⁽⁹⁴⁾ Wyrok Trybunału z dnia 14 stycznia 2015 r., Eventech, C-518/13, ECLI:EU:C:2015:9, pkt 65. Wyrok Trybunału z dnia 8 maja 2013 r., Libert i in., sprawy połączone C-197/11 i C-203/11, ECLI:EU:C:2013:288, pkt 76.

⁽⁹⁵⁾ Wyrok Trybunału z dnia 14 stycznia 2015 r., Eventech, C-518/13, ECLI:EU:C:2015:9, pkt 66. Wyrok Trybunału z dnia 8 maja 2013 r., Libert i in., sprawy połączone C-197/11 i C-203/11, ECLI:EU:C:2013:288, pkt 77. Wyrok Sądu pierwszej instancji z dnia 4 kwietnia 2001 r., Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia/Komisja, T-288/97, ECLI:EU:T:2001:115, pkt 41.

- (154) W przedmiotowej sprawie porty włoskie uczestniczą w handlu wewnątrzunijnym, a zatem korzyść dla zainteresowanego PSA wpływa na wewnątrzunijną wymianę handlową. Porty włoskie aktywnie uczestniczą w handlu wewnątrzunijnym, a kilka z nich należy do najważniejszych portów w całej Unii pod względem przewozów kontenerowych i tonażu ładunków. Z publicznie dostępnych informacji wynika, że wśród 15 głównych portów kontenerowych w Europie funkcjonujących w 2019 r. znajdują się dwa porty włoskie, a mianowicie Genua i Gioia Tauro. ⁽⁹⁶⁾
- (155) Dzięki zwolnieniu tych PSA ze zobowiązania podatkowego, z którego w innym przypadku musiałyby się wywiązać, tak jak muszą się z niego wywiązać konkurencyjne przedsiębiorstwa, zwolnienie z podatku od przedsiębiorstw uwalnia zasoby finansowe, które przedsiębiorstwa te mogą zainwestować w prowadzoną działalność gospodarczą, co z kolei wpływa na warunki, na jakich mogą one oferować swoje produkty i usługi na rynku, tym samym zakłócając konkurencję na rynku wewnętrznym. W związku z tym zwolnienie PSA z podatku wpływa na handel wewnątrzunijny.
- (156) Jeżeli chodzi o argument przedstawiony przez Włochy, zgodnie z którym większość portów włoskich nie jest w stanie konkurować – nawet potencjalnie – na rynkach europejskich, lecz konkuruje głównie z portami w Afryce Północnej, Komisja zauważa, że władze włoskie nie przedstawiły żadnych dowodów uzasadniających ten pogląd ⁽⁹⁷⁾.
- (157) W związku z tym, zwalniając PSA prowadzące działalność gospodarczą z opodatkowania podatkiem od przedsiębiorstw, władze włoskie przyznają im korzyść, która może wpłynąć na handel wewnątrzunijny.

4.1.5. *Selektywność środka*

- (158) Aby dany środek można było uznać za pomoc państwa, musi on mieć charakter selektywny ⁽⁹⁸⁾ w tym sensie, że musi sprzyjać wyłącznie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem ⁽⁹⁹⁾ ocena selektywności przedmiotowej środka podatkowego odbywa się w trzech etapach: po pierwsze, konieczne jest rozpoznanie i zbadanie powszechnych lub „normalnych” systemów („ramy odniesienia”) obowiązujących w przedmiotowym państwie członkowskim. Po drugie, w odniesieniu do wspomnianego powszechnego lub „normalnego” systemu podatkowego należy ocenić i ustalić, czy jakiegokolwiek korzyści przynieszone przez przedmiotowy środek podatkowy mają charakter selektywny. Należy tego dokonać, wykazując, że środek ten stanowi odstępstwo od tego powszechnego systemu w zakresie, w jakim różnicuje podmioty gospodarcze, które – w świetle celu realizowanego przez ten system – znajdują się w porównywalnej sytuacji faktycznej i prawnej. Po trzecie, jeżeli istnieje takie odstępstwo, konieczne jest zbadanie, czy wynika ono z charakteru lub ogólnej struktury systemu podatkowego, którego jest częścią, i czy w związku z tym można je uzasadnić charakterem lub logiką systemu. W tym kontekście za wykazanie, że różnice w opodatkowaniu wynikają bezpośrednio z podstawowych lub przewodnich zasad tego systemu podatkowego, odpowiada państwo członkowskie ⁽¹⁰⁰⁾.

4.1.5.1. *Ramy odniesienia*

- (159) Aby ocenić selektywność środka podatkowego, należy zacząć od określenia odpowiednich ram odniesienia, a następnie ustalić, czy przedmiotowy środek prowadzi do dyskryminacji w tych ramach. Ramy odniesienia obejmują spójny zbiór zasad, które zwykle mają zastosowanie – na podstawie obiektywnych kryteriów – do wszystkich przedsiębiorstw objętych jego zakresem, jak określono w celu tego systemu.

⁽⁹⁶⁾ Top 15 container ports in Europe in 2019: TEU volumes and growth rates. [15 głównych portów kontenerowych w Europie funkcjonujących w 2019 r.: wolumeny i stopy wzrostu TEU]. T. Notteboom, 21.02.2020 r. <https://www.porteconomics.eu/2020/02/21/top-15-container-ports-in-europe-in-2019-teu-volumes-and-growth-rates>

⁽⁹⁷⁾ Z publicznie dostępnych informacji wynika, że PSA we Włoszech konkurują z portami w innych krajach śródziemnomorskich takich jak Hiszpania, Francja, Malta i Grecja. Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti, Piano Strategico Nazionale della Portualità e della Logistica (2014), https://mit.gov.it/mit/mop_all.php?p_id=23291, s. 23, 91 oraz 152. Panaro, Buonfanti, Murgia, Ripoli, Porti e Mediterraneo, Assoportti e SRM (2011), https://www.assoportti.it/media/3047/porti_e_mediterraneo_def.pdf, s. 3. Arianna Buonfanti, Lo shipping e la portualità nel Mediterraneo: opportunità e sfide per l'Italia, Rivista di Economia e Politica dei Trasporti (2013), n° 3, articolo 1, ISSN 2282-6599, s. 6 i 12.

⁽⁹⁸⁾ Wyrok Trybunału z dnia 15 grudnia 2005 r., Włochy/Komisja, C-66/02, ECLI:EU:C:2005:768, pkt 94.

⁽⁹⁹⁾ Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz.U. C 262 z 19.7.2016, pkt 128.

⁽¹⁰⁰⁾ Wyrok Trybunału z dnia 6 września 2006 r., Portugalia/Komisja, C-88/03, ECLI:EU:C:2006:511, pkt 81.

- (160) W niniejszej sprawie Komisja uważa, że ramami odniesienia jest włoski system opodatkowania przedsiębiorstw ustanowiony we włoskiej skonsolidowanej ustawie podatkowej TUIR (zob. motywy 38–43), w tym definicja podatników i dochodów podlegających opodatkowaniu, która wynika z art. 72 w związku z art. 73 TUIR.
- (161) W art. 72 TUIR ustanowiono zasadę, zgodnie z którą podatek od przedsiębiorstw ma zastosowanie do wszystkich dochodów w gotówce lub w naturze.
- (162) W art. 73 ust. 1 TUIR opodatkowano podatkiem od przedsiębiorstw wszystkie rodzaje przedsiębiorstw, w tym towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, a także spółdzielnie, podmioty publiczne i prywatne niebędące przedsiębiorstwami oraz trusty, niezależnie od tego, czy ich wyłącznym lub głównym przedmiotem działalności jest prowadzenie działalności gospodarczej, czy też nie.
- (163) W art. 75 ustanowiono zasadę, zgodnie z którą podatek od przedsiębiorstw pobiera się od całkowitego dochodu netto oraz że do określenia dochodu podlegającego opodatkowaniu stosuje się różne zasady – z jednej strony dla przedsiębiorstw oraz podmiotów publicznych lub prywatnych, których wyłącznym lub głównym celem jest prowadzenie działalności gospodarczej (art. 81–141 TUIR) ⁽¹⁰¹⁾, a z drugiej strony dla podmiotów publicznych lub prywatnych, których wyłącznym ani głównym celem nie jest prowadzenie działalności gospodarczej (art. 143–150 TUIR) ⁽¹⁰²⁾. W art. 76 i 77 określono odpowiednio stawkę podatkową oraz okres rozliczeniowy w przypadku podatku od przedsiębiorstw.
- (164) Z powyższego wynika, że przepisy dotyczące podatku od przedsiębiorstw obowiązujące we Włoszech poddają opodatkowaniu podatkiem od przedsiębiorstw co do zasady wszystkie rodzaje dochodów uzyskiwanych przez przedsiębiorstwa (art. 73 ust. 1 lit. a)) lub przez podmioty publiczne lub prywatne inne niż przedsiębiorstwa (art. 73 ust. 1 lit. b) i c)), w tym wówczas, gdy wyłącznym ani głównym przedmiotem działalności tych podmiotów nie jest prowadzenie działalności gospodarczej.

4.1.5.2. Odstępstwo

- (165) W art. 74 TUIR ustanowiono przepisy mające zastosowanie w szczególności do państwa i podmiotów publicznych. W przepisie tym wskazano również rodzaje działalności, których nie uznaje się za działalność gospodarczą.
- (166) Zgodnie z art. 74 TUIR podatki od przedsiębiorstw nie podlegają podmioty państwowe i administracje państwowe, w tym charakteryzujące się autonomiczną organizacją, nawet jeżeli posiadają osobowość prawną, gminy, konsorcja między jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszenia i podmioty zarządzające majątkiem wspólnym, wspólnoty górskie, prowincje i regiony. Władze włoskie uważają PSA za podmioty zarządzające własnością publiczną. W związku z tym art. 74 TUIR – zgodnie z jego wykładnią i zastosowaniem przez władze włoskie – prowadzi do sytuacji, w której PSA we Włoszech są zwolnione z podatku od przedsiębiorstw, w tym w odniesieniu do dochodów pochodzących z eksploatacji infrastruktury PSA.
- (167) Jeżeli środek sprzyja określonym przedsiębiorstwom lub produkcji określonych towarów, które są w porównywalnej sytuacji prawnej i faktycznej w świetle celu systemu odniesienia, środek ten jest selektywny na pierwszy rzut oka. W przedmiotowej sprawie PSA i inne osoby prawne znajdują się w porównywalnej sytuacji prawnej i faktycznej w świetle celu IRES, którym jest opodatkowanie dochodów przedsiębiorstw i innych osób prawnych, niezależnie od tego, czy ich jedynym lub głównym celem jest prowadzenie działalności gospodarczej. W związku z tym art. 74 TUIR – zgodnie z jego wykładnią i zastosowaniem przez władze włoskie – faworyzuje PSA w stosunku do innych osób prawnych podlegających IRES w świetle jego celu.
- (168) Jak twierdzą władze włoskie, zwolnienie PSA z podatku od przedsiębiorstw nie stanowi odstępstwa od ogólnych zasad włoskiego systemu opodatkowania przedsiębiorstw, lecz raczej wynika z jego logiki – działalność pozagospodarcza co do zasady nie podlega opodatkowaniu podatkiem od przedsiębiorstw. Oznaczałoby to, że cała działalność PSA ma charakter pozagospodarczy. Komisja zauważa jednak, że w art. 73 poddano opodatkowaniu podatkiem od przedsiębiorstw wszystkie podmioty publiczne i prywatne, również wówczas, gdy ich wyłącznym ani głównym celem nie jest prowadzenie działalności gospodarczej. Na zasadzie odstępstwa od tej zasady w art. 74 TUIR zwolniono z podatku od przedsiębiorstw państwo i inne podmioty publiczne.

⁽¹⁰¹⁾ W art. 81 TUIR włączono wszystkie dochody „z dowolnego źródła” do dochodów podlegających opodatkowaniu przedsiębiorstw i podmiotów, których wyłącznym lub głównym celem jest prowadzenie działalności gospodarczej.

⁽¹⁰²⁾ W art. 143 TUIR wyjaśniono, że dochody podlegające opodatkowaniu w przypadku podmiotów, których wyłącznym ani głównym celem nie jest prowadzenie działalności gospodarczej, składają się z „dochodów z gruntów, kapitału, działalności gospodarczej i innych aktywów, bez względu na miejsce wytworzenia i cel, z wyjątkiem dochodów zwolnionych z podatku oraz dochodów podlegających opodatkowaniu podatkiem u źródła lub podatkiem zastępczym”.

- (169) Władze włoskie uważają również, że PSA nie są objęte zakresem stosowania art. 73 TUIR, lecz są objęte art. 74 TUIR. Według władz włoskich art. 74 TUIR przewiduje, że podmioty publiczne, którym powierzono wyłącznie funkcje administracyjne (zob. motywy 51 i 52), nie podlegają podatkowi od przedsiębiorstw. Zdaniem władz włoskich art. 74 TUIR nie może być zatem interpretowany jako odstępstwo od art. 73 TUIR. Art. 73 i 74 TUIR mają bowiem różne i równoległe zakresy stosowania. Zdaniem władz włoskich ustanowiono w nich dwa różne powszechne systemy podatkowe mające zastosowanie do konkretnych kategorii podmiotów zdefiniowanych w sposób ogólny i abstrakcyjny, które nie znajdują się w porównywalnej sytuacji faktycznej i prawnej. W związku z tym Włochy twierdzą, że zwolnienie z podatku od przedsiębiorstw nie jest selektywne, ponieważ art. 74 TUIR ma zastosowanie zarówno do PSA, jak i do państwa, różnych podmiotów publicznych i innych podmiotów należących do administracji publicznej na podstawie obiektywnych, ogólnych i abstrakcyjnych kryteriów. Wszystkie te podmioty objęte zakresem art. 74 TUIR znajdowałyby się w takiej samej sytuacji faktycznej i prawnej.
- (170) Komisja zauważa, że w art. 74 zwalnia się państwo i inne podmioty publiczne z podatku od przedsiębiorstw w zakresie, w jakim ich działalność wiąże się z wykonywaniem funkcji organu publicznego. Natomiast działalność gospodarcza tych podmiotów podlega co do zasady opodatkowaniu podatkiem od przedsiębiorstw. Gdyby art. 74 TUIR – lub jego wykładnia dokonana przez administrację – prowadziły do nieuiszczenia podatku od przedsiębiorstw przez PSA we wszystkich przypadkach (w tym w przypadku prowadzenia działalności uznawanej za gospodarczą zgodnie z zasadami pomocy państwa), oznaczałoby to dyskryminację przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą w rozumieniu art. 107 TFUE. W takim przypadku art. 74 TUIR – zgodnie z wykładnią władz włoskich – stanowiłby podstawę do przyznania korzyści szczególnej kategorii przedsiębiorstw⁽¹⁰³⁾, tj. PSA, chociaż znajdują się one w sytuacji prawnej i faktycznej porównywalnej z sytuacją innych przedsiębiorstw (jeżeli chodzi o dochody uzyskiwane z działalności gospodarczej)⁽¹⁰⁴⁾.
- (171) Komisja uważa bowiem, że PSA nie rządzą się szczególnymi „zasadami, które różnią się znacznie od zasad rządzących funkcjonowaniem innych podmiotów prawnych” podlegających podatkowi od przedsiębiorstw⁽¹⁰⁵⁾. W szczególności fakt, że PSA nie prowadzą działalności zarobkowej, nie wystarcza, aby uznać, że znajdują się one w innej sytuacji niż inne podmioty gospodarcze podlegające opodatkowaniu podatkiem od przedsiębiorstw⁽¹⁰⁶⁾. Zaden z argumentów przytoczonych przez Włochy w celu wykazania, że PSA nie są przedsiębiorstwami i nie prowadzą działalności gospodarczej (zob. pkt 3.2), nie jest zasadny i spójny z celem systemu opodatkowania przedsiębiorstw, jakim jest opodatkowanie dochodów przedsiębiorstw i innych osób prawnych⁽¹⁰⁷⁾.
- (172) W związku z tym nawet gdyby art. 74 TUIR stanowił podstawę prawną nieuiszczenia podatku od przedsiębiorstw przez PSA, tego rodzaju zwolnienie z podatku byłoby na pierwszy rzut oka selektywne w odniesieniu do działalności gospodarczej PSA⁽¹⁰⁸⁾.

4.1.5.3. Uzasadnienie logiką systemu

- (173) Ponieważ w opinii Komisji przedmiotowe zwolnienie z podatku ma na pierwszy rzut oka selektywny charakter, Komisja będzie musiała ustalić w oparciu o orzecznictwo unijnych sądów, czy zastosowanie tego zwolnienia jest uzasadnione charakterem lub ogólną strukturą systemu, którego jest ono częścią. Środek stanowiący odstępstwo od stosowania ogólnego systemu podatkowego może być zatem uzasadniony, jeżeli dane państwo członkowskie będzie w stanie wykazać, że środek ten wynika bezpośrednio z podstawowych lub przewodnich zasad regulujących funkcjonowanie systemu podatkowego tego państwa.

⁽¹⁰³⁾ Wyrok Trybunału z dnia 15 listopada 2011 r., Komisja i Królestwo Hiszpanii/Rząd Gibraltaru i Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, sprawy połączone C-106/09 P i C-107/09 P, ECLI:EU:C:2011:732, pkt 101–104; wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Havenbedrijf Antwerpen i Maatschappij van de Brugse Zeehaven/Komisja, T-696/17, ECLI:EU:T:2019:652, pkt 132–133 oraz 194–195.

⁽¹⁰⁴⁾ Wyrok Trybunału z dnia 8 września 2011 r., Paint Graphos i in., sprawy połączone od C-78/08 do C-80/08, ECLI:EU:C:2011:550, pkt 54; wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Port autonome du Centre et de l'Ouest i in./Komisja, T-673/17, ECLI:EU:T:2019:643, pkt 178.

⁽¹⁰⁵⁾ Wyrok Trybunału z dnia 8 września 2011 r., Paint Graphos i in., sprawy połączone od C-78/08 do C-80/08, ECLI:EU:C:2011:550, pkt 55.

⁽¹⁰⁶⁾ Wyrok Trybunału z dnia 10 stycznia 2006 r., Cassa di Risparmio di Firenze i in., C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, pkt 123.

⁽¹⁰⁷⁾ Wyrok Trybunału z dnia 8 września 2011 r., Paint Graphos i in., sprawy połączone od C-78/08 do C-80/08, ECLI:EU:C:2011:550, pkt 54; wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Port autonome du Centre et de l'Ouest i in./Komisja, T-673/17, ECLI:EU:T:2019:643, pkt 178–180.

⁽¹⁰⁸⁾ Wyrok Trybunału z dnia 15 listopada 2011 r., Komisja i Królestwo Hiszpanii/Rząd Gibraltaru i Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, sprawy połączone C-106/09 P i C-107/09 P, ECLI:EU:C:2011:732, pkt 101; wyrok Sądu z dnia 20 września 2019 r., Port autonome du Centre et de l'Ouest i in./Komisja, T-673/17, ECLI:EU:T:2019:643, pkt 191.

- (174) Ani władze włoskie, ani zainteresowane strony nie przedstawiły żadnych takich argumentów. Komisja również nie jest w stanie wskazać takiego uzasadnienia. Komisja uznaje zatem, że środek nie jest uzasadniony logiką systemu podatkowego. W związku z powyższym Komisja stwierdza, że środek jest selektywny.

4.1.5.4. Wnioski

- (175) Komisja stwierdza zatem, że zwolnienie włoskich PSA z podatku od przedsiębiorstw stanowi nieuzasadnione odstępstwo od zasady włoskiego systemu opodatkowania przedsiębiorstw, zgodnie z którą podatek od przedsiębiorstw ma zastosowanie do wszystkich rodzajów dochodów osiąganych przez przedsiębiorstwa lub podmioty publiczne lub prywatne inne niż przedsiębiorstwa. Nawet gdyby uznać, że zwolnienie PSA z podatku od przedsiębiorstw jest zgodne z włoskim systemem opodatkowania przedsiębiorstw, ponieważ – według władz włoskich – pełni one wyłącznie funkcje publiczne, oznaczałoby to sytuację, w której „niektóre” przedsiębiorstwa lub produkcja „niektórych” towarów są faworyzowane w rozumieniu art. 107 TFUE⁽¹⁰⁹⁾. Komisja stwierdza zatem, że niepodleganie działalności gospodarczej PSA opodatkowaniu podatkiem od przedsiębiorstw nosi znamiona selektywnej korzyści.
- (176) Ponadto Komisja stwierdza, że takie korzystniejsze traktowanie przyznane przez państwo przedsiębiorstwom, które to traktowanie można przypisać państwu, może zakłócać konkurencję i wpływać na handel wewnątrzunijny. W związku z tym Komisja stwierdza, że zwolnienie z podatku przyznane na rzecz PSA stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu⁽¹¹⁰⁾.

5. ZGODNOŚĆ

- (177) Środki pomocy państwa można uznać za zgodne z rynkiem wewnętrznym na podstawie wyjątków ustanowionych w art. 93, art. 106 ust. 2, art. 107 ust. 2 oraz art. 107 ust. 3 Traktatu.

5.1. Art. 93 Traktatu

- (178) Art. 93 Traktatu stanowi, że pomoc, „która odpowiada potrzebom koordynacji transportu lub stanowi zwrot za wykonanie pewnych świadczeń nierozzerwalnie związanych z pojęciem usługi publicznej”, można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym.
- (179) Komisja zauważa przede wszystkim, że w przedmiotowej sprawie nie istnieją żadne przesłanki wskazujące, że pomoc zapewnia finansowanie środków, które odpowiadają potrzebom koordynacji transportu. Wręcz przeciwnie, pomoc obejmuje zwolnienie z podatku od przedsiębiorstw, które nie jest związane z żadną konkretną inwestycją i jest całkowicie niezwiązane z potrzebami koordynacji transportu. Podobnie środek nie ukierunkowany na zwrot z tytułu wykonania zobowiązań do świadczenia usług publicznych.
- (180) Komisja stwierdza zatem, że środek nie może zostać uznany za zgodny na podstawie art. 93 Traktatu.

5.2. Art. 107 ust. 2 i art. 107 ust. 3 Traktatu

- (181) Ponieważ analizowany środek stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu, należy zbadać, czy jest on zgodny z rynkiem wewnętrznym na mocy wyjątków określonych w art. 107 ust. 2 i w art. 107 ust. 3 Traktatu.
- (182) Władze włoskie nie przedstawiły żadnych argumentów dotyczących możliwości zastosowania wyjątków opisanych w art. 107 ust. 2 lub w art. 107 ust. 3 Traktatu do zwolnienia z podatku od przedsiębiorstw, które przyznano PSA.

⁽¹⁰⁹⁾ Wyrok Trybunału z dnia 15 listopada 2011 r., Komisja i Królestwo Hiszpanii/Rząd Gibraltaru i Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, sprawy połączone C-106/09 P i C-107/09 P, ECLI:EU:C:2011:732, pkt 101.

⁽¹¹⁰⁾ W podobnej sprawie dotyczącej trzyletniego zwolnienia z podatku od przedsiębiorstw przyznanego niektórym włoskim przedsiębiorstwom publicznym utworzonym przez władze lokalne Komisja przyjęła w 2002 r. negatywną decyzję z żądaniem zwrotu pomocy, która została potwierdzona wyrokiem Trybunału z dnia 21 grudnia 2011 r., A2A/Komisja, C-318/09 P, ECLI:EU:C:2011:856.

- (183) Komisja uważa, że żaden z wyjątków na podstawie art. 107 ust. 2 Traktatu nie ma zastosowania w omawianym przypadku, ponieważ analizowany środek nie służy realizacji żadnego z celów wyszczególnionych w tym postanowieniu. Ścisłej rzecz biorąc, analizowany środek nie dotyczy pomocy o charakterze socjalnym przyznawanej indywidualnym konsumentom, pomocy mającej na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi ani pomocy przyznawanej gospodarce niektórych regionów Republiki Federalnej Niemiec.
- (184) Art. 107 ust. 3 Traktatu stanowi, że: za zgodną z rynkiem wewnętrznym może zostać uznana a) pomoc przeznaczona na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu niektórych regionów, b) pomoc przeznaczona na wspieranie realizacji niektórych ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania, c) pomoc przeznaczona na rozwój niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, d) pomoc przeznaczona na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz e) pomoc określona decyzją Rady.
- (185) Art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu dopuszcza pomoc, która sprzyja rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski, lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia. Wyjątek ten nie ma zastosowania.
- (186) Ponadto środek nie wspiera realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania ani nie ma na celu zaradzenia jakimkolwiek poważnym zaburzeniom w gospodarce włoskiej, jak przewidziano w art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu.
- (187) Ponadto środek nie ma na celu wspierania kultury i zachowania dziedzictwa kulturowego przewidzianego w art. 107 ust. 3 lit. d) Traktatu.
- (188) Zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu pomoc przeznaczoną na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem. Z dostępnych informacji nie wynika jednak, że przyznana korzyść podatkowa jest związana z konkretnymi inwestycjami kwalifikującymi się do otrzymania pomocy na mocy unijnych przepisów i wytycznych.
- (189) Wręcz przeciwnie, Komisja stwierdza, że środek stanowi obniżenie kosztów, które normalnie ponosiłyby PSA w ramach ich działalności gospodarczej, i w związku z tym można uznać go za pomoc operacyjną. Co do zasady takiej pomocy nie uznaje się za zgodną z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim nie jest ona ograniczona w czasie ani konieczna lub proporcjonalna w celu finansowania kosztów związanych z realizacją właściwie określonego celu stanowiącego przedmiot europejskiego zainteresowania.
- (190) Komisja stwierdza zatem, że wyjątki przewidziane w art. 107 ust. 3 Traktatu nie mają zastosowania.
- (191) W związku z powyższym Komisja stwierdza, że środek nie może zostać uznany za zgodny z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 2 i art. 107 ust. 3 Traktatu.

5.3. Art. 106 ust. 2 Traktatu

- (192) Jeżeli państwo zobowiązało beneficjenta pomocy do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym, pomoc może być również zgodna z art. 106 ust. 2 Traktatu.
- (193) Władze włoskie nie przedstawiły jednak żadnych informacji pozwalających stwierdzić, że zwolnienie z podatku od przedsiębiorstw przyznane PSA można uzasadnić na podstawie art. 106 ust. 2 Traktatu. Przedmiotowy środek, który łączy kwotę pomocy z dochodem podlegającym opodatkowaniu, nie jest związany z kosztami netto zadań w zakresie świadczenia usług publicznych ani nie jest ograniczony do tych kosztów. Nie wynika on również z zobowiązania do zapewniania realizacji takiego zadania nałożonego na beneficjentów środka. Komisja stwierdza zatem, że środka nie można uznać za rekompensatę z tytułu świadczenia usług publicznych zgodną z rynkiem wewnętrznym i nie jest on zgodny z art. 106 ust. 2 Traktatu.

6. WNIOSKI

- (194) W świetle powyższego Komisja stwierdza, że zwolnień z podatku od przedsiębiorstw udzielonych PSA we Włoszech nie można uznać za zgodne z rynkiem wewnętrznym.

7. ISTNIEJĄCA POMOC

- (195) Zgodnie z art. 1 lit. b) rozporządzenia proceduralnego za istniejącą pomoc uznaje się wszystkie środki pomocy istniejące przed wejściem Traktatu w życie we Włoszech; środki, które uznano za dozwolone; środki, które uznano za istniejącą pomoc zgodnie z art. 17 rozporządzenia proceduralnego oraz środki, które nie stanowiły pomocy w chwili ich wdrożenia, ale które stały się pomocą w wyniku zmian zachodzących na rynku wewnętrznym. Zgodnie z art. 1 lit. c) rozporządzenia proceduralnego wszelką pomoc, która nie spełnia kryteriów określonych w definicji istniejącej pomocy, uznaje się za nową pomoc.
- (196) Podstawą zwolnienia włoskich PSA z podatku od przedsiębiorstw jest art. 74 TUIR zgodnie z wykładnią i zastosowaniem przez władze włoskie.
- (197) Władze włoskie potwierdziły, że system podatkowy mający zastosowanie do PSA przed 1958 r. był dokładnie taki sam jak obecnie. W szczególności władze włoskie potwierdziły, że organy portowe nigdy nie podlegały opodatkowaniu podatkiem od przedsiębiorstw. Ponadto Komisja nie dysponuje żadnym dowodem, który by temu przeczył.
- (198) W związku z tym Komisja stwierdza, że przedmiotowe zwolnienie stanowi istniejącą pomoc zgodnie z art. 1 lit. b) ppkt (i) rozporządzenia proceduralnego.

8. WNIOSKI

- (199) Zwolnienie włoskich PSA z podatku od przedsiębiorstw stanowi istniejący program pomocy państwa, który jest niezgodny z rynkiem wewnętrznym.
- (200) W związku z tym władze włoskie powinny zakończyć program pomocy, znosząc zwolnienie z podatku od przedsiębiorstw przysługujące włoskim PSA. Środek ten powinien zostać przyjęty w terminie dwóch miesięcy od daty notyfikacji niniejszej decyzji i powinien mieć zastosowanie najpóźniej w odniesieniu do dochodu z działalności gospodarczej uzyskanego od początku roku budżetowego następującego po przyjęciu tego środka, a każdym przypadku najpóźniej w 2022 r.,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Zwolnienie z podatku od przedsiębiorstw, z którego korzystają organy systemu portowego, stanowi istniejący program pomocy, który jest niezgodny z rynkiem wewnętrznym.

Artykuł 2

Włochy znoszą zwolnienie z podatku od przedsiębiorstw, o którym mowa w art. 1. Środek, za pomocą którego Włochy wypełnią swoje zobowiązania, musi zostać przyjęty w terminie dwóch miesięcy od daty notyfikacji niniejszej decyzji. Środek ten stosuje się od początku roku budżetowego następującego po jego przyjęciu, a najpóźniej w 2022 r.

Artykuł 3

W terminie dwóch miesięcy od daty notyfikacji niniejszej decyzji Włochy przekazują Komisji informacje o środkach podjętych w celu jej wykonania.

Artykuł 4

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Włoskiej.

Sporządzono w Brukseli dnia 4 grudnia 2020 r.

W imieniu Komisji
Margrethe VESTAGER
Członek Komisji

DECYZJA EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO (UE) 2021/1758**z dnia 21 września 2021 r.****zmieniająca decyzję EBC/2007/7 w sprawie warunków uczestnictwa w systemie TARGET2-ECB (EBC/2021/43)**

ZARZĄD EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności art. 127 ust. 2 tiret pierwsze i czwarte,

uwzględniając Statut Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, w szczególności art. 11 ust. 6 oraz art. 17, 22 i 23,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 20 lipca 2021 r. Rada Prezesów zmieniła ⁽¹⁾ wytyczne Europejskiego Banku Centralnego EBC/2012/27 ⁽²⁾ w celu: a) doprecyzowania, że posiadacze rachunków TIPS DCA i posiadacze rachunków T2S DCA będą podłączeni do TARGET2 za pośrednictwem jednolitego punktu dostępu do infrastruktur rynkowych Eurosystemu odpowiednio od listopada 2021 r. i czerwca 2022 r.; b) doprecyzowania i rozszerzenia zasad dotyczących przestrzegania wymogów TARGET2 w zakresie ochrony punktów końcowych, tak aby zapewnić dalszą ewolucję systemu TARGET2 w odpowiedzi na zagrożenia dla bezpieczeństwa cybernetycznego; c) nałożenia na posiadaczy rachunków w PM, ich uczestników pośrednich i adresowalnych posiadaczy BIC, którzy przystąpili do schematu SCT Inst poprzez podpisanie porozumienia o zachowaniu zgodności ze schematem polecenia przelewu natychmiastowego SEPA, obowiązku bycia osiągalnym w ramach platformy TIPS za pośrednictwem rachunku TIPS DCA, tak aby zapewnić dostępność płatności natychmiastowych w całej Unii; d) zachowania przejrzystości w zakresie sposobów przesuwania sald z rachunków uczestników w TARGET2 na odpowiednie rachunki następcze w przyszłym systemie TARGET, tak aby zagwarantować pewność prawną; oraz e) doprecyzowania i uaktualnienia niektórych aspektów wytycznych EBC/2012/27.
- (2) Po uruchomieniu projektu konsolidacyjnego T2-T2S konieczne będzie zachowanie przejrzystości w zakresie sposobów przesuwania sald z rachunków uczestników w TARGET2-ECB na odpowiednie rachunki następcze, tak aby zagwarantować pewność prawną.
- (3) W decyzji Europejskiego Banku Centralnego EBC/2007/7 należy uwzględnić zmiany wprowadzone do wytycznych EBC/2012/27, które mają wpływ na warunki uczestnictwa w systemie TARGET2-ECB ⁽³⁾.
- (4) Decyzja EBC/2007/7 powinna zatem zostać odpowiednio zmieniona,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1**Zmiany**

W załącznikach I, II i III do decyzji EBC/2007/7 wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikami do niniejszej decyzji.

⁽¹⁾ Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2021/1759 z dnia 20 lipca 2021 r. zmieniające wytyczne EBC/2012/27 w sprawie transeuropejskiego automatycznego błyskawicznego systemu rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym (TARGET2) (EBC/2021/30) (zob. s. 45 niniejszego Dziennika Urzędowego).

⁽²⁾ Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego EBC/2012/27 z dnia 5 grudnia 2012 r. w sprawie transeuropejskiego automatycznego błyskawicznego systemu rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym (TARGET2) (Dz.U. L 30 z 30.1.2013, s. 1).

⁽³⁾ Decyzja Europejskiego Banku Centralnego EBC/2007/7 z dnia 24 lipca 2007 r. w sprawie warunków uczestnictwa w systemie TARGET2-ECB (Dz.U. L 237 z 8.9.2007, s. 71).

*Artykuł 2***Przepisy końcowe**

Niniejsza decyzja wchodzi w życie piątego dnia po dniu jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejszą decyzję stosuje się od dnia 21 listopada 2021 r., z wyjątkiem pkt 1 lit. c), pkt 7 oraz pkt 9 załącznika II do niniejszej decyzji, które stosuje się od dnia 13 czerwca 2022 r.

Sporządzono we Frankfurcie nad Menem dnia 21 września 2021 r.

Christine LAGARDE

Prezes EBC

ZAŁĄCZNIK I

W załączniku I do decyzji EBC/2007/7 wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 wprowadza się następujące zmiany:

a) definicja terminu „instant payment order” otrzymuje brzmienie:

„— “instant payment order” means, in line with the European Payments Council’s SEPA Instant Credit Transfer (SCT Inst) scheme, a payment instruction which can be executed 24 hours a day any calendar day of the year, with immediate or close to immediate processing and notification to the payer and includes (a) the TIPS DCA to TIPS DCA instant payment orders, (b) TIPS DCA to TIPS AS technical account instant payment orders, (c) TIPS AS technical account to TIPS DCA instant payment orders and (d) TIPS AS technical account to TIPS AS technical account instant payment orders;”;

b) dodaje się następujące definicje:

„— “European Payments Council’s SEPA Instant Credit Transfer (SCT Inst) scheme” or “SCT Inst scheme” means an automated, open standards scheme providing a set of interbank rules to be complied with by SCT Inst participants, allowing payment services providers in SEPA to offer an automated, SEPA-wide euro instant credit transfer product,

— “TIPS ancillary system technical account (TIPS AS technical account)” means an account held by an ancillary system or a CB on an ancillary system’s behalf in the CB’s TARGET2 component system for use by the ancillary system for the purpose of settling instant payments in its own books,

— “TIPS DCA to TIPS AS technical account liquidity transfer order” means the instruction to transfer a specified amount of funds from a TIPS DCA to a TIPS AS technical account to fund the TIPS DCA holder’s position (or the position of another participant of the ancillary system) in the books of the ancillary system,

— “TIPS AS technical account to TIPS DCA liquidity transfer order” means the instruction to transfer a specified amount of funds from a TIPS AS technical account to a TIPS DCA to defund the TIPS DCA holder’s position (or the position of another participant of the ancillary system) in the books of the ancillary system,

— “reachable party” means an entity which: (a) holds a BIC; (b) is designated as a reachable party by a TIPS DCA holder or by an ancillary system; (c) is a correspondent, customer or branch of a TIPS DCA holder or a participant of an ancillary system, or a correspondent, customer, or branch of a participant of an ancillary system; and (d) is addressable through the TIPS Platform and is able to submit instant payment orders and receive instant payment orders either via the TIPS DCA holder or the ancillary system or, if so authorised by the TIPS DCA holder or by the ancillary system, directly.”;

c) skreśla się definicję terminu „TIPS network service provider”;

2) w art. 2 ust. 1 dodaje się następujący tekst:

„Appendix VII: Requirements regarding information security management and business continuity management”;

3) w art. 3 wprowadza się następujące zmiany:

a) w ust 2 lit. fc) otrzymuje brzmienie:

„(fc) TIPS DCA to PM liquidity transfer orders and PM to TIPS DCA liquidity transfer orders;”;

b) w ust. 2 dodaje się lit. fd) w brzmieniu:

„(fd) TIPS DCA to TIPS AS technical account liquidity transfer orders and TIPS AS technical account to TIPS DCA liquidity transfer orders; and”;

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. TARGET2 provides real-time gross settlement for payments in euro, with settlement in central bank money across PM accounts, T2S DCAs and TIPS DCAs. TARGET2 is established and functions on the basis of the SSP through which payment orders are submitted and processed and through which payments are ultimately received in the same technical manner. As far as the technical operation of the T2S DCAs is concerned, TARGET2 is technically established and functions on the basis of the T2S Platform. As far as the technical operation of the TIPS DCAs and TIPS AS technical accounts is concerned, TARGET2 is technically established and functions on the basis of the TIPS Platform.”;

4) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Article 5

Direct participants

PM account holders in TARGET2-ECB are direct participants and shall comply with the requirements set out in Article 8(1) and (2). They shall have at least one PM account with the ECB. PM account holders that have adhered to the SCT Inst scheme by signing the SEPA Instant Credit Transfer Adherence Agreement shall be and shall remain reachable in the TIPS Platform at all times, either as a TIPS DCA holder or as a reachable party via a TIPS DCA holder.”;

5) art. 22 otrzymuje brzmienie:

„Article 22

Security Requirements and Control Procedures

1. Participants shall implement adequate security controls to protect their systems from unauthorised access and use. Participants shall be exclusively responsible for the adequate protection of the confidentiality, integrity and availability of their systems.

2. Participants shall inform the ECB of any security-related incidents in their technical infrastructure and, where appropriate, security-related incidents that occur in the technical infrastructure of the third party providers. The ECB may request further information about the incident and, if necessary, request that the participant take appropriate measures to prevent a recurrence of such an event.

3. The ECB may impose additional security requirements, in particular with regard to cybersecurity or the prevention of fraud, on all participants and/or on participants that are considered critical by the ECB.

4. Participants shall provide the ECB with: (i) permanent access to their attestation of adherence to their chosen network service provider's endpoint security requirements, and (ii) on an annual basis the TARGET2 self-certification statement as published on the ECB's website in English.

4a. The ECB shall assess the participant's self-certification statement(s) on the participants level of compliance with each of the requirements set out in the TARGET2 self-certification requirements. These requirements are listed in Appendix VII, which in addition to the other Appendices listed in Article 2(1), shall form an integral part of these Conditions.

4b. The participant's level of compliance with the requirements of the TARGET2 self-certification shall be categorised as follows, in increasing order of severity: “full compliance”; “minor non-compliance”; or “major non-compliance”. The following criteria apply: full compliance is reached where participants satisfy 100% of the requirements; minor non-compliance is where a participant satisfies less than 100% but at least 66% of the requirements and major non-compliance where a participant satisfies less than 66% of the requirements. If a participant demonstrates that a specific requirement is not applicable to it, it shall be considered as compliant with the respective requirement for the purposes of the categorisation. A participant which fails to reach “full compliance” shall submit an action plan demonstrating how it intends to reach full compliance. The ECB shall inform the relevant supervisory authorities of the status of such participant's compliance.

4c. If the participant refuses to grant permanent access to its attestation of adherence to their chosen NSPs end-point security requirements or does not provide the TARGET2 self-certification the participant's level of compliance shall be categorised as "major non-compliance".

4d. The ECB shall reassess compliance of participants on an annual basis.

4e. The ECB may impose the following measures of redress on participants whose level of compliance was assessed as minor or major non-compliance, in increasing order of severity:

- (i) enhanced monitoring: the participant shall provide the ECB with a monthly report, signed by a senior executive, on their progress in addressing the non-compliance. The participant shall additionally incur a monthly penalty charge for each affected account equal to its monthly fee as set out in paragraph 1 of Appendix VI excluding the transaction fees. This measure of redress may be imposed in the event the participant receives a second consecutive assessment of minor non-compliance or an assessment of major non-compliance;
- (ii) suspension: participation in TARGET2-ECB may be suspended in the circumstances described in Article 28(2)(b) and (c) of this Annex. By way of derogation from Article 28 of this Annex, the participant shall be given three months' notice of such suspension. The participant shall incur a monthly penalty charge for each suspended account of double its monthly fee as set out in paragraph 1 of Appendix VI, excluding the transaction fees. This measure of redress may be imposed in the event the participant receives a second consecutive assessment of major non-compliance;
- (iii) termination: participation in TARGET2-ECB may be terminated in the circumstances described in Article 28(2)(b) and (c) of this Annex. By way of derogation from Article 28 of this Annex, the participant shall be given three months' notice of such termination. The participant shall incur an additional penalty charge of EUR 1000 for each terminated account. This measure of redress may be imposed if the participant has not addressed the major non-compliance to the satisfaction of the ECB following three months of suspension.";

6) w art. 33 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Participants shall be deemed to be aware of, shall comply with, and shall be able to demonstrate that compliance to the relevant competent authorities with all obligations on them relating to legislation on data protection. They shall be deemed to be aware of, and shall comply with all obligations on them relating to legislation on prevention of money laundering and the financing of terrorism, proliferation-sensitive nuclear activities and the development of nuclear weapons delivery systems, in particular in terms of implementing appropriate measures concerning any payments debited or credited on their PM accounts. Participants shall ensure that they are informed about the TARGET2 network service provider's data retrieval policy prior to entering into the contractual relationship with the TARGET2 network service provider.”;

7) dodaje się art. 39a w brzmieniu:

„Article 39a

Transitional provisions

1. Once the TARGET system is operational and TARGET2 has ceased operation, PM account balances shall be transferred to the account holder's corresponding successor accounts in the TARGET system.

2. The requirement that PM account holders, indirect Participants and addressable BIC holders adhering to the SCT Inst scheme be reachable in the TIPS Platform pursuant to Article 5 shall apply as of 25 February 2022.”;

8) w dodatku I pkt 8 ust. 4 lit. b) otrzymuje brzmienie:

„(b) User-to-application mode (U2A)

U2A permits direct communication between a participant and the ICM. The information is displayed in a browser running on a PC system (SWIFT Alliance WebStation or another interface, as may be required by SWIFT). For U2A access the IT infrastructure has to be able to support cookies. Further details are described in the ICM User Handbook.”;

9) w dodatku IV pkt 6 lit. g) otrzymuje brzmienie:

„(g) for contingency processing of payment orders, participants shall provide eligible assets as collateral. During contingency processing, incoming contingency payments may be used to fund outgoing contingency payments. For the purposes of contingency processing, participants' available liquidity may not be taken into account by the ECB.”;

10) dodaje się dodatek VII w brzmieniu:

„Appendix VII

Requirements regarding information security management and business continuity management

Information security management

These requirements are applicable to each participant, unless the participant demonstrates that a specific requirement is not applicable to it. In establishing the scope of application of the requirements within its infrastructure, the participant should identify the elements that are part of the Payment Transaction Chain (PTC). Specifically, the PTC starts at a Point of Entry (PoE), i.e. a system involved in the creation of transactions (e.g. workstations, front-office and back-office applications, middleware), and ends at the system responsible to send the message to SWIFT (e.g. SWIFT VPN Box) or Internet (with the latter applicable to Internet-based Access).

Requirement 1.1: Information security policy

The management shall set a clear policy direction in line with business objectives and demonstrate support for and commitment to information security through the issuance, approval and maintenance of an information security policy aiming at managing information security and cyber resilience across the organisation in terms of identification, assessment and treatment of information security and cyber resilience risks. The policy should contain at least the following sections: objectives, scope (including domains such as organisation, human resources, asset management etc.), principles and allocation of responsibilities.

Requirement 1.2: Internal organisation

An information security framework shall be established to implement the information security policy within the organisation. The management shall coordinate and review the establishment of the information security framework to ensure the implementation of the information security policy (as per Requirement 1.1) across the organisation, including the allocation of sufficient resources and assignment of security responsibilities for this purpose.

Requirement 1.3: External parties

The security of the organisation's information and information processing facilities should not be reduced by the introduction of, and/or the dependence on, an external party/parties or products/services provided by them. Any access to the organisation's information processing facilities by external parties shall be controlled. When external parties or products/services of external parties are required to access the organisation's information processing facilities, a risk assessment shall be carried out to determine the security implications and control requirements. Controls shall be agreed and defined in an agreement with each relevant external party.

Requirement 1.4: Asset management

All information assets, the business processes and the underlying information systems, such as operating systems, infrastructures, business applications, off-the-shelf products, services and user-developed applications, in the scope of the Payment Transaction Chain shall be accounted for and have a nominated owner. The responsibility for the maintenance and the operation of appropriate controls in the business processes and the related IT components to safeguard the information assets shall be assigned. Note: the owner can delegate the implementation of specific controls as appropriate, but remains accountable for the proper protection of the assets.

Requirement 1.5: Information assets classification

Information assets shall be classified in terms of their criticality to the smooth delivery of the service by the participant. The classification shall indicate the need, priorities and degree of protection required when handling the information asset in the relevant business processes and shall also take into consideration the underlying IT components. An information asset classification scheme approved by the management shall be used to define an appropriate set of protection controls throughout the information asset lifecycle (including removal and destruction of information assets) and to communicate the need for specific handling measures.

Requirement 1.6: Human resources security

Security responsibilities shall be addressed prior to employment in adequate job descriptions and in terms and conditions of employment. All candidates for employment, contractors and third party users shall be adequately screened, especially for sensitive jobs. Employees, contractors and third party users of information processing facilities shall sign an agreement on their security roles and responsibilities. An adequate level of awareness shall be ensured among all employees, contractors and third party users, and education and training in security procedures and the correct use of information processing facilities shall be provided to them to minimise possible security risks. A formal disciplinary process for handling security breaches shall be established for employees. Responsibilities shall be in place to ensure that an employee's, contractor's or third party user's exit from or transfer within the organisation is managed, and that the return of all equipment and the removal of all access rights are completed.

Requirement 1.7: Physical and environmental security

Critical or sensitive information processing facilities shall be housed in secure areas, protected by defined security perimeters, with appropriate security barriers and entry controls. They shall be physically protected from unauthorised access, damage and interference. Access shall be granted only to individuals who fall within the scope of Requirement 1.6. Procedures and standards shall be established to protect physical media containing information assets when in transit.

Equipment shall be protected from physical and environmental threats. Protection of equipment (including equipment used off-site) and against the removal of property is necessary to reduce the risk of unauthorised access to information and to guard against loss or damage of equipment or information. Special measures may be required to protect against physical threats and to safeguard supporting facilities such as the electrical supply and cabling infrastructure.

Requirement 1.8: Operations management

Responsibilities and procedures shall be established for the management and operation of information processing facilities covering all the underlying systems in the Payment Transaction Chain end-to-end.

As regards operating procedures, including technical administration of IT systems, segregation of duties shall be implemented, where appropriate, to reduce the risk of negligent or deliberate system misuse. Where segregation of duties cannot be implemented due to documented objective reasons, compensatory controls shall be implemented following a formal risk analysis. Controls shall be established to prevent and detect the introduction of malicious code for systems in the Payment Transaction Chain. Controls shall be also established (including user awareness) to prevent, detect and remove malicious code. Mobile code shall be used only from trusted sources (e.g. signed Microsoft COM components and Java Applets). The configuration of the browser (e.g. the use of extensions and plugins) shall be strictly controlled.

Data backup and recovery policies shall be implemented by the management; those recovery policies shall include a plan of the restoration process which is tested at regular intervals at least annually.

Systems that are critical for the security of payments shall be monitored and events relevant to information security shall be recorded. Operator logs shall be used to ensure that information system problems are identified. Operator logs shall be regularly reviewed on a sample basis, based on the criticality of the operations. System monitoring shall be used to check the effectiveness of controls which are identified as critical for the security of payments and to verify conformity to an access policy model.

Exchanges of information between organisations shall be based on a formal exchange policy, carried out in line with exchange agreements among the involved parties and shall be compliant with any relevant legislation. Third party software components employed in the exchange of information with TARGET2 (like software received from a Service Bureau in scenario 2 of the scope section of the TARGET2 self-certification arrangement document) must be used under a formal agreement with the third party.

Requirement 1.9: Access control

Access to information assets shall be justified on the basis of business requirements (need-to-know ⁽¹⁾) and according to the established framework of corporate policies (including the information security policy). Clear access control rules shall be defined based on the principle of least privilege ⁽²⁾ to reflect closely the needs of the corresponding business and IT processes. Where relevant (e.g. for backup management) logical access control should be consistent with physical access control unless there are adequate compensatory controls in place (e.g. encryption, personal data anonymisation).

Formal and documented procedures shall be in place to control the allocation of access rights to information systems and services that fall within the scope of the Payment Transaction Chain. The procedures shall cover all stages in the lifecycle of user access, from the initial registration of new users to the final deregistration of users that no longer require access.

Special attention shall be given, where appropriate, to the allocation of access rights of such criticality that the abuse of those access rights could lead to a severe adverse impact on the operations of the participant (e.g. access rights allowing system administration, override of system controls, direct access to business data).

Appropriate controls shall be put in place to identify, authenticate and authorise users at specific points in the organisation's network, e.g. for local and remote access to systems in the Payment Transaction Chain. Personal accounts shall not be shared in order to ensure accountability.

For passwords, rules shall be established and enforced by specific controls to ensure that passwords cannot be easily guessed, e.g. complexity rules and limited-time validity. A safe password recovery and/or reset protocol shall be established.

A policy shall be developed and implemented on the use of cryptographic controls to protect the confidentiality, authenticity and integrity of information. A key management policy shall be established to support the use of cryptographic controls.

There shall be policy for viewing confidential information on screen or in print (e.g. a clear screen, a clear desk policy) to reduce the risk of unauthorised access.

When working remotely, the risks of working in an unprotected environment shall be considered and appropriate technical and organisational controls shall be applied.

Requirement 1.10: Information systems acquisition, development and maintenance

Security requirements shall be identified and agreed prior to the development and/or implementation of information systems.

Appropriate controls shall be built into applications, including user-developed applications, to ensure correct processing. These controls shall include the validation of input data, internal processing and output data. Additional controls may be required for systems that process, or have an impact on, sensitive, valuable or critical information. Such controls shall be determined on the basis of security requirements and risk assessment according to the established policies (e.g. information security policy, cryptographic control policy).

⁽¹⁾ The need-to-know principle refers to the identification of the set of information that an individual needs access to in order to carry out her/his duties.

⁽²⁾ The principle of least privilege refers to tailoring a subject's access profile to an IT system in order to match the corresponding business role.

The operational requirements of new systems shall be established, documented and tested prior to their acceptance and use. As regards network security, appropriate controls, including segmentation and secure management, should be implemented based on the criticality of data flows and the level of risk of the network zones in the organisation. There shall be specific controls to protect sensitive information passing over public networks.

Access to system files and program source code shall be controlled and IT projects and support activities conducted in a secure manner. Care shall be taken to avoid exposure of sensitive data in test environments. Project and support environments shall be strictly controlled. Deployment of changes in production shall be strictly controlled. A risk assessment of the major changes to be deployed in production shall be conducted.

Regular security testing activities of systems in production shall also be conducted according to a predefined plan based on the outcome of a risk assessment, and security testing shall include, at least, vulnerability assessments. All of the shortcomings highlighted during the security testing activities shall be assessed and action plans to close any identified gap shall be prepared and followed up in a timely fashion.

Requirement 1.11: Information security in supplier ⁽³⁾ relationships

To ensure protection of the participant's internal information systems that are accessible by suppliers, information security requirements for mitigating the risks associated with supplier's access shall be documented and formally agreed upon with the supplier.

Requirement 1.12: Management of information security incidents and improvements

To ensure a consistent and effective approach to the management of information security incidents, including communication on security events and weaknesses, roles, responsibilities and procedures, at business and technical level, shall be established and tested to ensure a quick, effective and orderly and safely recover from information security incidents including scenarios related to a cyber-related cause (e.g. a fraud pursued by an external attacker or by an insider). Personnel involved in these procedures shall be adequately trained.

Requirement 1.13: Technical compliance review

A participant's internal information systems (e.g. back office systems, internal networks and external network connectivity) shall be regularly assessed for compliance with the organisation's established framework of policies (e.g. information security policy, cryptographic control policy).

Requirement 1.14: Virtualisation

Guest virtual machines shall comply with all the security controls that are set for physical hardware and systems (e.g. hardening, logging). Controls relating to hypervisors must include: hardening of the hypervisor and the hosting operating system, regular patching, strict separation of different environments (e.g. production and development). Centralised management, logging and monitoring as well as managing of access rights, in particular for high privileged accounts, shall be implemented based on a risk assessment. Guest virtual machines managed by the same hypervisor shall have a similar risk profile.

Requirement 1.15: Cloud computing

The usage of public and/or hybrid cloud solutions in the Payment Transaction Chain must be based on a formal risk assessment, taking into account the technical controls and the contractual clauses related to the cloud solution.

⁽³⁾ A supplier in the context of this exercise should be understood as any third party (and its personnel) which is under contract (agreement), with the institution, to provide a service and under the service agreement the third party (and its personnel) is granted access, either remotely or on-site, to information and/or information systems and/or information processing facilities of the institution in scope or associated to the scope covered under the exercise of the TARGET2 self-certification.

If hybrid cloud solutions are used, it is understood that the criticality level of the overall system is the highest one of the connected systems. All on-premises components of the hybrid solutions must be segregated from the other on-premises systems.

Business continuity management (applicable only to critical participants)

The following requirements (2.1 to 2.6) relate to business continuity management. Each TARGET2 participant classified by the Eurosystem as being critical for the smooth functioning of the TARGET2 system shall have a business continuity strategy in place comprising the following elements.

- Requirement 2.1:* Business continuity plans shall be developed and procedures for maintaining them are in place.
- Requirement 2.2:* An alternate operational site shall be available.
- Requirement 2.3:* The risk profile of the alternate site shall be different from that of the primary site, in order to avoid that both sites are affected by the same event at the same time. For example, the alternate site shall be on a different power grid and central telecommunication circuit from those of the primary business location.
- Requirement 2.4:* In the event of a major operational disruption rendering the primary site inaccessible and/or critical staff unavailable, the critical participant shall be able to resume normal operations from the alternate site, where it shall be possible to properly close the business day and open the following business day(s).
- Requirement 2.5:* Procedures shall be in place to ensure that the processing of transactions is resumed from the alternate site within a reasonable timeframe after the initial disruption of service and commensurate to the criticality of the business that was disrupted.
- Requirement 2.6:* The ability to cope with operational disruptions shall be tested at least once a year and critical staff shall be appropriately trained. The maximum period between tests shall not exceed one year.”
-

ZAŁĄCZNIK II

W załączniku II do decyzji EBC/2007/7 wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 wprowadza się następujące zmiany:

a) definicja terminu „instant payment order” otrzymuje brzmienie:

„— “instant payment order” means, in line with the European Payments Council’s SEPA Instant Credit Transfer (SCT Inst) scheme, a payment instruction which can be executed 24 hours a day any calendar day of the year, with immediate or close to immediate processing and notification to the payer and includes (i) the TIPS DCA to TIPS DCA instant payment orders, (ii) TIPS DCA to TIPS AS technical account instant payment orders, (iii) TIPS AS technical account to TIPS DCA instant payment orders and (iv) TIPS AS technical account to TIPS AS technical account instant payment orders.”;

b) dodaje się następujące definicje:

„— “TIPS ancillary system technical account (TIPS AS technical account)” means an account held by an ancillary system or a CB on an ancillary system’s behalf in the CB’s TARGET2 component system for use by the ancillary system for the purpose of settling instant payments in its own books,

— “TIPS DCA to TIPS AS technical account liquidity transfer order” means the instruction to transfer a specified amount of funds from a TIPS DCA to a TIPS AS technical account to fund the TIPS DCA holder’s position (or the position of another participant of the ancillary system) in the books of the ancillary system,

— “TIPS AS technical account to TIPS DCA liquidity transfer order” means the instruction to transfer a specified amount of funds from a TIPS AS technical account to a TIPS DCA to defund the TIPS DCA holder’s position (or the position of another participant of the ancillary system) in the books of the ancillary system,

— “Network Service Provider (NSP)” means an undertaking that has been awarded a concession with the Eurosystem to provide connectivity services via the Eurosystem Single Market Infrastructure Gateway.”;

c) skreśla się definicję terminu „T2S network service provider”;

2) w art. 4 ust. 2 lit. fc) otrzymuje brzmienie:

„(fc) TIPS DCA to PM liquidity transfer orders and PM to TIPS DCA liquidity transfer orders.”;

3) w art. 4 ust. 2 dodaje się lit. fd) w brzmieniu:

„(fd) TIPS DCA to TIPS AS technical account liquidity transfer orders and TIPS AS technical account to TIPS DCA liquidity transfer orders; and”;

4) w art. 4 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. TARGET2 provides real-time gross settlement for payments in euro, with settlement in central bank money across PM accounts, T2S DCAs and TIPS DCAs. TARGET2 is established and functions on the basis of the SSP through which payment orders are submitted and processed and through which payments are ultimately received in the same technical manner. As far as the technical operation of the T2S DCAs is concerned, TARGET2 is technically established and functions on the basis of the T2S Platform. As far as the technical operation of the TIPS DCAs and TIPS AS technical accounts is concerned, TARGET2 is technically established and functions on the basis of the TIPS Platform. The ECB is the provider of services under these Conditions. Acts and omissions of the SSP-providing NCBs and the 4CBs shall be considered acts and omissions of the ECB, for which it shall assume liability in accordance with Article 21 of this Annex. Participation pursuant to these Conditions shall not create a contractual relationship between T2S DCA holders and the SSP-providing NCBs or the 4CBs when any of the latter acts in that capacity. Instructions, messages or information which a T2S DCA holder receives from, or sends to, the SSP or T2S Platform in relation to the services provided under these Conditions are deemed to be received from, or sent to, the ECB.”;

- 5) w art. 8 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Where the ECB has granted a request by a T2S DCA holder pursuant to paragraph 1, that T2S DCA holder is deemed to have given the participating CSD(s) a mandate to debit the T2S DCA with the amounts relating to securities transactions executed on those securities accounts.”;

- 6) w art. 28 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. T2S DCA holders shall be deemed to be aware of, shall comply with, and shall be able to demonstrate that compliance to the relevant competent authorities with all obligations on them relating to legislation on data protection. They shall be deemed to be aware of, and shall comply with all obligations on them relating to legislation on prevention of money laundering and the financing of terrorism, proliferation-sensitive nuclear activities and the development of nuclear weapons delivery systems, in particular in terms of implementing appropriate measures concerning any payments debited or credited on their T2S DCAs. Prior to entering into the contractual relationship with its T2S network service provider, T2S DCA holders shall ensure that they are informed about its data retrieval policy.”;

- 7) art. 30 otrzymuje brzmienie:

„Article 30

Contractual relationship with an NSP

1. T2S DCA holders shall either:

- (a) have concluded a contract with an NSP within the framework of the concession contract with that NSP in order to establish a technical connection to TARGET2- ECB; or
- (b) connect via another entity which has concluded a contract with an NSP within the framework of the concession contract with that NSP.

2. The legal relationship between a T2S DCA holder and the NSP shall be exclusively governed by the terms and conditions of the separate contract concluded with an NSP as referred to in paragraph 1(a).

3. The services to be provided by the NSP shall not form part of the services to be performed by the ECB in respect of TARGET2.

4. The ECB shall not be liable for any acts, errors or omissions of the NSP (including its directors, staff and subcontractors), or for any acts, errors or omissions of third parties selected by participants to gain access to the NSP's network.”;

- 8) dodaje się art. 34a w brzmieniu:

„Article 34a

Transitional provisions

Once the TARGET system is operational and TARGET2 has ceased operation, T2S DCA holders shall become T2S DCA holders in the TARGET system.”;

- 9) termin „T2S network service provider” (w liczbie pojedynczej oraz w liczbie mnogiej) w art. 6 ust. 1 lit. a) pkt (i), art. 9 ust. 5, art. 10 ust. 6, art. 14 ust. 1 lit. a), art. 22 ust. 1, art. 22 ust. 2, art. 22 ust. 3, art. 27 ust. 5, art. 28 ust. 1, art. 29 ust. 1 załącznika II oraz w pkt 1 dodatku I zastępuje się terminem „NSP”;

- 10) w dodatku I pkt 8 ust. 4 lit. b) otrzymuje brzmienie:

„(b) User-to-application mode (U2A)

U2A permits direct communication between a T2S DCA holder and the T2S GUI. The information is displayed in a browser running on a PC system. For U2A access the IT infrastructure has to be able to support cookies. Further details are described in the T2S User Handbook.”.

ZAŁĄCZNIK III

W załączniku III do decyzji EBC/2007/7 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) Termin „TIPS network service provider” (w liczbie pojedynczej oraz w liczbie mnogiej) w załączniku III zastępuje się terminem „NSP”;
- 2) w art. 1 wprowadza się następujące zmiany:

a) definicja terminu „reachable party” otrzymuje brzmienie:

„— „reachable party” means an entity which: (a) holds a BIC, (b) is designated as a reachable party by a TIPS DCA holder or by an ancillary system; (c) is a correspondent, customer or branch of a TIPS DCA holder or a participant of an ancillary system or a correspondent, customer or branch of a participant of an ancillary system; and (d) is addressable through the TIPS Platform and is able to submit instant payment orders and receive instant payment orders either via the TIPS DCA holder or the ancillary system or, if so authorised by the TIPS DCA holder or by the ancillary system, directly;”;

b) definicja terminu „payment order” otrzymuje brzmienie:

„— „payment order”, except where used in Articles 16 to 18 of this Annex, means an instant payment order, a positive recall answer, a PM to TIPS DCA liquidity transfer order, a TIPS DCA to PM liquidity transfer order, a TIPS AS technical account to TIPS DCA liquidity transfer order or a TIPS DCA to TIPS AS technical account liquidity transfer order;”;

c) definicja terminu „instant payment order” otrzymuje brzmienie:

„— „instant payment order” means, in line with the European Payments Council’s SEPA Instant Credit Transfer (SCT Inst) scheme, a payment instruction which can be executed 24 hours a day any calendar day of the year, with immediate or close to immediate processing and notification to the payer and includes (a) TIPS DCA to TIPS DCA instant payment orders, (b) TIPS DCA to TIPS AS technical account instant payment orders, (c) TIPS AS technical account to TIPS DCA instant payment orders and (d) TIPS AS technical account to TIPS AS technical account instant payment orders;”;

d) dodaje się następujące definicje:

„— „TIPS ancillary system technical account (TIPS AS technical account)” means an account held by an ancillary system or the CB on an ancillary system’s behalf in the CB’s TARGET2 component system for use by that ancillary system for the purpose of settling instant payments in its own books,

— „TIPS DCA to TIPS AS technical account liquidity transfer order” means the instruction to transfer a specified amount of funds from a TIPS DCA to a TIPS AS technical account to fund the TIPS DCA holder’s position (or the position of another participant of the ancillary system) in the books of the ancillary system,

— „TIPS AS technical account to TIPS DCA liquidity transfer order” means the instruction to transfer a specified amount of funds from a TIPS AS technical account to a TIPS DCA to defund the TIPS DCA holder’s position (or the position of another participant of the ancillary system) in the books of the ancillary system,

— „European Payments Council’s SEPA Instant Credit Transfer (SCT Inst) scheme” or “SCT Inst scheme” means an automated, open standards scheme providing a set of interbank rules to be complied with by SCT Inst participants, allowing payment services providers in SEPA to offer an automated, SEPA-wide euro instant credit transfer product,

— „mobile proxy look-up (MPL) service” means a service which enables TIPS DCA holders, ancillary systems using TIPS AS technical accounts and reachable parties, who receive from their customers a request to execute an instant payment order in favour of a beneficiary identified with a proxy (e.g. a mobile number), to retrieve from the central MPL repository the corresponding beneficiary IBAN and the BIC to be used to credit the relevant account in TIPS,

- “Network Service Provider (NSP)” means an undertaking that has been awarded a concession with the Eurosystem to provide connectivity services via the Eurosystem Single Market Infrastructure Gateway,
 - “IBAN” means the international bank account number which uniquely identifies an individual account at a specific financial institution in a particular country.”;
- e) skreśla się definicję terminu „TIPS network service provider”;
- 3) w art. 3 ust. 1 skreśla się odniesienia do terminu „Appendix V: TIPS connectivity technical requirements”;
- 4) w art. 4 wprowadza się następujące zmiany:
- a) w ust. 2 dodaje się lit. k) w brzmieniu:
„(k) TIPS DCA to TIPS AS technical account liquidity transfer orders and TIPS AS technical account to TIPS DCA liquidity transfer orders; and”;
 - b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. TARGET2 provides real-time gross settlement for payments in euro, with settlement in central bank money across PM accounts, T2S DCAs and TIPS DCAs. TARGET2 is established and functions on the basis of the SSP through which payment orders are submitted and processed and through which payments are ultimately received in the same technical manner. As far as the technical operation of the TIPS DCAs and TIPS AS technical accounts is concerned, TARGET2 is technically established and functions on the basis of the TIPS Platform. As far as the technical operation of the T2S DCAs is concerned, TARGET2 is technically established and functions on the basis of the T2S Platform.”;
- 5) w art. 6 ust. 1 lit. a) ppkt (i) otrzymuje brzmienie:
- „(i) install, manage, operate and monitor and ensure the security of the necessary IT infrastructure to connect to the TIPS Platform and submit payment orders to it. In doing so, applicant TIPS DCA holders may involve third parties, but retain sole liability. In particular, unless an instructing party is used, applicant TIPS DCA holders shall enter into an agreement with one or more NSPs to obtain the necessary connection and admissions, in accordance with the technical specifications in Appendix I; and”;
- 6) art. 9 otrzymuje brzmienie:

„Article 9

Contractual relationship with an NSP

1. Participants shall either:
 - (a) conclude a contract with an NSP within the framework of the concession contract with that NSP in order to establish a technical connection to TARGET2-ECB; or
 - (b) connect via another entity which has concluded a contract with an NSP within the framework of the concession contract with that NSP.
 2. The legal relationship between a participant and the NSP shall be exclusively governed by the terms and conditions of their separate contract as referred to in paragraph 1(a).
 3. The services to be provided by the NSP shall not form part of the services to be performed by the ECB in respect of TARGET2.
 4. The ECB shall not be liable for any acts, errors or omissions by the NSP (including its directors, staff and subcontractors), or for any acts, errors or omissions by third parties selected by participants to gain access to the NSP's network.”;
- 7) skreśla się art. 10;

- 8) dodaje się art. 11a w brzmieniu:

„Article 11a

MPL repository

1. The central MPL repository contains the proxy – IBAN mapping table for the purposes of the MPL service.
2. Each proxy may be linked to only one IBAN. An IBAN may be linked to one or multiple proxies.
3. Article 29 shall apply to the data contained in the MPL repository.”;

- 9) skreśla się art. 12 ust. 9;

- 10) art. 16 otrzymuje brzmienie:

„Article 16

Types of payment orders in TIPS DCA

The following are classified as payment orders for the purposes of the TIPS service:

- (a) instant payment orders;
- (b) positive recall answers;
- (c) TIPS DCA to PM liquidity transfer orders;
- (d) TIPS DCA to TIPS AS technical account liquidity transfer orders; and
- (e) TIPS AS technical account to TIPS DCA liquidity transfer orders.”;

- 11) w art. 18 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. After a TIPS DCA to PM liquidity transfer order, a TIPS DCA to TIPS AS technical account liquidity transfer order or a TIPS AS technical account to TIPS DCA liquidity transfer order has been accepted as referred to in Article 17, the TARGET2-ECB shall check whether sufficient funds are available on the payer’s account. If sufficient funds are not available the liquidity transfer order shall be rejected. If sufficient funds are available the liquidity transfer order shall be settled immediately.”;

- 12) w art. 20 ust. 1 lit. b) otrzymuje brzmienie:

„(b) TIPS DCA to PM liquidity transfer orders, positive recall answers and TIPS DCA to TIPS AS technical account liquidity transfer orders are deemed entered into TARGET2-ECB and irrevocable at the moment that the relevant TIPS DCA is debited. TIPS AS technical account to TIPS DCA liquidity transfer orders are deemed entered into TARGET2-ECB and irrevocable at the moment that the relevant TIPS AS technical account is debited.”;

- 13) w art. 30 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. TIPS DCA holders shall be deemed to be aware of, shall comply with and shall be able to demonstrate that compliance to the relevant competent authorities with all obligations on them relating to legislation on data protection. They shall be deemed to be aware of, and shall comply with all obligations on them relating to legislation on prevention of money laundering and the financing of terrorism, proliferation-sensitive nuclear activities and the development of nuclear weapons delivery systems, in particular in terms of implementing appropriate measures concerning any payments debited or credited on their TIPS DCAs. TIPS DCA holders ensure that they are informed about their chosen NSP’s data retrieval policy prior to entering into a contractual relationship with that NSP.”;

- 14) dodaje się art. 35a w brzmieniu:

„Article 35a

Transitional provision

Once the TARGET system is operational and the TARGET2 has ceased operation, TIPS DCA holders shall become TIPS DCA holders in the TARGET system.”;

15) w dodatku I tabela w pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„Message Type	Message Name
Pacs.002	FItoFIPayment Status Report
Pacs.004	PaymentReturn
Pacs.008	FItoFICustomerCreditTransfer
Pacs.028	FItoFIPaymentStatusRequest
camt.003	GetAccount
camt.004	ReturnAccount
camt.005	GetTransaction
camt.006	ReturnTransaction
camt.011	ModifyLimit
camt.019	ReturnBusinessDayInformation
camt.025	Receipt
camt.029	ResolutionOfInvestigation
camt.050	LiquidityCreditTransfer
camt.052	BankToCustomerAccountReport
camt.053	BankToCustomerStatement
camt.054	BankToCustomerDebitCreditNotification
camt.056	FItoFIPaymentCancellationRequest
acmt.010	AccountRequestAcknowledgement
acmt.011	AccountRequestRejection
acmt.015	AccountExcludedMandateMaintenanceRequest
reda.016	PartyStatusAdviceV01
reda.022	PartyModificationRequestV01”

16) w dodatku I pkt 6 ust. 1 lit. b) otrzymuje brzmienie:

„(b) User-to-application mode (U2A)

U2A permits direct communication between a TIPS DCA holder and the TIPS GUI. The information is displayed in a browser running on a PC system. For U2A access the IT infrastructure has to be able to support cookies. Further details are described in the TIPS User Handbook.”;

17) w dodatku IV skreśla się pkt 2;

18) uchyla się dodatek V.

WYTYCZNE

WYTYCZNE EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO (UE) 2021/1759

z dnia 20 lipca 2021 r.

zmieniające wytyczne EBC/2012/27 w sprawie transeuropejskiego zautomatyzowanego błyskawicznego systemu rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym (TARGET2) (EBC/2021/30)

RADA PREZESÓW EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności art. 127 ust. 2 tiret pierwsze i czwarte,

uwzględniając Statut Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, w szczególności art. 3 ust. 1 oraz art. 17, 18 i 22,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 26 kwietnia 2007 r. Rada Prezesów Europejskiego Banku Centralnego przyjęła wytyczne EBC/2007/2⁽¹⁾ regulujące działanie systemu TARGET2, który ustanawia pojedynczą platformę techniczną – jednolitą wspólną platformą (Single Shared Platform, SSP). Wytyczne te zostały przekształcone w 2012 r. jako wytyczne Europejskiego Banku Centralnego EBC/2012/27⁽²⁾.
- (2) W celu zapewnienia skuteczności wprowadzanych regulacji konieczne jest doprecyzowanie, że posiadacze rachunków TIPS DCA i posiadacze rachunków T2S DCA będą podłączeni do TARGET2 za pośrednictwem jednolitego punktu dostępu do infrastruktur rynkowych Eurosystemu odpowiednio od listopada 2021 r. i czerwca 2022 r.
- (3) Aby zapewnić dalszy rozwój systemu TARGET2 w odpowiedzi na zagrożenia dla bezpieczeństwa cybernetycznego, należy doprecyzować i poszerzyć zasady dotyczące przestrzegania wymogów TARGET2 w zakresie ochrony punktów końcowych (endpoint security). Ponadto w celu zapewnienia kompleksowości i zharmonizowania ram prawnych należy dokonać zmian definicji.
- (4) Aby zapewnić dostępność płatności natychmiastowych w całej Unii, posiadacze rachunków w PM, ich uczestnicy pośredni i adresowalni posiadacze BIC, którzy przystąpili do schematu SCT Inst poprzez podpisanie porozumienia o zachowaniu zgodności ze schematem polecenia przelewu natychmiastowego SEPA, powinni być stale osiągalni w ramach platformy TIPS za pośrednictwem rachunku TIPS DCA. Na platformie TIPS powinny być świadczone usługi przelewu środków pieniężnych w pieniądzu banku centralnego na potrzeby systemów zewnętrznych dokonujących rozrachunku płatności natychmiastowych we własnych księgach.
- (5) Po uruchomieniu Projektu Konsolidacja T2-T2S konieczne będzie zachowanie przejrzystości w zakresie sposobów przenoszenia sald z rachunków uczestników w TARGET2 na odpowiednie rachunki w przyszłym systemie TARGET, tak aby zapewnić pewność prawną.
- (6) W celu zapewnienia skutecznego stosowania wytycznych EBC/2012/27 konieczne jest również doprecyzowanie i zaktualizowanie innych ich postanowień.
- (7) Wdrożenie Projektu Konsolidacja T2-T2S będzie również wymagało zmian obowiązujących zasad dotyczących umów zawartych z dostawcami usług sieciowych T2S, które powinny mieć zastosowanie od 13 czerwca 2022 r.
- (8) Wytyczne EBC/2012/27 powinny zatem zostać odpowiednio zmienione,

⁽¹⁾ Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego EBC/2007/2 z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie transeuropejskiego zautomatyzowanego błyskawicznego systemu rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym (TARGET2) (Dz.U. L 237 z 8.9.2007, s. 1).

⁽²⁾ Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego EBC/2012/27 z dnia 5 grudnia 2012 r. w sprawie transeuropejskiego zautomatyzowanego błyskawicznego systemu rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym (TARGET2) (Dz.U. L 30 z 30.1.2013, s. 1).

PRZYJMUJE NINIEJSZE WYTYCZNE:

Artykuł 1

Zmiany

W wytycznych EBC/2012/27 wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. TARGET2 umożliwia rozrachunek brutto w czasie rzeczywistym płatności w euro, przeprowadzany w pieniądzu banku centralnego na rachunkach w PM, rachunkach T2S DCA i rachunkach TIPS DCA. TARGET2 został stworzony i funkcjonuje w oparciu o SSP, za pośrednictwem której na tych samych zasadach technicznych następuje składanie i przetwarzanie zleceń płatniczych oraz otrzymywanie płatności. W zakresie, w jakim dotyczy to technicznych aspektów funkcjonowania rachunków T2S DCA, TARGET2 został technicznie stworzony i funkcjonuje w oparciu o platformę T2S. W zakresie, w jakim dotyczy to technicznych aspektów funkcjonowania rachunków TIPS DCA i rachunków technicznych TIPS AS, TARGET2 został technicznie stworzony i funkcjonuje w oparciu o platformę TIPS.”;

2) w art. 2 wprowadza się następujące zmiany:

a) skreśla się pkt 58;

b) pkt 62 otrzymuje brzmienie:

„62) »zlecenie płatnicze« (payment order) – polecenie przelewu, zlecenie przekazania płynności, instrukcję polecenia zapłaty, zlecenie przekazania płynności z PM do T2S DCA, zlecenie przekazania płynności z T2S DCA do PM, zlecenie przekazania płynności z T2S DCA do T2S DCA, zlecenie przekazania płynności z PM do TIPS DCA, zlecenie przekazania płynności z TIPS DCA do PM, zlecenie przekazania płynności z rachunku technicznego TIPS AS do TIPS DCA, zlecenie przekazania płynności z TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS, zlecenie płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej lub pozytywną odpowiedź na żądanie zwrotu płatności;”;

c) skreśla się pkt 78;

d) pkt 81 otrzymuje brzmienie:

„81) »zlecenie płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej« (instant payment order) – zgodnie ze schematem polecenia przelewu natychmiastowego SEPA (SCT Inst) Europejskiej Rady ds. Płatności – zlecenie płatnicze, które może być realizowane 24 godziny na dobę w dowolnym dniu kalendarzowym przez cały rok, przy przetwarzaniu natychmiastowym lub bliskim natychmiastowemu oraz przy powiadomieniu płatnika, obejmujące: (i) zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej z TIPS DCA do TIPS DCA; (ii) zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej z TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS; (iii) zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej z rachunku technicznego TIPS AS do TIPS DCA; oraz (iv) zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej z rachunku technicznego TIPS AS na rachunek techniczny TIPS AS;”;

e) dodaje się pkt 87–90 w brzmieniu:

„87) »schemat polecenia przelewu natychmiastowego SEPA (SCT Inst) Europejskiej Rady ds. Płatności« (European Payments Council's SEPA Instant Credit Transfer (SCT Inst) scheme) lub »schemat SCT Inst« (SCT Inst scheme) – zautomatyzowany schemat oparty na otwartych standardach, określający zbiór zasad międzybankowych obowiązujących uczestników schematu SCT Inst, umożliwiający dostawcom usług płatniczych w ramach SEPA oferowanie zautomatyzowanego, obejmującego cały obszar SEPA produktu w postaci polecenia przelewu natychmiastowego w euro;

88) »rachunek techniczny TIPS systemu zewnętrznego (rachunek techniczny TIPS AS)« (TIPS ancillary system technical account (TIPS AS technical account)) – rachunek utrzymywany przez system zewnętrzny lub BC w imieniu systemu zewnętrznego, w systemie danego BC będącym komponentem TARGET2, wykorzystywany przez system zewnętrzny na potrzeby rozrachunku płatności natychmiastowych we własnych księgach;

89) »zlecenie przekazania płynności z TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS« (TIPS DCA to TIPS AS technical account liquidity transfer order) – instrukcję przekazania określonej kwoty z rachunku TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS w celu zasilenia pozycji posiadacza rachunku TIPS DCA (lub pozycji innego uczestnika systemu zewnętrznego) w księgach systemu zewnętrznego;

90) »zlecenie przekazania płynności z rachunku technicznego TIPS AS do TIPS DCA« (TIPS AS technical account to TIPS DCA liquidity transfer order) – instrukcję przekazania określonej kwoty z rachunku technicznego TIPS AS na rachunek TIPS DCA w celu odsilenia pozycji posiadacza rachunku TIPS DCA (lub pozycji innego uczestnika systemu zewnętrznego) w księgach systemu zewnętrznego.”;

3) art. 13 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 13

Systemy zewnętrzne

1. BC Eurosystemu świadczą na rzecz systemów zewnętrznych usługi przelewu środków w pieniądzu banku centralnego w PM, z dostępem za pośrednictwem dostawcy usług sieciowych TARGET2. Usługi takie podlegają porozumieniom dwustronnym między BC Eurosystemu a danymi systemami zewnętrznymi.

2. Porozumienia dwustronne z systemami zewnętrznymi stosującymi ASI muszą być zgodne z załącznikiem IV. BC Eurosystemu zapewniają ponadto odpowiednie stosowanie w takich porozumieniach dwustronnych następujących postanowień załącznika II:

- a) art. 8 ust. 1 (wymagania techniczne i prawne),
- b) art. 8 ust. 2–5 (procedura ubiegania się o uczestnictwo), przy czym zamiast wymogu spełnienia kryteriów dostępu określonych w art. 4 do systemu zewnętrznego stosuje się wymóg spełnienia kryteriów dostępu ustalonych w definicji systemu zewnętrznego w art. 1 załącznika II,
- c) harmonogramu operacyjnego określonego w dodatku V,
- d) art. 11 (wymagania dotyczące współpracy i wymiany informacji), z wyjątkiem ust. 8,
- e) art. 27 i 28 (procedury zapewniania ciągłości działania i postępowania w sytuacjach awaryjnych oraz wymogi bezpieczeństwa i procedury kontroli), zgodnie z którymi opłata stosowana jako podstawa obliczania kar pieniężnych za nieprzestrzeganie wymogów bezpieczeństwa na podstawie art. 28 załącznika II stanowi opłatę, o której mowa w załączniku IV pkt 18 ppkt 1 lit. a),
- f) art. 31 (zasady dotyczące odpowiedzialności),
- g) art. 32 (reguły dowodowe),
- h) art. 33 i 34 (okres obowiązywania, wypowiedzenie i zawieszenie uczestnictwa), z wyjątkiem art. 34 ust. 1 lit. b),
- i) art. 35, o ile ma zastosowanie (zamknięcie rachunków w PM),
- j) art. 38 (zasady dotyczące poufności),
- k) art. 39 (wymagania Unii związane z ochroną danych, zapobieganiem praniu brudnych pieniędzy i podobne kwestie),
- l) art. 40 (wymagania dotyczące zawiadomień),
- m) art. 41 (stosunek umowny z dostawcą usług sieciowych TARGET2),
- n) art. 44 (zasady dotyczące prawa właściwego, właściwości sądów i miejsca wykonania świadczenia),
- o) art. 45a ust. 1 (klauzula przejściowa).

3. Porozumienia dwustronne z systemami zewnętrznymi stosującymi interfejs użytkownika powinny być zgodne zarówno z:

- a) załącznikiem II, z wyjątkiem tytułu V oraz dodatków VI i VII, jak i
- b) art. 18 załącznika IV.

Dla celów lit. a) opłata stosowana jako podstawa obliczania kar pieniężnych za nieprzestrzeganie wymogów bezpieczeństwa na podstawie art. 28 załącznika II stanowi opłatę, o której mowa w załączniku IV pkt 18 ppkt 1 lit. a).

4. W drodze wyjątku od postanowień ust. 3 porozumienia dwustronne z systemami zewnętrznymi stosującymi interfejs użytkownika, ale dokonującymi rozrachunku transakcji płatniczych jedynie na rzecz swoich klientów, powinny być zgodne zarówno z:

- a) załącznikiem II, z wyjątkiem tytułu V, art. 36 i dodatków VI i VII, jak i
- b) art. 18 załącznika IV.

Dla celów lit. a) opłata stosowana jako podstawa obliczania kar pieniężnych za nieprzestrzeganie wymogów bezpieczeństwa na podstawie art. 28 załącznika II stanowi opłatę, o której mowa w załączniku IV pkt 18 ppkt 1 lit. a).

5. BC Eurosystemu świadczą usługi przelewu środków w pieniądzu banku centralnego na rzecz systemów zewnętrznych dokonujących rozrachunku płatności natychmiastowych we własnych księgach zgodnie ze schematem SCT Inst wyłącznie na platformie TIPS. Porozumienia dwustronne dotyczące świadczenia takich usług przelewu środków muszą być zgodne z załącznikiem IVa i umożliwiać jedynie rozrachunek płatności natychmiastowych zgodnie ze schematem SCT Inst. W takich dwustronnych porozumieniach stosuje się odpowiednio następujące postanowienia załącznika IIb:

- a) dodatki I, II i III;
 - b) art. 4 (ogólna charakterystyka TARGET2);
 - c) art. 5 (kryteria dostępu), zgodnie z którym system zewnętrzny musi spełniać kryteria dostępu określone w definicji »systemu zewnętrznego« w art. 1 załącznika IIb;
 - d) art. 6 ust. 1 (wymagania techniczne i prawne), z zastrzeżeniem, że zamiast obowiązku zachowania zgodności ze schematem SCT Inst przez podpisanie porozumienia o zachowaniu zgodności ze schematem polecenia przelewu natychmiastowego SEPA, system zewnętrzny ma obowiązek ogłoszenia swojej zgodności ze schematem SCT Inst;
 - e) art. 6 ust. 2–5 (procedura ubiegania się o uczestnictwo), z zastrzeżeniem, że: (i) zamiast obowiązku spełnienia kryteriów dostępu określonych w art. 5 system zewnętrzny musi spełniać kryteria dostępu określone w definicji „systemu zewnętrznego” w art. 1 załącznika IIb oraz (ii) zamiast podlegania obowiązkowi przedstawienia dowodów na zachowanie zgodności ze schematem SCT Inst, system zewnętrzny przedstawia dowód ogłoszenia zgodności ze schematem SCT Inst;
 - f) art. 7 (uzyskiwanie dostępu do platformy TIPS);
 - g) art. 8 (podmioty osiągalne);
 - h) art. 9 (dostawca usług sieciowych);
 - i) art. 11 (TIPS directory);
 - j) art. 11a (repozytorium MPL);
 - k) art. 12 (zobowiązania BC i posiadaczy rachunków), z wyjątkiem ust. 4;
 - l) art. 14 (wymagania dotyczące współpracy i wymiany informacji);
 - m) art. 16 (typy zleceń płatniczych);
 - n) art. 17 (przyjmowanie oraz odrzucanie zleceń płatniczych);
 - o) art. 18 (przetwarzanie zleceń płatniczych);
 - p) art. 19 (żądanie zwrotu płatności);
 - q) art. 20 (moment wprowadzenia, moment nieodwołalności);
 - r) art. 21 (wymogi bezpieczeństwa i zapewnienie ciągłości działania);
 - s) art. 23 (zasady dotyczące odpowiedzialności);
 - t) art. 24 (reguły dowodowe);
 - u) art. 25 i 26 (okres obowiązywania, wypowiedzenie i zawieszenie uczestnictwa), z wyjątkiem art. 26 ust. 1 lit. b) oraz z wyjątkiem art. 26 ust. 4 akapit drugi;
 - v) art. 27, o ile ma zastosowanie (zamknięcie rachunków);
 - w) art. 29 (zasady dotyczące poufności);
 - x) art. 30 (wymagania Unii związane z ochroną danych, zapobieganiem praniu brudnych pieniędzy i podobne kwestie);
 - y) art. 31 (wymagania dotyczące zawiadomień);
 - z) art. 34 (zasady dotyczące prawa właściwego, właściwości sądów i miejsca wykonania świadczenia);
 - aa) art. 35a (klauzula przejściowa).”;
- 4) w art. 17 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Ustępy 1–3a niniejszego artykułu mają także zastosowanie w przypadku zawieszenia lub wypowiedzenia korzystania z interfejsu ASI lub platformy TIPS przez systemy zewnętrzne.”;

- 5) dodaje się art. 27a w brzmieniu:

„Artykuł 27a

Przepis przejściowy

BC Eurosystemu mogą świadczyć usługi przelewu środków w pieniądzu banku centralnego na rzecz systemów zewnętrznych dokonujących rozrachunku płatności natychmiastowych we własnych księgach zgodnie ze schematem SCT Inst, korzystając z interfejsu systemów zewnętrznych do dnia 25 lutego 2022 r.”;

- 6) w załączniku II do wytycznych EBC/2012/27 wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem I do niniejszych wytycznych;
- 7) w załączniku IIa do wytycznych EBC/2012/27 wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem II do niniejszych wytycznych;
- 8) w załączniku IIb do wytycznych EBC/2012/27 wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem III do niniejszych wytycznych;
- 9) w załączniku IV do wytycznych EBC/2012/27 wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem IV do niniejszych wytycznych;
- 10) do wytycznych EBC/2012/27 dodaje się nowy załącznik IVa, zgodnie z załącznikiem V do niniejszych wytycznych.

Artykuł 2

Skuteczność i implementacja

1. Niniejsze wytyczne stają się skuteczne z dniem zawiadomienia o nich krajowych banków centralnych państw członkowskich, których walutą jest euro.
2. Krajowe banki centralne państw członkowskich, których walutą jest euro, podejmują środki konieczne do zapewnienia zgodności z postanowieniami niniejszych wytycznych od dnia 21 listopada 2021 r., z wyjątkiem pkt 1 lit. c), pkt 7 i 9 załącznika II do niniejszych wytycznych, w przypadku których podejmują one konieczne środki i stosują je od dnia 13 czerwca 2022 r. Najpóźniej do dnia 9 września 2021 r. powiadamiają one EBC o treści aktów prawnych i innych czynnościach związanych z tymi środkami.

Artykuł 3

Adresaci

Niniejsze wytyczne są adresowane do wszystkich banków centralnych Eurosystemu.

Sporządzono we Frankfurcie nad Menem dnia 20 lipca 2021 r.

W imieniu Rady Prezesów EBC
Christine LAGARDE
Prezes EBC

ZAŁĄCZNIK I

W załączniku II do wytycznych EBC/2012/27 wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 wprowadza się następujące zmiany:

a) w definicji terminu „grupa” lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a) grupę złożoną z instytucji kredytowych objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym spółki dominującej, w przypadku gdy spółka taka jest zobowiązana do przedstawiania skonsolidowanego sprawozdania finansowego na podstawie Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 27 (IAS 27), przyjętego zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1126/2008 (*) oraz przy założeniu, iż grupa taka składa się: (i) ze spółki dominującej oraz jednej lub większej liczby spółek zależnych; (ii) z dwóch lub większej liczby spółek zależnych spółki dominującej; lub

(*) Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1126/2008 z dnia 3 listopada 2008 r. przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 320 z 29.11.2008, s. 1).”;

b) definicja terminu „zlecenie płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej” otrzymuje brzmienie:

„— »zlecenie płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej« (instant payment order) – zgodnie ze schematem polecenia przelewu natychmiastowego SEPA (SCT Inst) Europejskiej Rady ds. Płatności – zlecenie płatnicze, które może być realizowane 24 godziny na dobę w dowolnym dniu kalendarzowym przez cały rok, przy przetwarzaniu natychmiastowym lub bliskim natychmiastowemu oraz przy powiadomieniu płatnika, obejmujące: (i) zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej z TIPS DCA do TIPS DCA; (ii) zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej z TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS; (iii) zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej z rachunku technicznego TIPS AS do TIPS DCA; oraz (iv) zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej z rachunku technicznego TIPS AS na rachunek techniczny TIPS AS;”;

c) dodaje się następujące definicje:

„— »schemat polecenia przelewu natychmiastowego SEPA (SCT Inst) Europejskiej Rady ds. Płatności« (European Payments Council's SEPA Instant Credit Transfer (SCT Inst) scheme) lub »schemat SCT Inst« (SCT Inst scheme) – zautomatyzowany schemat oparty na otwartych standardach, określający zbiór zasad międzybankowych obowiązujących uczestników schematu SCT Inst, umożliwiający dostawcom usług płatniczych w ramach SEPA oferowanie zautomatyzowanego, obejmującego cały obszar SEPA produktu w postaci polecenia przelewu natychmiastowego w euro;

— »rachunek techniczny TIPS systemu zewnętrznego (rachunek techniczny TIPS AS)« (TIPS ancillary system technical account (TIPS AS technical account)) – rachunek utrzymywany przez system zewnętrzny lub BC w imieniu systemu zewnętrznego w systemie danego BC będącym komponentem TARGET2, wykorzystywany przez system zewnętrzny na potrzeby rozrachunku płatności natychmiastowych we własnych księgach;

— »zlecenie przekazania płynności z TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS« (TIPS DCA to TIPS AS technical account liquidity transfer order) – instrukcję przekazania określonej kwoty z rachunku TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS w celu zasilenia pozycji posiadacza rachunku TIPS DCA (lub pozycji innego uczestnika systemu zewnętrznego) w księgach systemu zewnętrznego;

— »zlecenie przekazania płynności z rachunku technicznego TIPS AS do TIPS DCA« (TIPS AS technical account to TIPS DCA liquidity transfer order) – instrukcję przekazania określonej kwoty z rachunku technicznego TIPS AS na rachunek TIPS DCA w celu odsilenia pozycji posiadacza rachunku TIPS DCA (lub pozycji innego uczestnika systemu zewnętrznego) w księgach systemu zewnętrznego;

— »podmiot osiągalny« (reachable party) – podmiot, który: a) posiada kod BIC; b) jest wyznaczony jako podmiot osiągalny przez posiadacza rachunku TIPS DCA lub przez system zewnętrzny; c) jest korespondentem, klientem lub oddziałem posiadacza rachunku TIPS DCA lub uczestnikiem systemu zewnętrznego, lub też korespondentem, klientem lub oddziałem uczestnika systemu zewnętrznego; oraz d) jest adresowalny za pośrednictwem Platformy TIPS i może składać zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej oraz otrzymywać zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej albo za pośrednictwem posiadacza rachunku TIPS DCA lub systemu zewnętrznego, albo – jeżeli posiadacz rachunku TIPS DCA lub system zewnętrzny wyrazi na to zgodę – bezpośrednio.”;

d) skreśla się definicję „dostawcy usług sieciowych TIPS”;

2) w art. 3 wprowadza się następujące zmiany:

a) w ust 2 lit. fc) otrzymuje brzmienie:

„fc) zlecenia przekazania płynności z TIPS DCA do PM i zlecenia przekazania płynności z PM do TIPS DCA;”;

b) w ust. 2 dodaje się lit. fd) w brzmieniu:

„fd) zlecenia przekazania płynności z TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS oraz zlecenia przekazania płynności z rachunku technicznego TIPS AS do TIPS DCA; oraz”;

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. TARGET2 umożliwia rozrachunek brutto w czasie rzeczywistym płatności w euro, przeprowadzany w pieniądzu banku centralnego na rachunkach w PM, rachunkach T2S DCA i rachunkach TIPS DCA. TARGET2 został stworzony i funkcjonuje w oparciu o SSP, za pośrednictwem której na tych samych zasadach technicznych następuje składanie i przetwarzanie zleceń płatniczych oraz otrzymywanie płatności. W zakresie, w jakim dotyczy to technicznych aspektów funkcjonowania rachunków T2S DCA, TARGET2 został technicznie stworzony i funkcjonuje w oparciu o platformę T2S. W zakresie, w jakim dotyczy to technicznych aspektów funkcjonowania rachunków TIPS DCA i rachunków technicznych TIPS AS, TARGET2 został technicznie stworzony i funkcjonuje w oparciu o platformę TIPS.”;

3) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 5

Uczestnicy bezpośredni

1. Posiadacze rachunków w PM w TARGET2-[oznaczenie BC/kraju] są uczestnikami bezpośrednimi i mają obowiązek spełniać wymogi określone w art. 8 ust. 1 i 2. Uczestnicy ci posiadają co najmniej jeden rachunek w PM w [nazwa BC]. Posiadacze rachunków w PM, którzy zobowiązali się do zachowania zgodności ze schematem SCT Inst przez podpisanie porozumienia o zachowaniu zgodności ze schematem polecenia przelewu natychmiastowego SEPA, mają obowiązek być stale osiągalni na platformie TIPS, albo jako posiadacze rachunku TIPS DCA, albo jako podmioty osiągalne za pośrednictwem posiadacza rachunku TIPS DCA.

2. Posiadacze rachunku w PM są uprawnieni do wyznaczania adresowalnych posiadaczy BIC, bez względu na ich siedzibę. Posiadacze rachunków w PM są uprawnieni do wyznaczania adresowalnych posiadaczy BIC, którzy zobowiązali się do zachowania zgodności ze schematem SCT Inst przez podpisanie porozumienia o zachowaniu zgodności ze schematem polecenia przelewu natychmiastowego SEPA, tylko jeśli takie podmioty są osiągalne na platformie TIPS, albo jako posiadacze rachunku TIPS DCA, albo jako podmioty osiągalne za pośrednictwem posiadacza rachunku TIPS DCA.

3. Posiadacze rachunku w PM mogą wyznaczać inne podmioty jako uczestników pośrednich w PM, pod warunkiem spełnienia warunków określonych w art. 6. Posiadacze rachunków w PM są uprawnieni do wyznaczania jako uczestników pośrednich podmioty, które zobowiązały się do zachowania zgodności ze schematem SCT Inst przez podpisanie porozumienia o zachowaniu zgodności ze schematem polecenia przelewu natychmiastowego SEPA, tylko jeśli takie podmioty są osiągalne na platformie TIPS, albo jako posiadacze rachunku TIPS DCA w [nazwa BC], albo jako podmioty osiągalne za pośrednictwem posiadacza rachunku TIPS DCA.

4. Do dostępu wieloadresowego przez oddziały stosuje się następujące zasady:

- a) instytucja kredytowa w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. a) lub b) niniejszego załącznika, która została przyjęta jako posiadacz rachunku w PM, może udzielić dostępu do swojego rachunku w PM jednemu lub większej liczbie własnych oddziałów mających siedzibę w Unii lub EOG w celu bezpośredniego składania zleceń płatniczych lub otrzymywania płatności, pod warunkiem iż [nazwa BC] został o tym odpowiednio powiadomiony;
- b) w sytuacji, gdy oddział instytucji kredytowej został przyjęty jako posiadacz rachunku w PM, inne oddziały tej samej osoby prawnej lub jej centrala, w obu przypadkach pod warunkiem posiadania siedziby w Unii lub EOG, mogą uzyskiwać dostęp do rachunku w PM takiego oddziału, pod warunkiem że odpowiednio powiadomiony został [nazwa BC].”;

4) w art 12 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Rachunki w PM oraz subkonta takich rachunków podlegają oprocentowaniu w wysokości niższej z następujących wartości: zera procent lub stopy depozytu w banku centralnym, z wyjątkiem sytuacji, w której rachunki takie są wykorzystywane w celu przechowywania rezerw obowiązkowych lub nadwyżek rezerw.

Obliczanie i wypłata oprocentowania z tytułu utrzymywanych rezerw obowiązkowych podlega przepisom rozporządzenia Rady (WE) nr 2531/98 (*) oraz rozporządzenia Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2021/378 (EBC/2021/1) (**).

Obliczanie i wypłata oprocentowania z tytułu utrzymywanych nadwyżek rezerw podlega decyzji (UE) 2019/1743 (EBC/2019/31) (**).

(*) Rozporządzenie Rady (WE) nr 2531/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczące stosowania stóp rezerw obowiązkowych przez Europejski Bank Centralny (Dz.U. L 318 z 27.11.1998, s. 1).

(**) Rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2021/378 z dnia 22 stycznia 2021 r. w sprawie stosowania wymogów dotyczących utrzymywania rezerwy obowiązkowej (EBC/2021/1) (Dz.U. L 73 z 3.3.2021, s. 1).

(***) Decyzja Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2019/1743 z dnia 15 października 2019 r. w sprawie oprocentowania nadwyżek rezerw oraz niektórych depozytów (EBC/2019/31) (Dz.U. L 267 z 21.10.2019, s. 12).”;

5) art. 28 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 28

Wymogi bezpieczeństwa i procedury kontroli

1. Obowiązkiem uczestników jest wdrożenie odpowiednich narzędzi kontroli w zakresie bezpieczeństwa, chroniących systemy przed nieuprawnionym dostępem i wykorzystaniem. Uczestnicy ponoszą wyłączną odpowiedzialność za odpowiednią ochronę poufności, integralności i dostępności ich systemów.

2. Uczestnicy informują [nazwa BC] o wszystkich incydentach związanych z bezpieczeństwem w ich infrastrukturze technicznej, jak również, w razie potrzeby, o incydentach związanych z bezpieczeństwem występujących w infrastrukturze technicznej podmiotów zewnętrznych. [Nazwa BC] może żądać dodatkowych informacji dotyczących incydentu, a także, w razie potrzeby, podjęcia przez uczestnika odpowiednich środków w celu zapobieżenia powtórzeniu się takiego incydentu.

3. [Nazwa BC] może nałożyć dodatkowe wymagania w zakresie bezpieczeństwa, w szczególności w zakresie cyberbezpieczeństwa lub zapobiegania oszustwom, na wszystkich uczestników lub też na uczestników uważanych przez niego za krytycznych.

4. Uczestnicy przekazują [nazwa BC]: (i) stały dostęp do swojego potwierdzenia zgodności z wymogami wybranego przez nich dostawcy usług sieciowych w zakresie ochrony punktów końcowych (endpoint security); oraz (ii) corocznie – oświadczenie o samocertyfikacji dotyczącej systemu TARGET2 opublikowane na stronie internetowej [nazwa BC] oraz na stronie internetowej EBC w języku angielskim.

4a. [Nazwa BC] dokonuje oceny oświadczeń o samocertyfikacji uczestników w odniesieniu do stopnia zapewnienia przez nich zgodności z każdym z wymogów samocertyfikacji dotyczącej systemu TARGET2. Wymogi te określono w dodatku VIII, który, wraz z innymi dodatkami wskazanymi w art. 2 ust. 1, stanowi integralną część niniejszych warunków uczestnictwa.

4b. Stopień zapewnienia przez uczestnika zgodności z wymogami samocertyfikacji dotyczącej systemu TARGET2 klasyfikuje się w następujący sposób, przy rosnącym stopniu braku zgodności: »pełna zgodność«, »niewielka niezgodność« lub »poważna niezgodność«. Stosuje się następujące kryteria: pełna zgodność zostaje osiągnięta, gdy uczestnicy spełniają 100% wymogów; niewielka niezgodność ma miejsce, gdy uczestnik spełnia mniej niż 100%, ale co najmniej 66% wymogów, a poważna niezgodność ma miejsce wówczas, gdy uczestnik spełnia mniej niż 66% wymogów. Jeśli uczestnik wykaże, że dany wymóg nie ma do niego zastosowania, dla celów kategoryzacji uznaje się, że taki wymóg jest spełniony. Uczestnik, który nie osiągnie pełnej zgodności, przedkłada plan działania wskazujący, w jaki sposób zamierza ją osiągnąć. [Nazwa BC] informuje odpowiednie organy nadzoru o statusie zgodności takiego uczestnika.

4c. Jeżeli uczestnik odmawia udzielenia stałego dostępu do swojego poświadczenia zgodności z wymogami wybranego przez siebie dostawcy usług sieciowych w zakresie ochrony punktów końcowych (endpoint security) lub nie przedstawi samocertyfikacji dotyczącej systemu TARGET2, poziom zgodności uczestnika klasyfikuje się jako »poważną niezgodność«.

4d. [Nazwa BC] dokonuje ponownych ocen zgodności uczestników z częstotliwością roczną.

4e. [Nazwa BC] może nałożyć na uczestników, których poziom zgodności został oceniony jako »niewielka niezgodność« lub »poważna niezgodność«, następujące środki naprawcze, w porządku rosnącym według stopnia dotkliwości:

(i) wzmożone monitorowanie: zobowiązanie uczestnika do przekazywania [nazwa BC] miesięcznych sprawozdań, podpisanych przez członka kadry kierowniczej wyższego szczebla, dotyczących postępów w usuwaniu niezgodności. Uczestnik ponosi dodatkowo miesięczną karę pieniężną za każdy rachunek, którego dotyczy niezgodność, równą miesięcznej opłacie ponoszonej przez uczestnika określonej w pkt 1 dodatku VI, z wyłączeniem opłat transakcyjnych. Taki środek naprawczy może zostać nałożony w przypadku, gdy wobec uczestnika drugi raz z kolei zostanie wydana ocena stwierdzająca niewielką niezgodność lub gdy zostanie wobec niego wydana ocena stwierdzająca poważną niezgodność;

(ii) zawieszenie: uczestnictwo w TARGET2-[oznaczenie BC/kraju] może zostać zawieszono w okolicznościach opisanych w art. 34 ust. 2 lit. b) i c) niniejszego załącznika. W drodze odstępstwa od art. 34 niniejszego załącznika uczestnik zostaje powiadomiony o takim zawieszeniu z trzymiesięcznym wyprzedzeniem. Uczestnik ponosi miesięczną karę pieniężną za każdy zawieszony rachunek równą podwójnej miesięcznej opłacie ponoszonej przez uczestnika określonej w pkt 1 dodatku VI, z wyłączeniem opłat transakcyjnych. Taki środek naprawczy może zostać nałożony w przypadku, gdy wobec uczestnika drugi raz z kolei zostanie wydana ocena stwierdzająca poważną niezgodność;

(iii) wypowiedzenie: uczestnictwo w TARGET2-[oznaczenie BC/kraju] może zostać wypowiedziane w okolicznościach opisanych w art. 34 ust. 2 lit. b) i c) niniejszego załącznika. W drodze odstępstwa od art. 34 niniejszego załącznika uczestnik zostaje powiadomiony o takim wypowiedzeniu z trzymiesięcznym wyprzedzeniem. Uczestnik ponosi dodatkową karę pieniężną w wysokości 1 000 EUR za każdy zamknięty rachunek. Taki środek naprawczy może zostać nałożony, jeżeli uczestnik nie usunął poważnej niezgodności w sposób zadowalający dla [nazwa BC] w terminie trzech miesięcy od dnia zawieszenia.

5. Uczestnicy, którzy udostępniają swój rachunek w PM osobom trzecim zgodnie z art. 5 ust. 2, 3 i 4, przeciwdziałają ryzyku wynikającemu z takiego udostępniania zgodnie z wymogami bezpieczeństwa określonymi w ust. 1–4 niniejszego artykułu. Samocertyfikacja, o której mowa w ust. 4, wskazuje, że uczestnik nakłada na osoby trzecie, które mają dostęp do rachunku w PM tego uczestnika, wymogi dostawcy usług sieciowych TARGET2 w zakresie ochrony punktów końcowych (endpoint security).”;

6) w art. 39 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Przyjmuje się, że uczestnicy są świadomi wszystkich obowiązków ciążących na nich w związku z przepisami o ochronie danych, mają oni obowiązek przestrzegania takich obowiązków oraz muszą być w stanie wykazać ich przestrzeganie przed właściwymi organami. Przyjmuje się, że uczestnicy są świadomi wszystkich obowiązków ciążących na nich w związku z przepisami o zapobieganiu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, działalności łączącej się z ryzykiem rozprzestrzeniania broni jądrowej oraz rozwoju środków przenoszenia broni jądrowej. Uczestnicy mają obowiązek wykonywania tych obowiązków w szczególności poprzez podejmowanie odpowiednich środków dotyczących płatności obciążających lub uznających ich rachunki w PM. Przed nawiązaniem stosunku umownego z dostawcą usług sieciowych TARGET2 uczestnicy mają obowiązek upewnić się, że są im znane zasady przechowywania danych stosowane przez tego dostawcę usług sieciowych TARGET2.”;

7) dodaje się art. 45a w brzmieniu:

„Artykuł 45a

Przepisy przejściowe

1. Po uruchomieniu systemu TARGET i zaprzestaniu działania systemu TARGET2 salda rachunków w PM przekazywane są na odpowiednie rachunki posiadacza rachunku w systemie TARGET.

2. Wymóg, zgodnie z którym posiadacze rachunków w PM, uczestnicy pośredni i adresowalni posiadacze BIC zachowujący zgodność ze schematem SCT Inst muszą być osiągalni na platformie TIPS zgodnie z art. 5, stosuje się od dnia 25 lutego 2022 r.”;

8) w dodatku I pkt 8 ppkt 4 lit. b) otrzymuje brzmienie:

„b) tryb użytkownik-aplikacja (user-to-applicaton mode – U2A)

Tryb U2A umożliwia bezpośrednią komunikację pomiędzy uczestnikiem a ICM. Informacje wyświetlane są w przeglądarce działającej na systemie PC (SWIFT Alliance WebStation lub inny interfejs, który może być wymagany przez SWIFT). W celu uzyskania dostępu w trybie U2A infrastruktura informatyczna musi obsługiwać pliki cookies. Dalsze szczegóły zawarte są w podręczniku użytkownika ICM.”;

9) w dodatku IV pkt 6 lit. g) otrzymuje brzmienie:

„g) w celu awaryjnego przetwarzania zleceń płatniczych uczestnicy ustanowią kwalifikowane aktywa jako zabezpieczenie. Podczas przetwarzania awaryjnego przychodzące płatności awaryjne mogą zostać wykorzystane do pokrycia wychodzących zapasowych płatności awaryjnych. W ramach przetwarzania awaryjnego [nazwa BC] może nie uwzględniać dostępnej płynności uczestników.”;

10) dodaje się nowy dodatek VIII do załącznika II do wytycznych EBC/2012/27 w brzmieniu określonym w załączniku VI do niniejszych wytycznych.

ZAŁĄCZNIK II

W załączniku IIa do wytycznych EBC/2012/27 wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 wprowadza się następujące zmiany:

a) definicja terminu „zlecenie płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej” otrzymuje brzmienie:

„— »zlecenie płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej« (instant payment order) – zgodnie ze schematem polecenia przelewu natychmiastowego SEPA (SCT Inst) Europejskiej Rady ds. Płatności – zlecenie płatnicze, które może być realizowane 24 godziny na dobę w dowolnym dniu kalendarzowym przez cały rok, przy przetwarzaniu natychmiastowym lub bliskim natychmiastowemu oraz przy powiadomieniu płatnika, obejmujące: (i) zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej z TIPS DCA do TIPS DCA; (ii) zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej z TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS; (iii) zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej z rachunku technicznego TIPS AS do TIPS DCA; oraz (iv) zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej z rachunku technicznego TIPS AS na rachunek techniczny TIPS AS;”;

b) dodaje się następujące definicje:

„— »rachunek techniczny TIPS systemu zewnętrznego (rachunek techniczny TIPS AS)« (TIPS ancillary system technical account (TIPS AS technical account)) – rachunek utrzymywany przez system zewnętrzny lub BC w imieniu systemu zewnętrznego w systemie danego BC będącym komponentem TARGET2, przeznaczony do wykorzystania przez system zewnętrzny na potrzeby rozrachunku płatności natychmiastowych we własnych księgach;

— »zlecenie przekazania płynności z TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS« (TIPS DCA to TIPS AS technical account liquidity transfer order) – instrukcję przekazania określonej kwoty z rachunku TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS w celu zasilenia pozycji posiadacza rachunku TIPS DCA (lub pozycji innego uczestnika systemu zewnętrznego) w księgach systemu zewnętrznego;

— »zlecenie przekazania płynności z rachunku technicznego TIPS AS do TIPS DCA« (TIPS AS technical account to TIPS DCA liquidity transfer order) – instrukcję przekazania określonej kwoty z rachunku technicznego TIPS AS na rachunek TIPS DCA w celu odsilenia pozycji posiadacza rachunku TIPS DCA (lub pozycji innego uczestnika systemu zewnętrznego) w księgach systemu zewnętrznego;

— »dostawca usług sieciowych« (Network Service Provider, NSP) – przedsiębiorstwo, które uzyskało koncesję od Eurosystemu na świadczenie usług łączności za pośrednictwem jednolitego punktu dostępu do infrastruktury rynkowej Eurosystemu.”;

c) skreśla się definicję „dostawcy usług sieciowych T2S”;

2) w art. 4 ust. 2 lit. fc) otrzymuje brzmienie:

„fc) zlecenia przekazania płynności z TIPS DCA do PM i zlecenia przekazania płynności z PM do TIPS DCA;”;

3) w art. 4 ust. 2 dodaje się lit. fd) w brzmieniu:

„fd) zlecenia przekazania płynności z TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS oraz zlecenia przekazania płynności z rachunku technicznego TIPS AS do TIPS DCA; oraz”;

4) w art. 4 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. TARGET2 umożliwia rozrachunek brutto w czasie rzeczywistym płatności w euro, przeprowadzany w pieniądzu banku centralnego na rachunkach w PM, rachunkach T2S DCA i rachunkach TIPS DCA. TARGET2 został stworzony i funkcjonuje w oparciu o SSP, za pośrednictwem której na tych samych zasadach technicznych następuje składanie i przetwarzanie zleceń płatniczych oraz otrzymywanie płatności. W zakresie, w jakim dotyczy to technicznych aspektów funkcjonowania rachunków T2S DCA, TARGET2 został technicznie stworzony i funkcjonuje w oparciu o platformę T2S. W zakresie, w jakim dotyczy to technicznych aspektów funkcjonowania rachunków TIPS DCA i rachunków technicznych TIPS AS, TARGET2 został technicznie stworzony i funkcjonuje w oparciu o platformę TIPS. Podmiotem świadczącym usługi na podstawie niniejszych warunków uczestnictwa jest [nazwa BC]. Działania i zaniechania KBC dostarczających SSP oraz 4BC są uważane za działania i zaniechania [nazwa BC], za które ponosi on odpowiedzialność zgodnie z art. 21 niniejszego załącznika. Uczestnictwo na podstawie niniejszych warunków uczestnictwa nie prowadzi do powstania stosunków umownych między posiadaczami rachunków T2S DCA a KBC dostarczającymi SSP albo 4BC w zakresie, w jakim KBC działają w tym charakterze. Instrukcje, komunikaty lub informacje otrzymywane przez posiadacza rachunku T2S DCA z SSP albo platformy T2S lub przesyłane przez uczestnika do SSP albo platformy T2S w związku z usługami świadczonymi na podstawie niniejszych warunków uczestnictwa uważa się za otrzymywane od [nazwa BC] lub wysyłane do [nazwa BC].”;

5) w art. 8 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku gdy [nazwa BC] uwzględnił wniosek posiadacza rachunku T2S DCA zgodnie z ust. 1, uznaje się, że ten posiadacz rachunku T2S DCA upoważnił uczestniczące CSD do obciążenia rachunku T2S DCA kwotami związanymi z transakcjami, których przedmiotem są papiery wartościowe, realizowanymi na tych rachunkach papierów wartościowych.”;

6) w art. 28 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Przyjmuje się, że posiadacze rachunków T2S DCA są świadomi wszystkich obowiązków ciążących na nich w związku z przepisami o ochronie danych, mają oni obowiązek przestrzegania takich obowiązków oraz muszą być w stanie wykazać ich przestrzeganie przed właściwymi organami. Przyjmuje się, że posiadacze rachunków T2S DCA są świadomi wszystkich obowiązków ciążących na nich w związku z przepisami o zapobieganiu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, działalności łączącej się z ryzykiem rozprzestrzeniania broni jądrowej oraz rozwoju środków przenoszenia broni jądrowej. Posiadacze rachunków T2S DCA mają obowiązek wykonywania tych obowiązków w szczególności poprzez podejmowanie odpowiednich środków dotyczących płatności obciążających lub uznających ich rachunki T2S DCA. Przed nawiązaniem stosunku umownego z dostawcą usług sieciowych T2S posiadacze rachunków T2S DCA mają obowiązek upewnić się, że są im znane stosowane przez tego dostawcę usług sieciowych T2S zasady przechowywania danych.”;

7) art. 30 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 30

Stosunek umowny z dostawcą usług sieciowych

1. Posiadacze rachunków T2S DCA mają obowiązek:

- a) zawrzeć umowę z dostawcą usług sieciowych w ramach umowy dotyczącej koncesji z tym dostawcą w celu ustanowienia połączenia technicznego do systemu TARGET2-[nazwa BC]; albo
- b) połączyć się za pośrednictwem innego podmiotu, który zawarł umowę z dostawcą usług sieciowych w ramach umowy dotyczącej koncesji z tym dostawcą.

2. Stosunek prawny między posiadaczem rachunku T2S DCA a dostawcą usług sieciowych podlega wyłącznie warunkom odrębnej umowy zawartej z dostawcą usług sieciowych, o której mowa w ust. 1 lit. a).

3. Usługi świadczone przez dostawcę usług sieciowych nie stanowią części usług świadczonych przez [nazwa BC] w związku z TARGET2.

4. [Nazwa BC] nie ponosi odpowiedzialności za działania, błędy czy zaniechania dostawcy usług sieciowych (w tym jego kierowników, pracowników i zleceniobiorców) ani za żadne działania, błędy czy zaniechania osób trzecich wybranych przez uczestników w celu uzyskania dostępu do sieci danego dostawcy usług sieciowych.”;

8) dodaje się art. 34a w brzmieniu:

„Artykuł 34a

Przepisy przejściowe

Po uruchomieniu systemu TARGET i zaprzestaniu działania systemu TARGET2 posiadacze rachunków T2S DCA stają się posiadaczami rachunków T2S DCA w systemie TARGET.”;

9) odniesienia do „dostawcy usług sieciowych T2S” (w liczbie pojedynczej lub mnogiej) w art. 6 ust. 1 lit. a) ppkt (i), art. 9 ust. 5, art. 10 ust. 6, art. 14 ust. 1 lit. a), art. 22 ust. 1, 2 i 3, art. 27 ust. 5, art. 28 ust. 1, art. 29 ust. 1 załącznika IIa oraz w pkt 1 dodatku I zastępuje się odniesieniami do „dostawcy usług sieciowych”;

10) w dodatku I pkt 7 ppkt 1 lit. b) otrzymuje brzmienie:

„b) tryb użytkownik-aplikacja (user-to-applicaton mode – U2A)

Tryb U2A umożliwia bezpośrednią komunikację pomiędzy posiadaczem rachunku T2S DCA a T2S GUI. Informacje wyświetlane są w przeglądarce działającej na PC. W celu uzyskania dostępu w trybie U2A infrastruktura informatyczna musi obsługiwać pliki cookies. Dalsze szczegóły zawarte są w podręczniku użytkownika T2S.”.

ZAŁĄCZNIK III

W załączniku IIb wytycznych EBC/2012/27 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) Odniesienia do „dostawcy usług sieciowych TIPS” (w liczbie pojedynczej lub mnogiej) w art. 17 ust. 1 lit. a), art. 24 ust. 1 i 2, art. 26 ust. 2 lit. d), art. 29 ust. 6, pkt 1 dodatku I, pkt 6 ppkt 1 dodatku I oraz pkt 3 ppkt 3 lit. b) dodatku II zastępuje się odniesieniami do „dostawcy usług sieciowych”;
- 2) w art. 1 wprowadza się następujące zmiany:
 - a) definicja terminu „podmiot osiągalny” otrzymuje brzmienie:

„— »podmiot osiągalny« (reachable party) – podmiot, który: a) posiada kod BIC; b) jest wyznaczony jako podmiot osiągalny przez posiadacza rachunku TIPS DCA lub przez system zewnętrzny; c) jest korespondentem, klientem lub oddziałem posiadacza rachunku TIPS DCA lub uczestnikiem systemu zewnętrznego, lub też korespondentem, klientem lub oddziałem uczestnika systemu zewnętrznego; oraz d) jest adresowalny za pośrednictwem Platformy TIPS i może składać zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej oraz otrzymywać zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej albo za pośrednictwem posiadacza rachunku TIPS DCA lub systemu zewnętrznego, albo – jeżeli posiadacz rachunku TIPS DCA lub system zewnętrzny wyrazi na to zgodę – bezpośrednio;”;
 - b) definicja terminu „zlecenie płatnicze” otrzymuje brzmienie:

„— »zlecenie płatnicze« (payment order) – z wyjątkiem użycia w art. 16–18 niniejszego załącznika – zlecenie płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej, pozytywną odpowiedź na żądanie zwrotu płatności, zlecenie przekazania płynności z PM do TIPS DCA, zlecenie przekazania płynności z TIPS DCA do PM, zlecenie przekazania płynności z rachunku technicznego TIPS AS do TIPS DCA, zlecenie przekazania płynności z TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS;”;
 - c) definicja terminu „zlecenie płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej” otrzymuje brzmienie:

„— »zlecenie płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej« (instant payment order) – zgodnie ze schematem polecenia przelewu natychmiastowego SEPA (SCT Inst) Europejskiej Rady ds. Płatności – zlecenie płatnicze, które może być realizowane 24 godziny na dobę w dowolnym dniu kalendarzowym przez cały rok, przy przetwarzaniu natychmiastowym lub bliskim natychmiastowemu oraz przy powiadomieniu płatnika, obejmujące: (i) zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej z TIPS DCA do TIPS DCA; (ii) zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej z TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS; (iii) zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej z rachunku technicznego TIPS AS do TIPS DCA; oraz (iv) zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej z rachunku technicznego TIPS AS na rachunek techniczny TIPS AS;”;
 - d) dodaje się następujące definicje:

„— »rachunek techniczny TIPS systemu zewnętrznego (rachunek techniczny TIPS AS)« (TIPS ancillary system technical account (TIPS AS technical account)) – rachunek utrzymywany przez system zewnętrzny lub BC w imieniu systemu zewnętrznego w systemie danego BC będącym komponentem TARGET2, wykorzystywany przez ten system zewnętrzny na potrzeby rozrachunku płatności natychmiastowych we własnych księgach;

— »zlecenie przekazania płynności z TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS« (TIPS DCA to TIPS AS technical account liquidity transfer order) – instrukcję przekazania określonej kwoty z rachunku TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS w celu zasilenia pozycji posiadacza rachunku TIPS DCA (lub pozycji innego uczestnika systemu zewnętrznego) w księgach systemu zewnętrznego;

— »zlecenie przekazania płynności z rachunku technicznego TIPS AS do TIPS DCA« (TIPS AS technical account to TIPS DCA liquidity transfer order) – instrukcję przekazania określonej kwoty z rachunku technicznego TIPS AS na rachunek TIPS DCA w celu odsilenia pozycji posiadacza rachunku TIPS DCA (lub pozycji innego uczestnika systemu zewnętrznego) w księgach systemu zewnętrznego;

— »schemat polecenia przelewu natychmiastowego SEPA (SCT Inst) Europejskiej Rady ds. Płatności« (European Payments Council’s SEPA Instant Credit Transfer (SCT Inst) scheme) lub »schemat SCT Inst« (SCT Inst scheme) – zautomatyzowany schemat oparty na otwartych standardach, określający zbiór zasad międzybankowych obowiązujących uczestników schematu SCT Inst, umożliwiający dostawcom usług płatniczych w ramach SEPA oferowanie zautomatyzowanego, obejmującego cały obszar SEPA produktu w postaci polecenia przelewu natychmiastowego w euro;

— »usługa sprawdzania adresów proxy dla urządzeń przenośnych (MPL)« (mobile proxy look-up (MPL) service) – usługa, która umożliwia posiadaczom rachunku TIPS DCA, systemom zewnętrznym korzystającym z rachunków technicznych TIPS AS i podmiotom osiągalnym, którzy otrzymują od swoich klientów wniosek o wykonanie zlecenia płatniczego dotyczącego płatności natychmiastowej na rzecz beneficjenta identyfikowanego za pomocą adresu proxy (np. numeru telefonu komórkowego), uzyskanie z centralnego repozytorium MPL odpowiedniego numeru IBAN beneficjenta i kodu BIC, które mają być wykorzystane do uznania odpowiedniego rachunku w TIPS;

— »dostawca usług sieciowych« (Network Service Provider, NSP) – przedsiębiorstwo, które uzyskało koncesję od Eurosystemu na świadczenie usług łączności za pośrednictwem jednolitego punktu dostępu do infrastruktury rynkowej Eurosystemu;

- »IBAN« (IBAN) – międzynarodowy numer rachunku bankowego, który jednoznacznie identyfikuje indywidualny rachunek w określonej instytucji finansowej w określonym państwie.”;
- e) skreśla się definicję „dostawcy usług sieciowych TIPS”;
- 3) w art. 3 ust. 1 skreśla się odniesienie do „Dodatku V: Wymagania techniczne dotyczące łączności w odniesieniu do TIPS”;
- 4) w art. 4 wprowadza się następujące zmiany:
- a) w ust. 2 dodaje się lit. ia) w brzmieniu:
- „ia) zlecenia przekazania płynności z TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS oraz zlecenia przekazania płynności z rachunku technicznego TIPS AS do TIPS DCA; oraz”;
- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. TARGET2 umożliwia rozrachunek brutto w czasie rzeczywistym płatności w euro, przeprowadzany w pieniądzu banku centralnego na rachunkach w PM, rachunkach T2S DCA i rachunkach TIPS DCA. TARGET2 został stworzony i funkcjonuje w oparciu o SSP, za pośrednictwem której na tych samych zasadach technicznych następuje składanie i przetwarzanie zleceń płatniczych oraz otrzymywanie płatności. W zakresie, w jakim dotyczy to technicznych aspektów funkcjonowania rachunków TIPS DCA i rachunków technicznych TIPS AS, TARGET2 został technicznie stworzony i funkcjonuje w oparciu o platformę TIPS. W zakresie, w jakim dotyczy to technicznych aspektów funkcjonowania rachunków T2S DCA, TARGET2 został technicznie stworzony i funkcjonuje w oparciu o platformę T2S.”;
- 5) w art. 6 ust. 1 lit. a) ppkt (i) otrzymuje brzmienie:
- „(i) zapewnić instalację, zarządzanie, obsługę, monitorowanie i bezpieczeństwo infrastruktury informatycznej niezbędnej do przyłączenia do platformy TIPS oraz do składania w nim zleceń płatniczych. Spełniając te wymagania, podmioty ubiegające się o rachunek TIPS DCA mogą korzystać z usług osób trzecich, ponoszą jednak wyłączną odpowiedzialność w tym zakresie. W szczególności, o ile nie korzysta się z usług podmiotu przekazującego, podmioty ubiegające się o rachunek TIPS DCA zawierają umowę z jednym lub wieloma dostawcami usług sieciowych w celu uzyskania niezbędnego połączenia oraz dostępu, zgodnie ze specyfikacjami technicznymi zawartymi w dodatku I; oraz”;
- 6) art. 9 otrzymuje brzmienie:
- „Artykuł 9

Stosunek umowny z dostawcą usług sieciowych

1. Uczestnicy mają obowiązek:
- a) zawrzeć umowę z dostawcą usług sieciowych w ramach umowy dotyczącej koncesji z tym dostawcą w celu ustanowienia połączenia technicznego do systemu TARGET2-[nazwa BC/oznaczenie kraju]; albo
- b) połączyć się za pośrednictwem innego podmiotu, który zawarł umowę z dostawcą usług sieciowych w ramach umowy dotyczącej koncesji z tym dostawcą.
2. Stosunek prawny między uczestnikiem a dostawcą usług sieciowych podlega wyłącznie warunkom odrębnej umowy zawartej między nimi, o której mowa w ust. 1 lit. a).
3. Usługi świadczone przez dostawcę usług sieciowych nie stanowią części usług świadczonych przez [nazwa BC] w związku z TARGET2.
4. [Nazwa BC] nie ponosi odpowiedzialności za działania, błędy czy zaniechania dostawcy usług sieciowych (w tym jego kierowników, pracowników i zleceniobiorców) ani za żadne działania, błędy czy zaniechania osób trzecich wybranych przez uczestników w celu uzyskania dostępu do sieci danego dostawcy usług sieciowych.”;
- 7) skreśla się art. 10;
- 8) dodaje się art. 11a w brzmieniu:

„Artykuł 11a

Repozytorium MPL

1. Centralne repozytorium MPL zawiera tabelę mapowania proxy-IBAN na potrzeby usługi MPL.
2. Każdy adres proxy może być powiązany tylko z jednym numerem IBAN. Numer IBAN może być powiązany z jednym lub wieloma adresami proxy.
3. Do danych zawartych w repozytorium MPL stosuje się art. 29.”;
- 9) skreśla się art. 12 ust. 9;
- 10) w art. 15 ust. 5 otrzymuje brzmienie:
- „5. Rachunki TIPS DCA podlegają oprocentowaniu w wysokości niższej z następujących wartości: zera procent lub stopy depozytu w banku centralnym, z wyjątkiem sytuacji, w której rachunki takie są wykorzystywane w celu przechowywania rezerw obowiązkowych lub nadwyżek rezerw.

Obliczanie i wypłata oprocentowania z tytułu utrzymywanych rezerw obowiązkowych podlega przepisom rozporządzenia Rady (WE) nr 2531/98 (*) oraz rozporządzenia Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2021/378 (EBC/2021/1) (**).

Obliczanie i wypłata oprocentowania z tytułu utrzymywanych nadwyżek rezerw podlega decyzji (UE) 2019/1743 (EBC/2019/31) (***)

(*) Rozporządzenie Rady (WE) nr 2531/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczące stosowania stóp rezerw obowiązkowych przez Europejski Bank Centralny (Dz.U. L 318 z 27.11.1998, s. 1).

(**) Rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego (UE) nr 2021/378 z dnia 22 stycznia 2021 r. w sprawie stosowania wymogów dotyczących utrzymywania rezerwy obowiązkowej (EBC/2021/1) (Dz.U. L 73 z 3.3.2021, s. 1).

(***) Decyzja Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2019/1743 z dnia 15 października 2019 r. w sprawie oprocentowania nadwyżek rezerw oraz niektórych depozytów (EBC/2019/31) (Dz.U. L 267 z 21.10.2019, s. 12).”;

11) art. 16 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 16

Typy zleceń płatniczych na rachunkach TIPS DCA

Na potrzeby usługi TIPS za zlecenia płatnicze uznaje się:

- a) zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowej;
- b) pozytywne odpowiedzi na żądanie zwrotu płatności;
- c) zlecenia przekazania płynności z TIPS DCA do PM;
- d) zlecenia przekazania płynności z TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS; oraz
- e) zlecenia przekazania płynności z rachunku technicznego TIPS AS do TIPS DCA.”;

12) w art. 18 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Po przyjęciu zlecenia przekazania płynności z TIPS DCA do PM, zlecenia przekazania płynności z TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS lub zlecenia przekazania płynności z rachunku technicznego TIPS AS do TIPS DCA, zgodnie z art. 17, TARGET2-[oznaczenie BC/kraju] sprawdza, czy na rachunku płatnika dostępne są wystarczające środki. W przypadku braku wystarczających środków zlecenie przekazania płynności zostaje odrzucone. W przypadku dostępności wystarczających środków rozrachunek zlecenia przekazania płynności następuje natychmiast.”;

13) w art. 20 ust. 1 lit. b) otrzymuje brzmienie:

„b) zlecenia przekazania płynności z TIPS DCA do PM, pozytywne odpowiedzi na żądanie zwrotu płatności oraz zlecenia przekazania płynności z TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS uznaje się za wprowadzone do systemu TARGET2-[oznaczenie BC/kraju] i nieodwołalne w momencie obciążenia odpowiedniego rachunku TIPS DCA. Zlecenia przekazania płynności z rachunku technicznego TIPS AS do TIPS DCA uznaje się za wprowadzone do systemu TARGET2-[oznaczenie BC/kraju] i nieodwołalne w momencie obciążenia odpowiedniego rachunku technicznego TIPS AS.”;

14) w art. 30 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Przyjmuje się, że posiadacze rachunków TIPS DCA są świadomi wszystkich obowiązków ciążących na nich w związku z przepisami o ochronie danych, mają oni obowiązek przestrzegania takich obowiązków oraz muszą być w stanie wykazać ich przestrzeganie przed właściwymi organami. Przyjmuje się, że posiadacze rachunków TIPS DCA są świadomi wszystkich obowiązków ciążących na nich w związku z przepisami o zapobieganiu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, działalności łączącej się z ryzykiem rozprzestrzeniania broni jądrowej oraz rozwoju środków przenoszenia broni jądrowej. Posiadacze rachunków TIPS DCA mają obowiązek wykonywania tych obowiązków w szczególności poprzez podejmowanie odpowiednich środków dotyczących płatności obciążających lub uznających ich rachunki TIPS DCA. Przed nawiązaniem stosunku umownego z dostawcą usług sieciowych posiadacze rachunków TIPS DCA mają obowiązek upewnić się, że są im znane zasady przechowywania danych stosowane przez takiego dostawcę.”;

15) dodaje się art. 35a w brzmieniu:

„Artykuł 35a

Przepis przejściowy

Po uruchomieniu systemu TARGET i zaprzestaniu działania systemu TARGET2 posiadacze rachunków TIPS DCA stają się posiadaczami rachunków TIPS DCA w systemie TARGET.”;

16) w dodatku I tabela w pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„Rodzaj komunikatu	Nazwa komunikatu
Pacs.002	FItoFIPayment Status Report
Pacs.004	PaymentReturn
Pacs.008	FItoFICustomerCreditTransfer
Pacs.028	FItoFIPaymentStatusRequest
camt.003	GetAccount
camt.004	ReturnAccount
camt.005	GetTransaction
camt.006	ReturnTransaction
camt.011	ModifyLimit
camt.019	ReturnBusinessDayInformation
camt.025	Receipt
camt.029	ResolutionOfInvestigation
camt.050	LiquidityCreditTransfer
camt.052	BankToCustomerAccountReport
camt.053	BankToCustomerStatement
camt.054	BankToCustomerDebitCreditNotification
camt.056	FItoFIPaymentCancellationRequest
acmt.010	AccountRequestAcknowledgement
acmt.011	AccountRequestRejection
acmt.015	AccountExcludedMandateMaintenanceRequest
reda.016	PartyStatusAdviceV01
reda.022	PartyModificationRequestV01”

17) w dodatku I pkt 6 ppkt 1 lit. b) otrzymuje brzmienie:

„b) tryb użytkownik-aplikacja (user-to-application mode – U2A)

Tryb U2A umożliwia bezpośrednią komunikację pomiędzy posiadaczem rachunku TIPS DCA a TIPS GUI. Informacje wyświetlane są w przeglądarce działającej na PC. W celu uzyskania dostępu w trybie U2A infrastruktura informatyczna musi obsługiwać pliki cookies. Dalsze szczegóły zawarte są w podręczniku użytkownika TIPS.”;

18) w dodatku IV skreśla się pkt 2;

19) uchyla się dodatek V.

ZAŁĄCZNIK IV

W załączniku IV do wytycznych EBC/2012/27 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w pkt 14 ppkt 14 lit. d) otrzymuje brzmienie:
„d) zlecenia SWIFT przesyłane komunikatem MT 103 nie mogą być składane.”;
- 2) w pkt 18 ppkt 1 lit. b) wiersz pierwszy tabeli otrzymuje brzmienie:

„Zakres	Od (mln EUR/dzień operacyjny)	Do (mln EUR/dzień operacyjny)	Opłata roczna (EUR)	Opłata miesięczna (EUR)”
---------	-------------------------------	-------------------------------	---------------------	--------------------------

- 3) w pkt 18 ppkt 1 lit. d) skreśla się ostatni akapit.

ZAŁĄCZNIK V

Do wytycznych EBC/2012/27 dodaje się załącznik IVa brzmieniu:

„ZAŁĄCZNIK IVa

USŁUGA TIPS DLA SYSTEMÓW ZEWNĘTRZNYCH DOKONUJĄCYCH ROZRACHUNKU PŁATNOŚCI NATYCHMIASTOWYCH

1. Definicje

W uzupełnieniu definicji zawartych w art. 1 załącznika IIb użyte w niniejszym załączniku terminy oznaczają:

- 1) »bank centralny systemu zewnętrznego« (ancillary system central bank, ASCB) – BC Eurosystemu, z którym dany system zewnętrzny dokonujący rozrachunku płatności natychmiastowych we własnych księgach zawarł porozumienie dwustronne w sprawie rozrachunku płatności natychmiastowych systemu zewnętrznego;
- 2) »wolumen bazowy brutto« (underlying gross volume) – liczbę płatności natychmiastowych poddanych rozrachunkowi we własnych księgach systemu zewnętrznego i zrealizowanych ze środków utrzymywanych na rachunku technicznym TIPS AS. Nie obejmuje on płatności natychmiastowych na rachunki techniczne TIPS DCA lub inne rachunki techniczne TIPS AS ani dokonywanych z takich rachunków;
- 3) »podmiot przekazujący« (instructing party) – podmiot, który został wskazany jako taki przez system zewnętrzny i który ma prawo wysyłać zlecenia płatnicze na platformę TIPS lub otrzymywać zlecenia płatnicze z platformy TIPS w imieniu tego systemu zewnętrznego lub podmiotu osiągalnego tego systemu zewnętrznego.

2. Wprowadzenie zleceń płatniczych do systemu i ich nieodwołalność

Stosowanie postanowień art. 20 załącznika IIb w odniesieniu do chwili wprowadzenia do odpowiedniego systemu będącego komponentem systemu TARGET2 zleceń płatniczych dotyczących płatności natychmiastowych, pozytywnych odpowiedzi na żądanie zwrotu płatności, zleceń przekazania płynności z TIPS DCA na rachunek techniczny TIPS AS oraz zleceń przekazania płynności z rachunku technicznego TIPS AS do TIPS DCA nie uchybia regulaminom systemów zewnętrznych przewidującym jako chwilę wprowadzenia poleceń przelewu do systemu lub chwilę ich nieodwołalności moment wcześniejszy niż chwila wprowadzenia odpowiedniego zlecenia płatniczego do odpowiedniego systemu będącego komponentem systemu TARGET2.

3. Rachunki wspierające rozrachunek płatności natychmiastowych we własnych księgach systemów zewnętrznych

- 1) W celu wspierania rozrachunku płatności natychmiastowych związanych z systemami zewnętrznymi w TIPS, otwiera się jeden rachunek techniczny TIPS AS.
- 2) Rachunek techniczny TIPS AS jest identyfikowalny za pomocą niepowtarzalnego numeru rachunku o długości do 34 znaków i ma strukturę określoną w tabeli:

	Nazwa	Format	Treść
Część A	Rodzaj rachunku	Dokładnie 1 znak	»A« dla rachunku technicznego systemu zewnętrznego
	Kod kraju banku centralnego	Dokładnie 2 znaki	Kod ISO kraju 3166-1
	Kod waluty	Dokładnie 3 znaki	EUR
Część B	Posiadacz rachunku	Dokładnie 11 znaków	BIC
Część C	Podklasyfikacja rachunku	Do 17 znaków	Dowolny tekst (alfanumeryczny) dostarczony przez posiadacza rachunku.

- 3) Saldo rachunków technicznych TIPS AS może w czasie dnia wynosić zero lub być dodatnie oraz może być dodatnie do następnego dnia. Saldo pozostające na rachunku do kolejnego dnia podlega zasadom w zakresie oprocentowania mającym zastosowanie do środków gwarancyjnych zgodnie z art. 11 niniejszych wytycznych.

4. Procedura rozrachunkowa

- 1) System zewnętrzny korzysta z rachunku technicznego TIPS AS do gromadzenia niezbędnej płynności przez jego członków rozliczających na potrzeby zasilenia ich pozycji.
- 2) Na żądanie system zewnętrzny otrzymuje informację o uznaniu i obciążeniu jego rachunku technicznego TIPS AS.
- 3) System zewnętrzny może wysyłać zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowych i pozytywne odpowiedzi na żądanie zwrotu płatności do każdego posiadacza rachunku TIPS DCA lub systemu zewnętrznego TIPS. System zewnętrzny odbiera i przetwarza zlecenia płatnicze dotyczące płatności natychmiastowych, żądania zwrotu płatności i pozytywne odpowiedzi na żądanie zwrotu płatności od każdego posiadacza rachunku TIPS DCA lub systemu zewnętrznego TIPS.

5. Interfejs użytkownika

- 1) Posiadacz rachunku technicznego TIPS AS ma dostęp do platformy TIPS w trybie A2A i może również połączyć się w trybie U2A bezpośrednio lub za pośrednictwem jednego lub większej liczby podmiotów przekazujących.
- 2) Dostęp do platformy TIPS umożliwi posiadaczom rachunków technicznych TIPS AS:
 - a) dostęp do informacji dotyczących ich rachunków oraz zarządzanie limitem wykorzystania salda;
 - b) inicjowanie zleceń przekazania płynności z rachunku technicznego TIPS AS do TIPS DCA; oraz
 - c) zarządzanie określonymi danymi statycznymi.

6. Taryfa opłat i fakturowanie

- 1) System zewnętrzny w TIPS podlega łącznie:
 - a) opłacie za transakcje, obliczonej na tej samej podstawie, co zestawienie opłat dla posiadaczy rachunków TIPS DCA zawarte w dodatku IV do załącznika IIb;
 - b) opłacie opartej na wolumenie bazowym brutto płatności natychmiastowych poddawanych rozrachunkowi na własnej platformie systemu zewnętrznego i realizowanych z zasilonych wcześniej pozycji na rachunku technicznym TIPS AS. Opłata wynosi 0,0005 EUR za płatność natychmiastową.
- 2) Wolumen bazowy brutto płatności natychmiastowych systemu zewnętrznego jest obliczany przez bank centralny systemu zewnętrznego każdego miesiąca na podstawie wolumenu bazowego brutto w poprzednim miesiącu, zaokrąglonego w dół do najbliższych dziesięciu tysięcy i zgłoszonego przez system zewnętrzny najpóźniej do trzeciego dnia operacyjnego następnego miesiąca. Obliczony wolumen brutto stosuje się do obliczenia opłaty w następnym miesiącu.
- 3) Systemy zewnętrzne otrzymują od swoich banków centralnych systemów zewnętrznych faktury za poprzedni miesiąc obliczone na podstawie opłat określonych w ppkt 1 niniejszego punktu nie później niż dziewiątego dnia operacyjnego kolejnego miesiąca. Płatności realizowane są nie później niż czternastego dnia operacyjnego miesiąca, w którym wystawiona została faktura, na rachunek wskazany przez bank centralny systemu zewnętrznego, albo kwotami takich opłat obciąża się rachunek wskazany przez system zewnętrzny.
- 4) Do celów taryf opłat i fakturowania na podstawie niniejszego załącznika:
 - a) system zewnętrzny, który został wskazany jako system na mocy dyrektywy 98/26/WE, traktuje się jako oddzielny system zewnętrzny, niezależnie od tego, czy jest on prowadzony przez podmiot prawny, który jest operatorem innego systemu zewnętrznego;
 - b) system zewnętrzny, który nie został wskazany jako system na mocy dyrektywy 98/26/WE, traktuje się jako oddzielny system zewnętrzny, jeżeli spełnia on następujące kryteria:
 - (i) jest to formalne porozumienie w formie umowy lub aktu prawnego;
 - (ii) posiada więcej niż jednego [członka] [uczestnika] [z wyłączeniem operatora tego systemu];
 - (iii) jest on ustanowiony dla celów działalności polegającej na rozliczaniu, nettingu lub rozrachunku płatności lub transakcji papierami wartościowymi między uczestnikami; oraz
 - (iv) stosuje on wspólne zasady i standardowe umowy w odniesieniu do rozliczania, nettingu i rozrachunku płatności i papierów wartościowych między uczestnikami.
- 5) Opłaty do celów fakturowania na podstawie niniejszego artykułu za okres od dnia 1 grudnia 2021 r. do dnia 28 lutego 2022 r., są równe średniej całkowitej kwoty opłat uwzględnionych w fakturach za wrzesień, październik i listopad 2021 r.”.

ZAŁĄCZNIK VI

Do załącznika II do wytycznych EBC/2012/27 dodaje się dodatek VIII w brzmieniu:

„Dodatek VIII

Wymogi dotyczące zarządzania bezpieczeństwem informacji i zarządzania ciągłością działania**Zarządzanie bezpieczeństwem informacji**

Niniejsze wymogi mają zastosowanie do każdego uczestnika, chyba że uczestnik wykaże, że dany wymóg nie ma do niego zastosowania. Określając zakres stosowania niniejszych wymogów w ramach swojej infrastruktury, uczestnik powinien zidentyfikować elementy wchodzące w skład łańcucha transakcji płatniczych (Payment Transaction Chain, PTC). W szczególności łańcuch transakcji płatniczych rozpoczyna się w punkcie wejścia (Point of Entry, PoE), tj. w systemie odpowiedzialnym za tworzenie transakcji (np. stacje robocze, aplikacje związane z obsługą klienta, aplikacje związane z zapleczem administracyjnym, oprogramowanie pośredniczące), a kończy się w systemie odpowiedzialnym za wysyłanie wiadomości do SWIFT (np. SWIFT VPN Box) lub do internetu (w przypadku dostępu za pośrednictwem internetu).

Wymóg 1.1: Polityka bezpieczeństwa informacji

Kadra kierownicza określa jasny kierunek polityki zgodny z celami biznesowymi oraz wykazuje wsparcie i zaangażowanie na rzecz bezpieczeństwa informacji poprzez stanowienie, zatwierdzenie i utrzymywanie polityki bezpieczeństwa informacji mającej na celu zarządzanie bezpieczeństwem informacji i odpornością cybernetyczną w całej organizacji w zakresie identyfikacji, oceny i ograniczania zagrożeń dla bezpieczeństwa informacji i cyberodporności. Polityka ta powinna obejmować co najmniej następujące sekcje: cele, zakres (w tym takie obszary jak organizacja, kadry, zarządzanie aktywami itp.) oraz zasady i podział obowiązków.

Wymóg 1.2: Organizacja wewnętrzna

W celu wdrożenia polityki bezpieczeństwa informacji w ramach organizacji należy ustanowić zasady dotyczące bezpieczeństwa informacji. Kadra kierownicza koordynuje proces ustanawiania zasad dotyczących bezpieczeństwa informacji oraz dokonuje przeglądu tego procesu w celu zapewnienia wdrożenia polityki bezpieczeństwa informacji w całej organizacji (zgodnie z wymogiem 1.1), w tym przeznaczenia na ten cel wystarczających zasobów i rozdzielenia w tym celu obowiązków w zakresie bezpieczeństwa.

Wymóg 1.3: Podmioty zewnętrzne

Bezpieczeństwo informacji i infrastruktury przetwarzania informacji w organizacji nie powinno być ograniczone przez wprowadzanie podmiotu zewnętrznego/podmiotów zewnętrznych lub dostarczanych przez nie produktów lub usług, ani też przez poleganie na takich podmiotach, produktach lub usługach. Dostęp podmiotów zewnętrznych do infrastruktury przetwarzania informacji w organizacji musi podlegać kontroli. W przypadku gdy podmioty zewnętrzne albo produkty lub usługi osób trzecich wymagają dostępu do infrastruktury przetwarzania informacji w organizacji, przeprowadza się ocenę ryzyka w celu określenia skutków dla bezpieczeństwa i wymogów w zakresie kontroli. Kontrole uzgadnia się i określa w umowie z każdym odpowiednim podmiotem zewnętrznym.

Wymóg 1.4: Zarządzanie aktywami

Wszystkie aktywa informacyjne, procesy biznesowe i bazowe systemy informacyjne, takie jak systemy operacyjne, infrastruktura, aplikacje biznesowe, gotowe produkty, usługi i aplikacje opracowane przez użytkownika, wchodzące w zakres łańcucha transakcji płatniczych, muszą być ewidencjonowane i mieć wyznaczonego właściciela. Wyznacza się podmioty odpowiedzialne za utrzymanie i funkcjonowanie odpowiednich kontroli procesów biznesowych i powiązanych komponentów informatycznych w celu zabezpieczenia zasobów informacyjnych. Uwaga: właściciel może w stosownych przypadkach zalecać prowadzenie konkretnych kontroli, ale pozostaje odpowiedzialny za właściwą ochronę aktywów.

Wymóg 1.5: Klasyfikacja aktywów informacyjnych

Aktywa informacyjne klasyfikuje się pod względem ich znaczenia dla sprawnego świadczenia usługi przez uczestnika. Klasyfikacja wskazuje potrzebę, priorytety oraz stopień ochrony wymagane przy posługiwaniu się aktywami informacyjnymi w odpowiednich procesach biznesowych, a także uwzględnia bazowe komponenty informatyczne. Schemat klasyfikacji aktywów informacyjnych zatwierdzony przez kadrę kierowniczą stosuje się w celu określenia odpowiedniego zestawu ochronnych środków kontroli przez cały cykl istnienia aktywów informacyjnych (w tym w odniesieniu do usuwania i niszczenia aktywów informacyjnych) oraz w celu informowania o potrzebie przyjęcia konkretnych sposobów postępowania.

Wymóg 1.6: Bezpieczeństwo kadrowe

Obowiązki w zakresie bezpieczeństwa określa się przed zatrudnieniem w odpowiednim opisie stanowiska pracy oraz w warunkach zatrudnienia. Wszyscy kandydaci na pracowników, wykonawcy i użytkownicy będący osobami trzecimi podlegają odpowiedniemu sprawdzeniu, zwłaszcza w przypadku stanowisk pracy o newralgicznym charakterze. Pracownicy, wykonawcy i osoby trzecie korzystające z infrastruktury przetwarzania informacji podpisują umowę dotyczącą ich roli i obowiązków w zakresie bezpieczeństwa. Zapewnia się, aby wszyscy pracownicy, wykonawcy i użytkownicy będący osobami trzecimi mieli odpowiedni poziom świadomości, a także zapewnia się im kształcenie i szkolenia w zakresie procedur bezpieczeństwa oraz właściwego korzystania z infrastruktury przetwarzania informacji w celu zminimalizowania ewentualnych zagrożeń dla bezpieczeństwa. W odniesieniu do pracowników ustanawia się formalną procedurę dyscyplinarną dotyczącą postępowania w przypadku naruszenia zasad bezpieczeństwa. Należy wprowadzić wymogi gwarantujące zarządzanie procesem odejścia z organizacji lub przeniesienia w ramach organizacji pracownika, wykonawcy lub użytkownika będącego osobą trzecią, a także zapewniające kompletny zwrot całego sprzętu i odebranie wszystkich praw dostępu.

Wymóg 1.7: Bezpieczeństwo fizyczne i środowiskowe

Infrastruktura służąca przetwarzaniu informacji krytycznych lub wrażliwych musi być zlokalizowana w strefach bezpiecznych, chronionych środkami bezpieczeństwa o określonych parametrach, z odpowiednimi zabezpieczeniami i kontrolą dostępu. Infrastruktura taka musi być fizycznie zabezpieczona przed nieuprawnionym dostępem, uszkodzeniem i nieuprawnioną ingerencją. Dostęp do niej może być przyznawany wyłącznie osobom objętym zakresem wymogu 1.6. Należy ustanowić procedury i normy w celu ochrony fizycznych nośników zawierających zasoby informacyjne w trakcie ich przenoszenia.

Sprzęt musi być chroniony przed zagrożeniami fizycznymi i środowiskowymi. Ochrona sprzętu (w tym sprzętu używanego poza obiektem) oraz ochrona przed usunięciem mienia jest konieczna w celu zmniejszenia ryzyka nieuprawnionego dostępu do informacji oraz zabezpieczenia informacji lub sprzętu przed utratą lub uszkodzeniem. Szczególne środki mogą być wymagane w celu ochrony przed zagrożeniami fizycznymi oraz zabezpieczenia urządzeń pomocniczych, takich jak infrastruktura zasilania elektrycznego i okablowanie.

Wymóg 1.8: Zarządzanie operacyjne

Ustanawia się obowiązki i procedury dotyczące zarządzania infrastrukturą przetwarzania informacji i korzystania z niej obejmujące wszystkie systemy bazowe w każdym ogniwie łańcucha transakcji płatniczych.

W odniesieniu do procedur operacyjnych, w tym technicznego zarządzania systemami informatycznymi, w stosownych przypadkach wprowadza się podział obowiązków w celu zmniejszenia ryzyka niewłaściwego wykorzystania systemu w wyniku niedbalstwa lub działania umyślnego. W przypadku gdy podział obowiązków nie może zostać wprowadzony z powodu udokumentowanych obiektywnych przyczyn, po przeprowadzeniu formalnej analizy ryzyka przeprowadza się dodatkowe kontrole. Należy wprowadzić kontrole w celu zapobiegania wprowadzaniu oraz wykrywania złośliwych kodów dla systemów w ramach łańcucha transakcji płatniczych. Należy również wprowadzić kontrole (w tym uświadamiać użytkowników) mające na celu zapobieganie złośliwym kodom, ich wykrywanie i usuwanie. Stosowane mogą być wyłączanie kody przenośne pochodzące z zaufanych źródeł (np. podpisane komponenty Microsoft COM i aplety Java). Konfiguracja przeglądarki (np. stosowanie rozszerzeń i wtyczek) podlega ścisłej kontroli.

Kadra kierownicza wdraża politykę tworzenia kopii zapasowych i odzyskiwania danych; polityka odzyskiwania danych obejmuje plan procesu przywracania danych, który podlega testowaniu w regularnych odstępach czasu, co najmniej raz w roku.

Monitoruje się systemy, które mają kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa płatności, a zdarzenia istotne dla bezpieczeństwa informacji są rejestrowane. W celu zapewnienia identyfikacji problemów z systemem informatycznym wykorzystuje się rejestry operatora. Rejestry operatora są poddawane regularnym przeglądom na zasadzie próby, w oparciu o znaczenie operacji. Monitorowanie systemu stosuje się w celu sprawdzania skuteczności kontroli, które zostały zidentyfikowane jako kluczowe dla bezpieczeństwa płatności, oraz w celu weryfikacji zgodności z modelem polityki dostępu.

Wymiana informacji między organizacjami opiera się na formalnej polityce wymiany informacji, odbywa się zgodnie z porozumieniami o wymianie informacji między zaangażowanymi stronami i musi być zgodna z mającymi zastosowanie przepisami prawa. Komponenty oprogramowania osób trzecich wykorzystywane do wymiany informacji z systemem TARGET2 (takie jak oprogramowanie otrzymane z biura serwisowego (Service Bureau) w scenariuszu 2 sekcji określającej zakres dokumentu zawierającego ustalenia w sprawie samocertyfikacji dotyczącej systemu TARGET2) mogą być wykorzystywane tylko na podstawie formalnej umowy z osobą trzecią.

Wymóg 1.9: Kontrola dostępu

Dostęp do aktywów informacyjnych musi być uzasadniony potrzebami biznesowymi (na zasadzie wiedzy koniecznej ⁽¹⁾) oraz być zgodny z ustanowionymi ramami polityki korporacyjnej (w tym polityką bezpieczeństwa informacji). Określa się jasne zasady kontroli dostępu w oparciu o zasadę najmniejszego uprzywilejowania ⁽²⁾, w celu dokładnego odzwierciedlenia potrzeb wynikających z odpowiednich procesów biznesowych i informatycznych. W stosownych przypadkach (np. w przypadku zarządzania kopiami zapasowymi) logiczna kontrola dostępu powinna być spójna z fizyczną kontrolą dostępu, chyba że stosowane są odpowiednie kontrole dodatkowe (np. szyfrowanie, anonimizacja danych osobowych).

Należy wprowadzić formalne i udokumentowane procedury kontroli przyznawania praw dostępu do systemów i usług informatycznych, które wchodzą w zakres łańcucha transakcji płatniczych. Procedury te muszą obejmować wszystkie etapy przyznawania dostępu, od pierwszej rejestracji nowych użytkowników po końcowe wyrejestrowanie użytkowników, którym dostęp nie jest już potrzebny.

W szczególności sposób należy traktować przypadki, w których udzielane są prawa dostępu o znaczeniu na tyle krytycznym, że ich nadużycie może mieć poważny niekorzystny wpływ na działalność uczestnika (np. prawa dostępu umożliwiające administrowanie systemem, obchodzenie kontroli systemu lub bezpośredni dostęp do danych biznesowych).

Należy wprowadzić odpowiednie kontrole w celu identyfikacji, uwierzytelniania i upoważniania użytkowników w określonych punktach w ramach sieci danej organizacji, np. w odniesieniu do stacjonarnego i zdalnego dostępu do systemów w ramach łańcucha transakcji płatniczych. W celu zapewnienia możliwości pociągania do odpowiedzialności niedozwolone jest udostępnianie innym kont osobistych.

W odniesieniu do haseł ustanawia się i wdraża szczególne kontrole mające na celu zapewnienie, aby hasła nie mogły być łatwo odgadnięte, np. zasady dotyczące ich złożoności i ograniczonego okresu, przez który pozostają one ważne. Należy wprowadzić protokół bezpiecznego odzyskiwania lub resetowania hasła.

Należy opracować i wdrożyć politykę stosowania kontroli kryptograficznych w celu ochrony poufności, autentyczności i integralności informacji. Należy ustanowić politykę zarządzania kluczami w celu umożliwienia stosowania kontroli kryptograficznych.

Należy stosować zasady wyświetlania informacji poufnych na ekranie lub w druku (np. politykę „czystego ekranu” i „czystego biurka”) w celu ograniczenia ryzyka nieuprawnionego dostępu do nich.

Należy uwzględnić ryzyko pracy w środowisku niezabezpieczonym w ramach pracy zdalnej i stosować odpowiednie kontrole techniczne i organizacyjne.

Wymóg 1.10: Zakup, rozwój i utrzymanie systemów informatycznych

Przed opracowaniem lub wdrożeniem systemów informatycznych należy określić i uzgodnić wymagania bezpieczeństwa.

W aplikacje, w tym aplikacje opracowane przez użytkowników, muszą być wbudowane odpowiednie narzędzia kontroli w celu zapewnienia prawidłowego ich stosowania. Kontrole te muszą obejmować walidację danych wejściowych, przetwarzania wewnętrznego i danych wyjściowych. Dodatkowe kontrole mogą być wymagane w przypadku systemów przetwarzających lub mających wpływ na informacje wrażliwe, informacje o dużej wartości lub informacje krytyczne. Kontrole takie określa się na podstawie wymogów bezpieczeństwa i oceny ryzyka zgodnie z ustalonymi politykami (np. polityką bezpieczeństwa informacji, polityką kontroli kryptograficznych).

⁽¹⁾ Zasada wiedzy koniecznej (need-to-know principle) odnosi się do identyfikacji zbioru informacji, do których dana osoba potrzebuje mieć dostęp w celu wykonywania swoich obowiązków.

⁽²⁾ Zasada najmniejszego uprzywilejowania odnosi się do dostosowania profilu dostępu danego podmiotu do systemu informatycznego do jego roli biznesowej.

Przed akceptacją i użyciem nowych systemów należy ustanowić, udokumentować i przetestować wymogi operacyjne dla tych systemów. Należy wprowadzić odpowiednie kontrole w odniesieniu do bezpieczeństwa sieciowego, w tym segmentację i bezpieczne zarządzanie, w oparciu o stopień krytyczności przepływu danych i poziom ryzyka poszczególnych stref sieci w organizacji. Należy prowadzić specjalne kontrole w celu ochrony informacji szczególnie wrażliwych przekazywanych za pośrednictwem sieci publicznych.

Dostęp do plików systemowych i kodu źródłowego programu musi być kontrolowany, a projekty informatyczne i czynności wspierające należy prowadzić w bezpieczny sposób. Należy zachować ostrożność, aby uniknąć narażenia danych wrażliwych w środowiskach testowych. Środowisko projektowe i wspierające podlegają ścisłej kontroli. Wprowadzanie zmian w produkcji podlega ścisłej kontroli. Przeprowadza się ocenę ryzyka głównych zmian, które mają zostać wprowadzone w produkcji.

Regularne badania bezpieczeństwa systemów będących w produkcji przeprowadza się również zgodnie z wcześniej określonym planem opartym na wynikach oceny ryzyka, a testy bezpieczeństwa obejmują co najmniej oceny podatności na zagrożenia. Wszystkie kwestie problematyczne uwidocznione podczas testów bezpieczeństwa należy poddać ocenie oraz należy przygotować i regularnie monitorować plany działania mające na celu usunięcie wszelkich zidentyfikowanych luk.

Wymóg 1.11: Bezpieczeństwo informacji w relacjach z dostawcami ^(?)

Aby zapewnić ochronę wewnętrznych systemów informatycznych uczestnika dostępnych dla dostawców, wymogi w zakresie bezpieczeństwa informacji służące ograniczeniu ryzyka związanego z dostępem udzielonym dostawcom muszą być udokumentowane i formalnie uzgadniane z dostawcami.

Wymóg 1.12: Zarządzanie zdarzeniami związanymi z naruszeniem bezpieczeństwa informacji i usprawnienia w tym zakresie

W celu zapewnienia spójnego i skutecznego podejścia do zarządzania zdarzeniami związanymi z naruszeniem bezpieczeństwa informacji, w tym komunikacji na temat zdarzeń i słabych punktów związanych z bezpieczeństwem, należy ustanowić i testować stanowiska, zadania i procedury, na poziomie biznesowym i technicznym, zapewniające szybką, skuteczną, uporządkowaną i bezpieczną reakcję na zdarzenia związane z naruszeniem bezpieczeństwa informacji, w tym zdarzenia, których przyczyny związane są z cyberprzestrzenią (np. oszustwa popełniane przez podmioty zewnętrzne lub działające w ramach organizacji). Personel zaangażowany w te procedury musi być odpowiednio przeszkolony.

Wymóg 1.13: Przegląd zgodności z wymogami technicznymi

Wewnętrzne systemy informatyczne uczestnika (np. systemy zaplecza administracyjnego, sieci wewnętrzne i zewnętrzne połączenia sieciowe) podlegają regularnej ocenie pod kątem zgodności z polityką ustanowioną przez organizację (np. polityką bezpieczeństwa informacji, polityką kontroli kryptograficznej).

Wymóg 1.14: Wirtualizacja

Maszyny wirtualne w roli gościa (guest virtual machines) muszą spełniać wszystkie kontrole bezpieczeństwa ustanowione dla sprzętu i systemów fizycznych (np. utwardzanie (hardening), logowanie). Procedury kontrolne dotyczące hiperwizorów muszą obejmować: hardening hiperwizora i hosting systemu operacyjnego, regularne dokonywanie poprawek (patching), ściśle rozdzielenie różnych środowisk (np. produkcji i środowiska rozwojowego). Scentralizowane zarządzanie, logowanie i monitorowanie, a także zarządzanie prawami dostępu, w szczególności w przypadku kont uprzywilejowanych, należy wprowadzać na podstawie oceny ryzyka. Maszyny wirtualne w roli gości zarządzane przez tego samego hiperwizora muszą mieć podobny profil ryzyka.

Wymóg 1.15: Przetwarzanie w chmurze

Wykorzystanie w łańcuchu transakcji płatniczych publicznych lub hybrydowych rozwiązań związanych z przetwarzaniem w chmurze musi opierać się na formalnej ocenie ryzyka, z uwzględnieniem kontroli technicznych i klauzul umownych związanych z przetwarzaniem w chmurze.

W przypadku zastosowania hybrydowych rozwiązań przewidujących przetwarzanie w chmurze, uznaje się, że poziom krytyczności całego systemu jest taki, jak najwyższy poziom krytyczności wśród połączonych systemów. Wszystkie składniki rozwiązań hybrydowych znajdujące się na terenie obiektu muszą być oddzielone od innych systemów znajdujących się na terenie obiektu.

^(?) W bieżącym kontekście przez dostawcę należy rozumieć każdą osobę trzecią (i jej personel), którą łączy z instytucją umowa o świadczenie usług, na mocy której osobie trzeciej (i jej personelowi) przyznaje się dostęp, zdalny lub na terenie obiektu, do informacji, systemów informatycznych lub infrastruktury służącej przetwarzaniu informacji instytucji w zakresie lub w związku z zakresem wynikającym z dokonywania samocertyfikacji dotyczącej systemu TARGET2.

Zarządzanie ciągłością działania (dotyczy tylko krytycznych uczestników)

Poniższe wymogi (2.1–2.6) odnoszą się do zarządzania ciągłością działania. Każdy uczestnik TARGET2 zaklasyfikowany przez Eurosystem jako krytyczny dla sprawnego funkcjonowania systemu TARGET2 ma obowiązek posiadać strategię ciągłości działania obejmującą następujące elementy.

- Wymóg 2.1:** Opracowane muszą być plany ciągłości działania i wdrożone procedury ich utrzymania.
- Wymóg 2.2:** Dostępne musi być zastępcze miejsce prowadzenia działalności.
- Wymóg 2.3:** Profil ryzyka zastępczego miejsca prowadzenia działalności musi różnić się od profilu pierwotnego obiektu, aby uniknąć sytuacji, w której oba obiekty będą dotknięte tym samym zdarzeniem w tym samym czasie. Na przykład zastępcze miejsce prowadzenia działalności musi być podłączone do innej sieci elektroenergetycznej i innego centralnego obwodu telekomunikacyjnego niż obiekt pierwotny.
- Wymóg 2.4:** W przypadku poważnych zakłóceń operacyjnych powodujących niedostępność głównego obiektu lub kluczowego personelu, krytyczny uczestnik musi mieć możliwość wznowienia normalnej działalności z zastępczego miejsca prowadzenia działalności, gdzie musi istnieć możliwość właściwego zamknięcia dnia operacyjnego i otwarcia następnego dnia operacyjnego (następnych dni operacyjnych).
- Wymóg 2.5:** Wdrożone muszą być procedury zapewniające ponowne przetwarzanie transakcji z zastępczego miejsca prowadzenia działalności w rozsądnym terminie po początkowym zakłóceniu świadczenia usług i współmiernym do stopnia istotności działań, które zostały zakłócone.
- Wymóg 2.6:** Zdolność do przeciwdziałania skutkom zakłóceń operacyjnych musi być testowana co najmniej raz w roku, a kluczowy personel musi być odpowiednio przeszkolony. Maksymalny okres między testami nie może przekraczać roku.”
-

ISSN 1977-0766 (wydanie elektroniczne)
ISSN 1725-5139 (wydanie papierowe)